

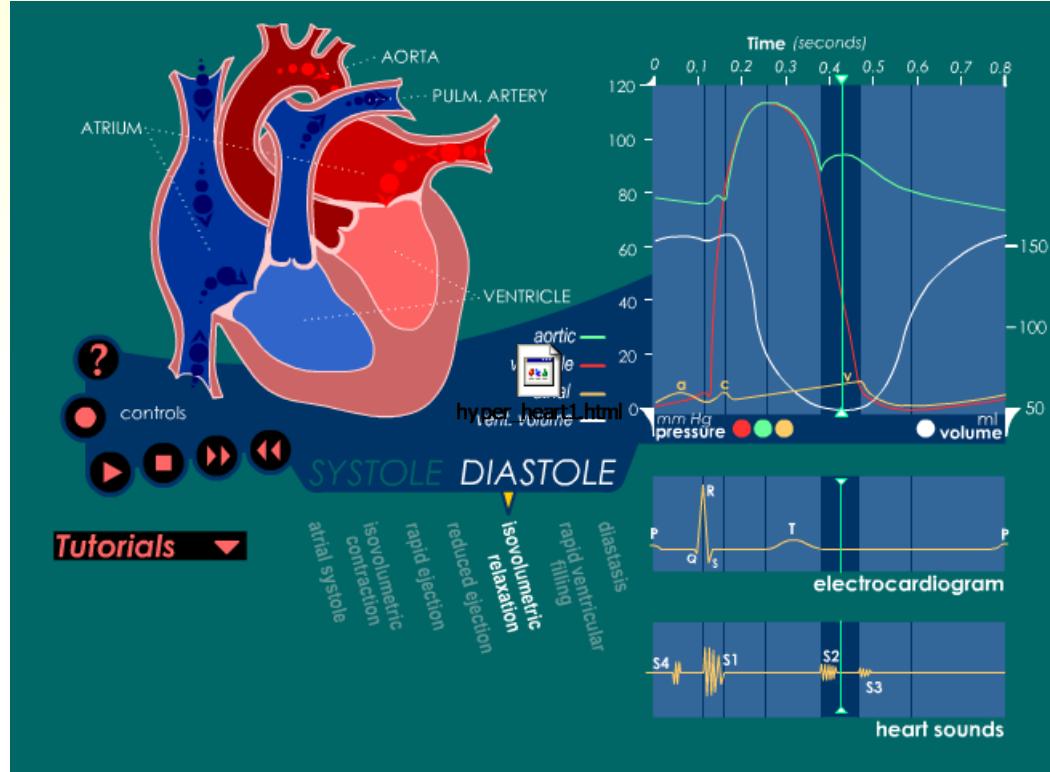
6. PŘEDNÁŠKA – SIGNÁLY SRDCE 3

- **Akustické signály srdce**
  - srdeční chlopňe
  - srdeční ozvy
  - fonokardiogram
- **Mechanické signály srdce**
  - pulsní vlna
  - pletysmogram
- **Variabilita srdeční frekvence**
  - autonomní nervový systém
  - metody v časové oblasti
  - metody ve frekvenční oblasti
  - nelineární metody

Fonokardiogram

- **Fonokardiogram**
  - srdeční chlopně
  - srdeční ozvy
  - fonokardiogram - kazuistiky

Ozvy – animace

https://library.med.utah.edu/kw/pharm/hyper_heart1.html

Fonendoskop

France 1846

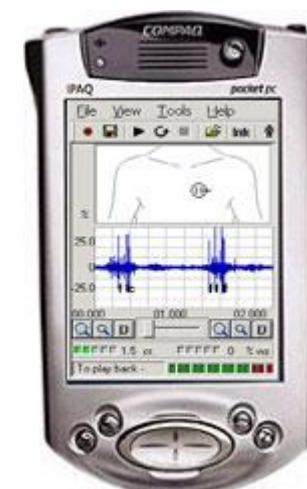
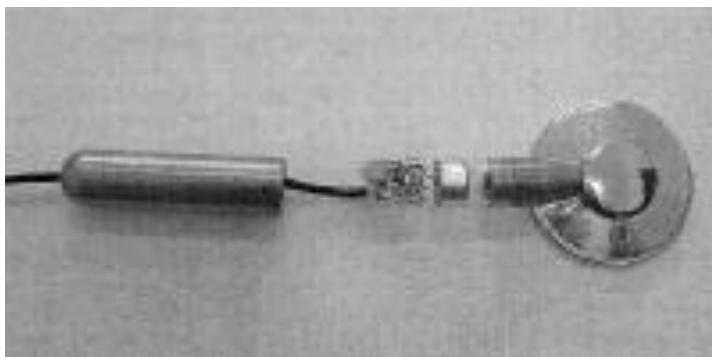

Moderní fonokardiogramy

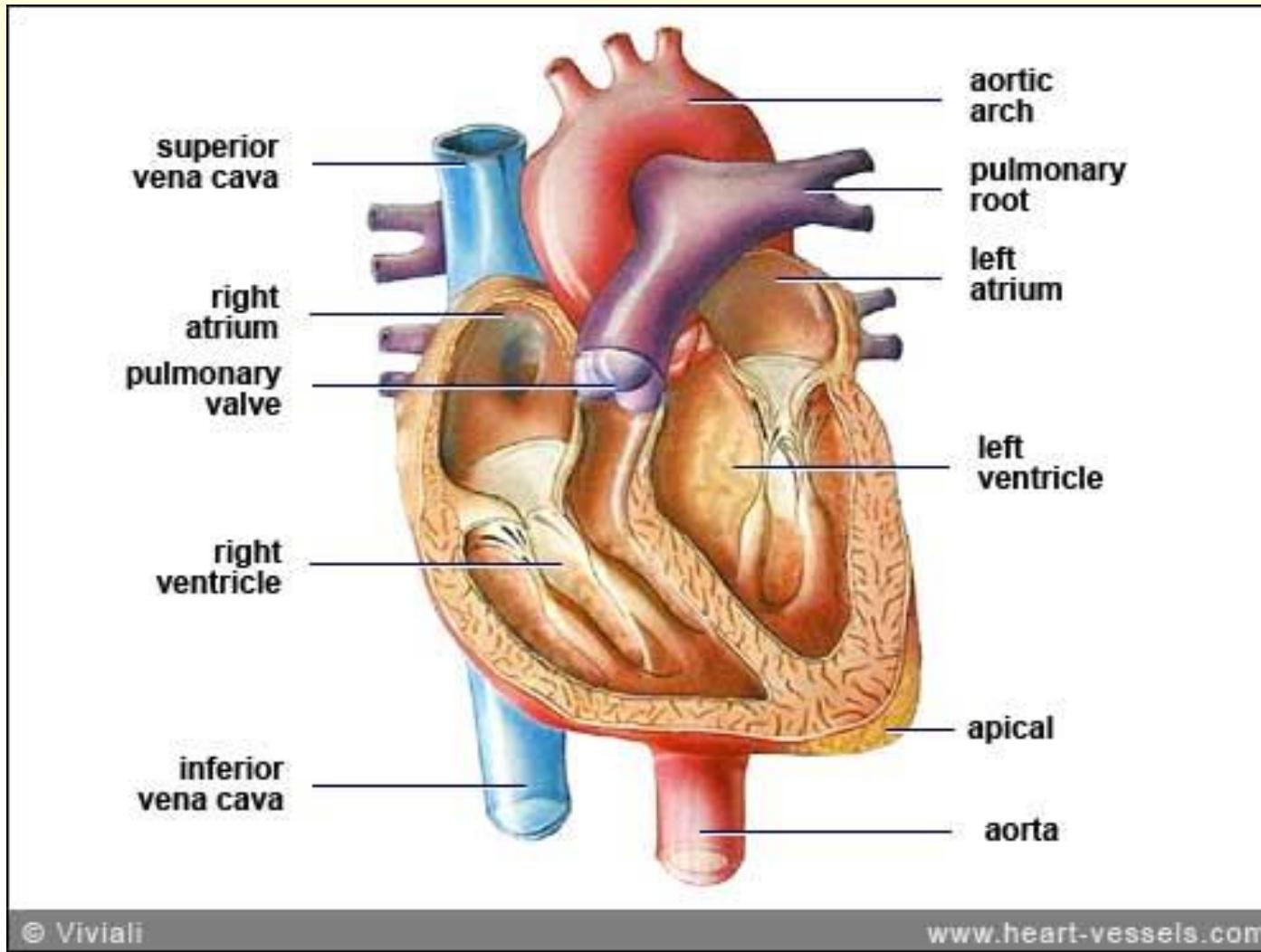

Fonokardiogram

- **Fonokardiogram** je záznam srdečních zvuků a šelestů, které vznikají při činnosti srdce.
- Dochází k otevírání a zavírání chlopní a ke změnám rychlosti proudění krve.
- Spektrum zvuků a šelestů má diagnostický význam a lze podle něho činnost srdce posuzovat.

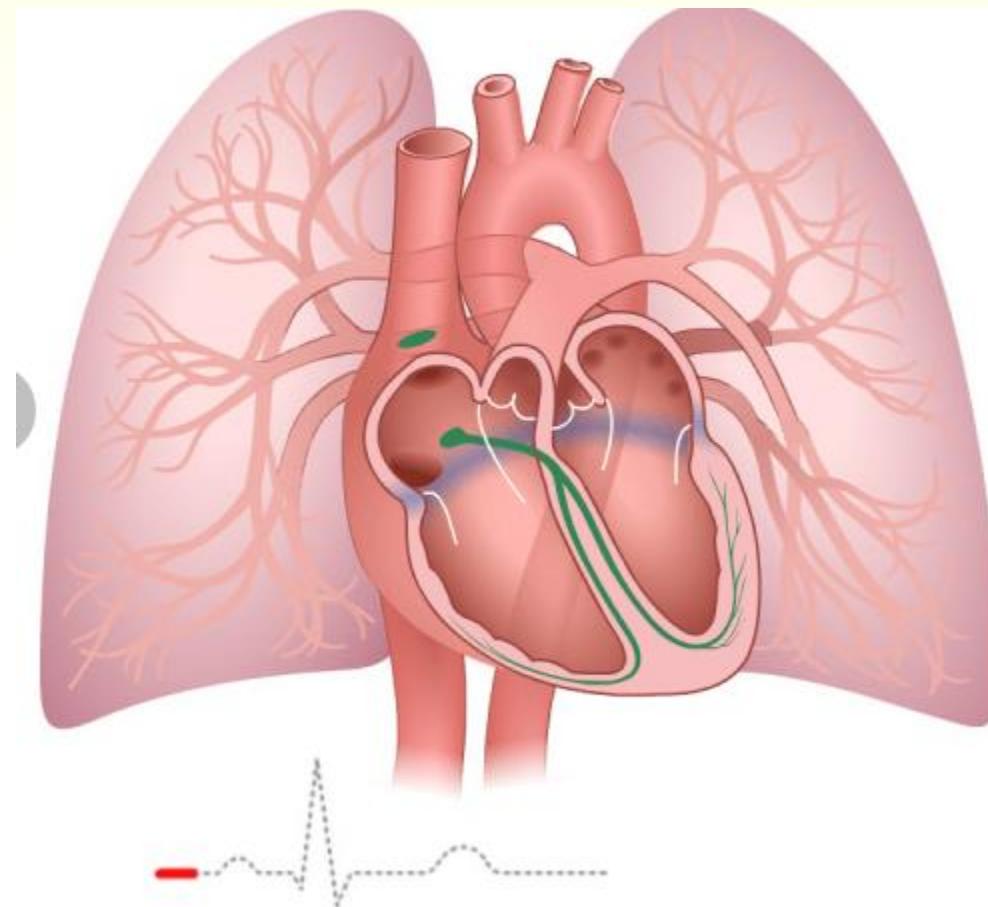

Fonokardiogram

Ozvy – animace

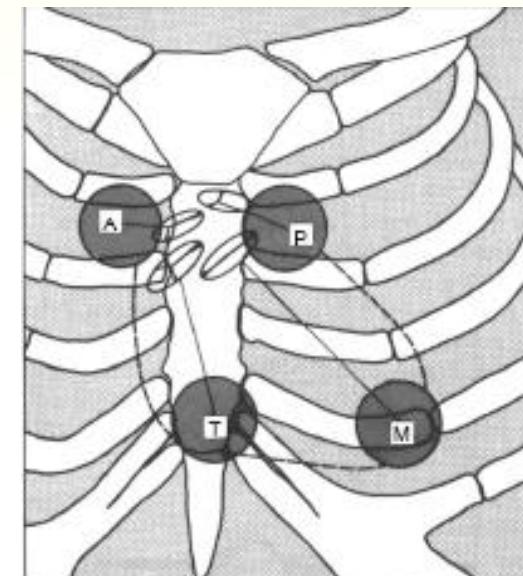
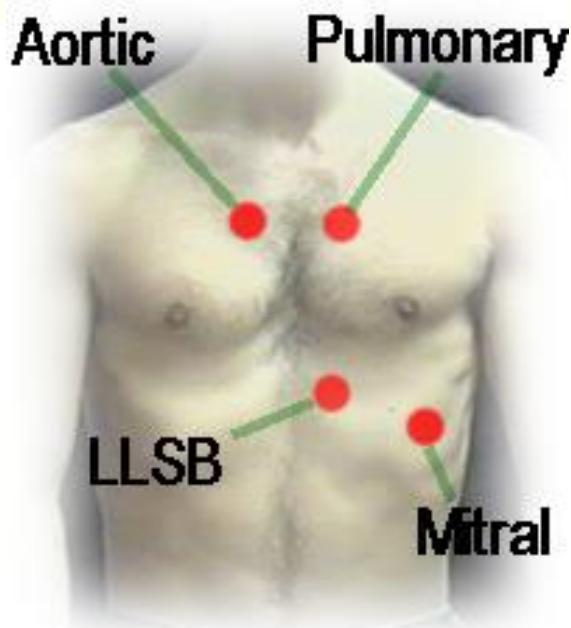
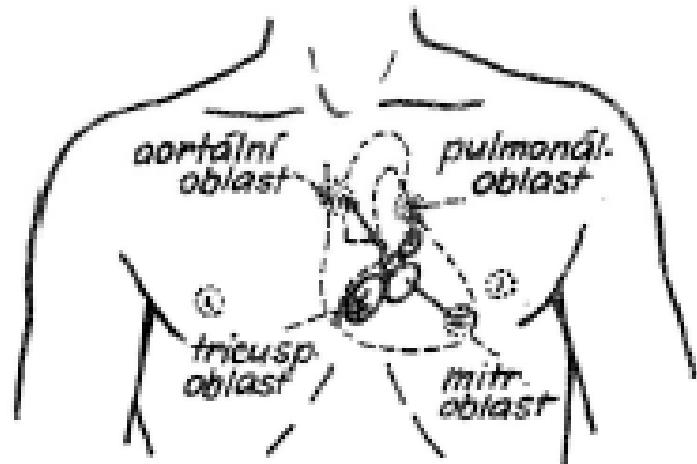
http://pie.med.utoronto.ca/heart_physiology/module/ecg.html

Fonokardiogram

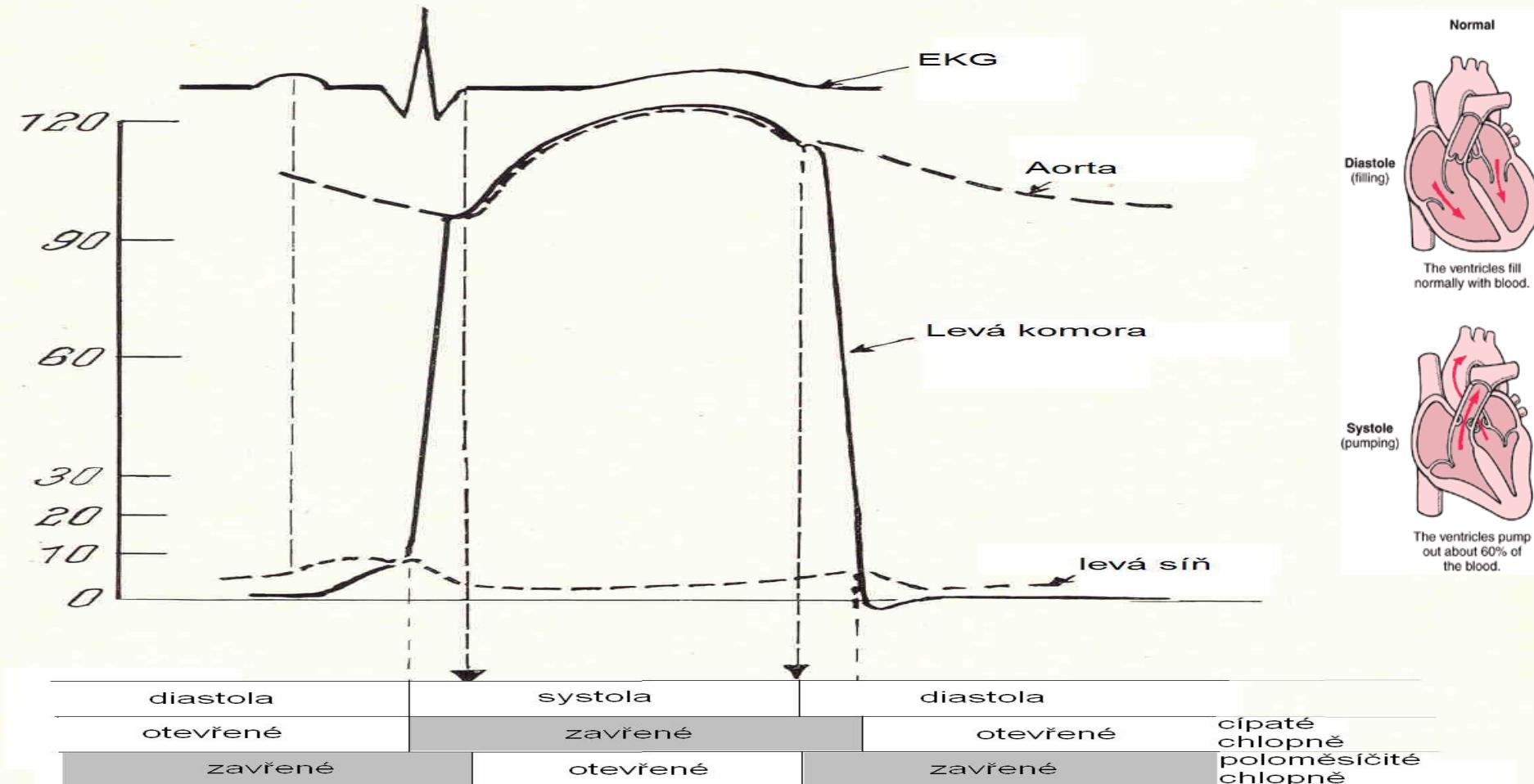
snímací místa

poslechová místa srdečních ozev

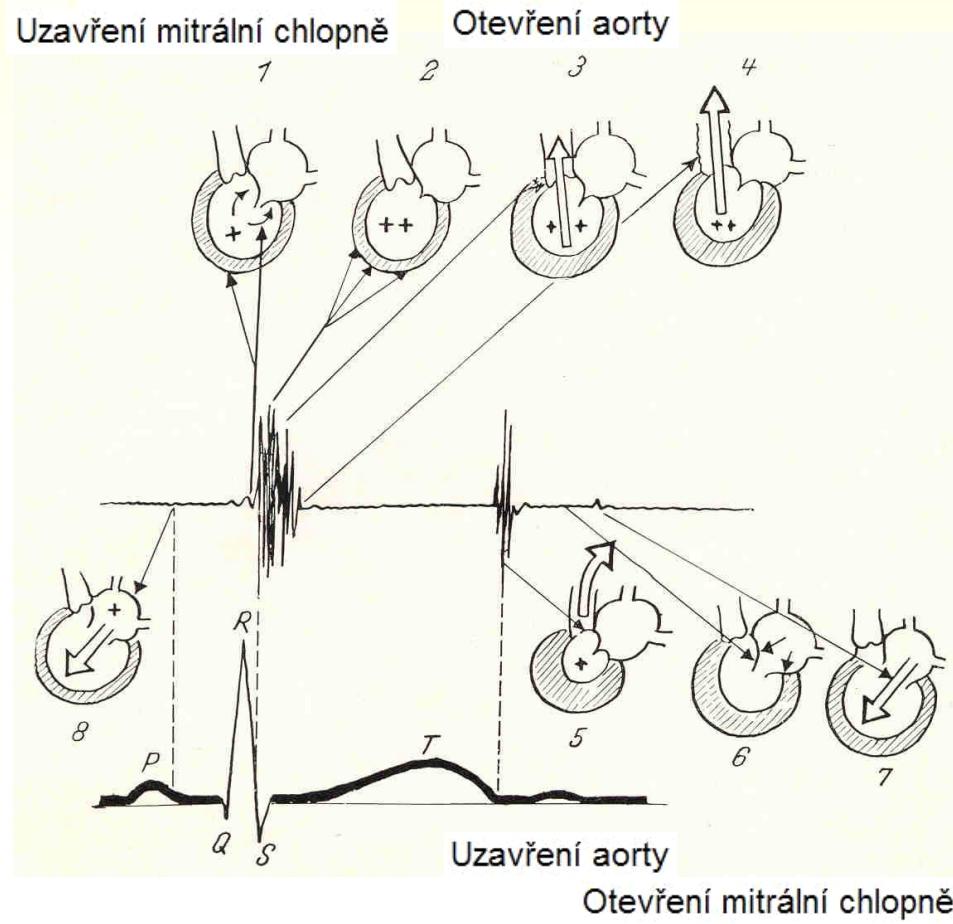
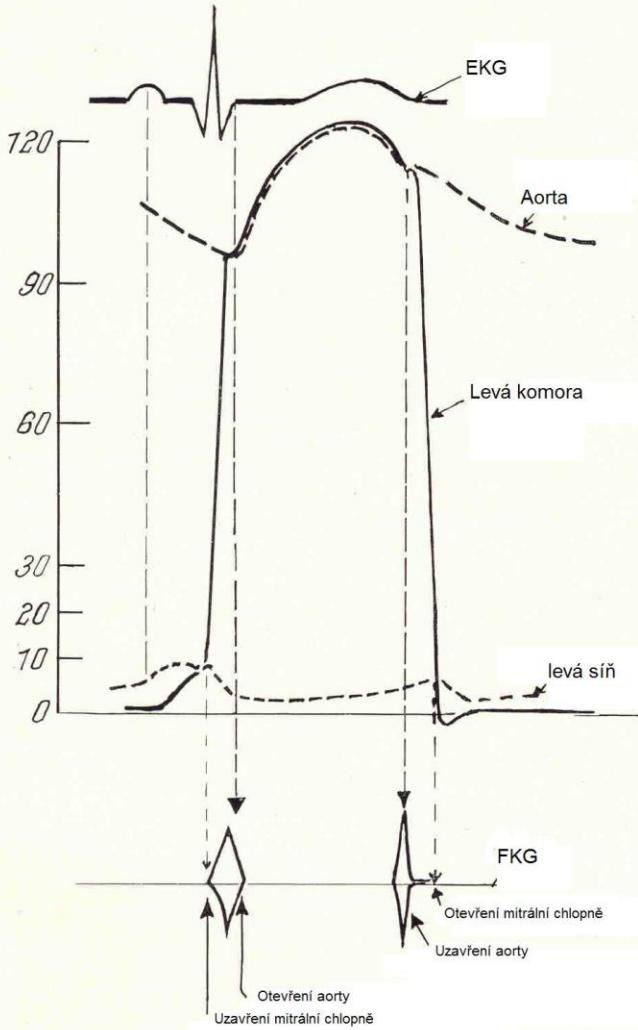

srdeční ozvy – ohraničené krátce trvající
zvuky vyvolané standardní činností myokardu

Vzájemný vztah EKG signálu, tlaku v aortě a srdečních ozev

Vzájemný vztah EKG signálu, tlaku v aortě a srdečních ozev

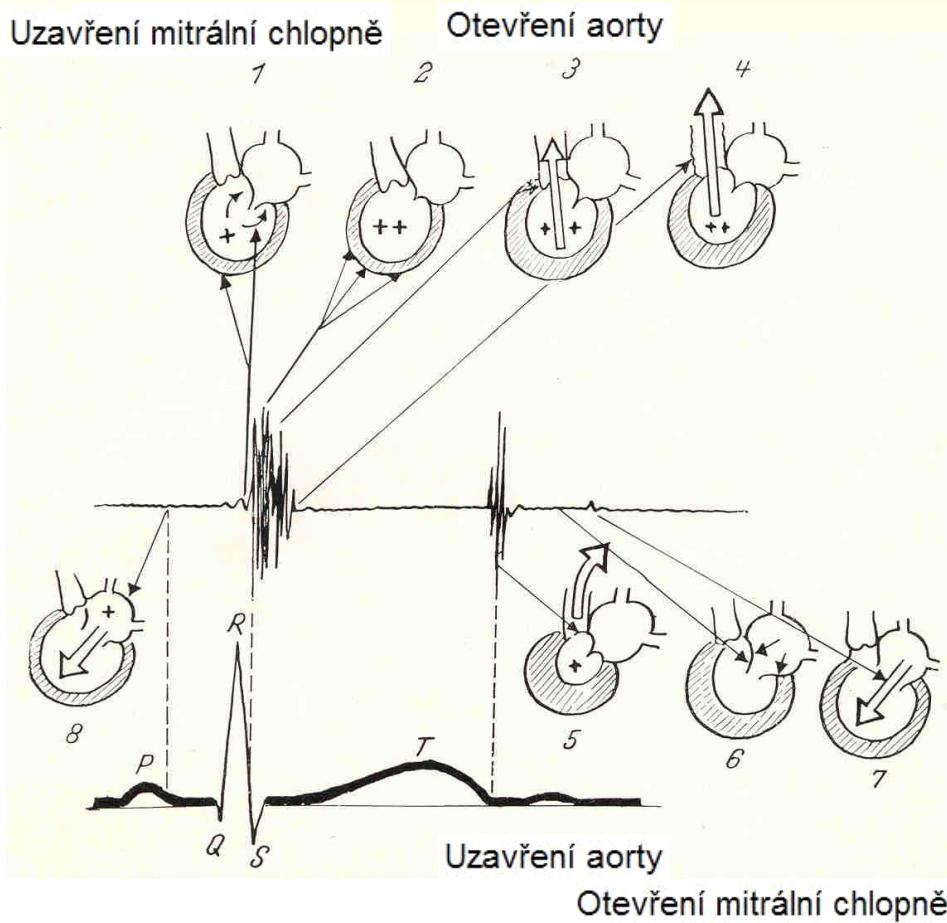
Fonokardiogram - I. ozva

I. ozva (systolická)

- způsobena systolou komor, při níž dochází k náhlému uzavření a.v. chlopní
- prudké zaklapnutí chlopní je provázeno zvukem
- počátek koinciduje s vrcholem R-vlny
- trvání 20 – 170 ms
- pásmo 15 až 800 Hz (150 Hz)

složky I. ozvy:

1. kmity a.v. chlopní při jejich uzavření na začátku systoly (25 – 45 Hz)
2. kmity stěn srdečních komor
3. otevření aortálních a pulmonálních chlopní
4. víření krve na začátku velkých tepen

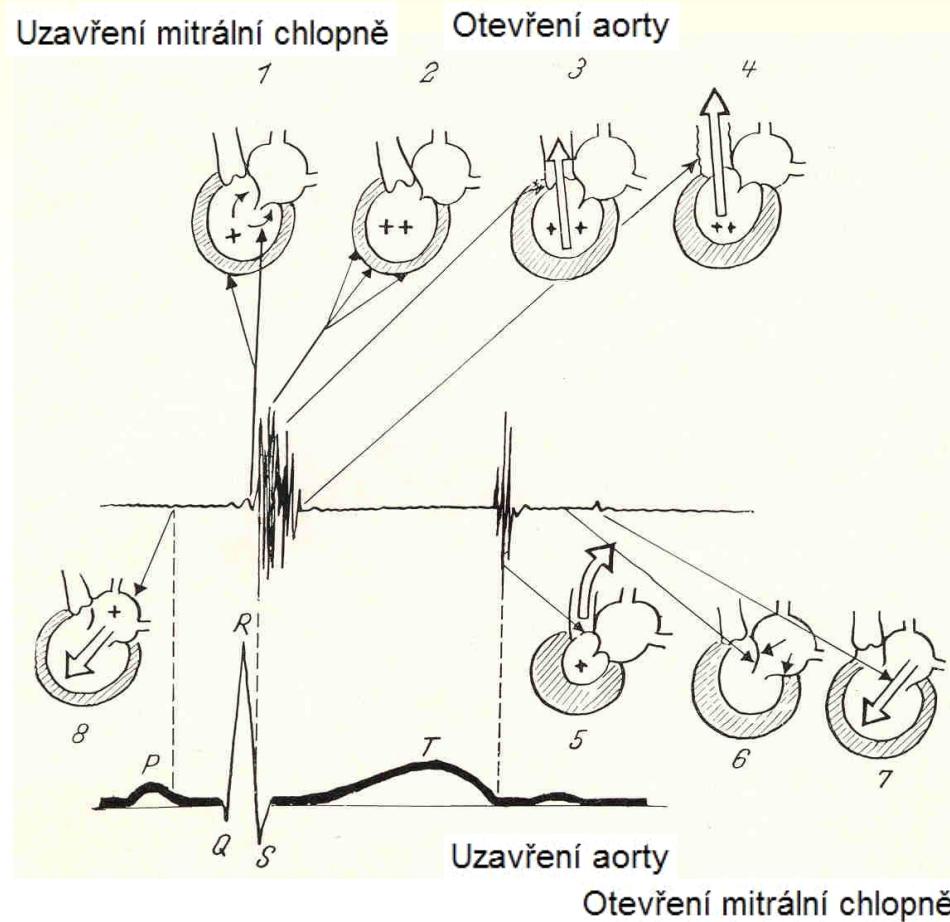
Fonokardiogram - II. ozva

II. ozva (diastolická)

- způsobena uzavřením poloměsíčitých chlopní na začátku diastoly
- intenzita kolísá s výší krevního tlaku chlopní je provázeno zvukem
- zpravidla ke konci T-vlny
- trvání 50 – 140 ms
- pásmo 10 až 800 Hz (150 Hz)
- **vyšší, náhlá, jasná**

složky II. ozvy:

1. Aortální a pulmonální
2. Mitrální a trikuspidální

Fonokardiogram – III. a IV. ozva

III. a IV. ozva

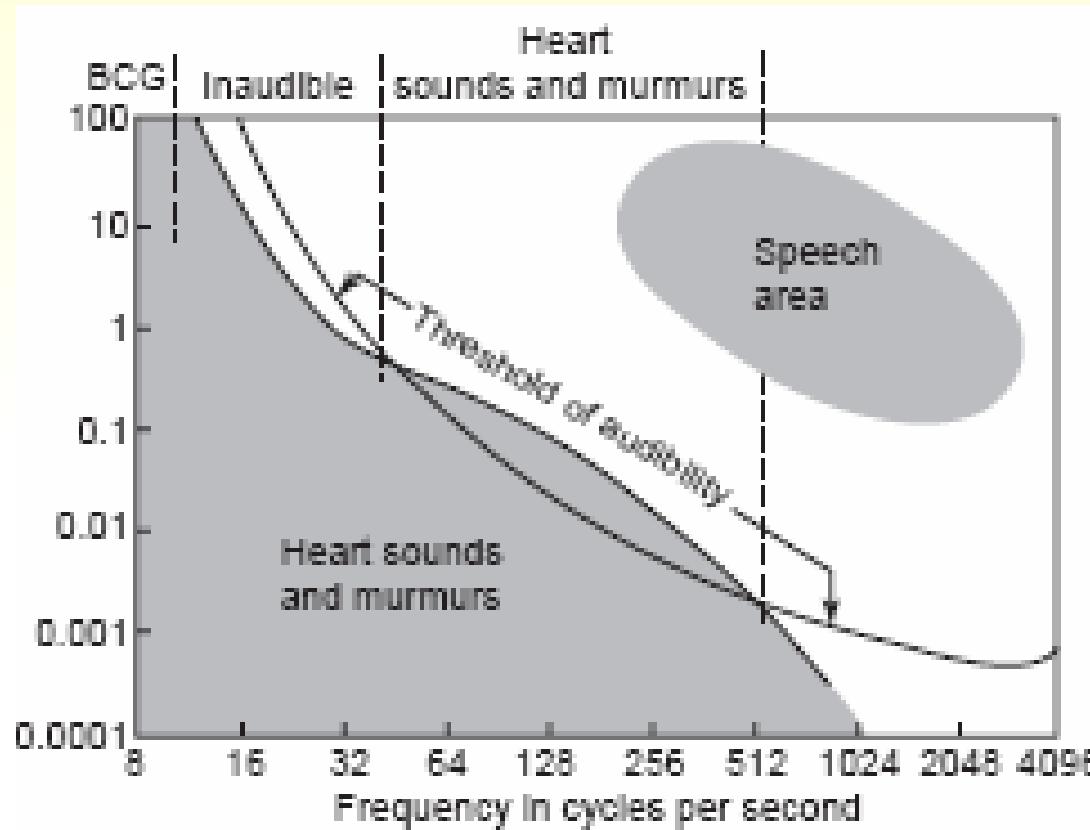
- obtížně slyšitelné,
registrovatelné pouze na fonokardiogramu
- významně nižší úroveň signálu
- pásmo 10 až 40 (70) Hz
- **III. ozva** během během vlny U
(konec rychlého plnění komory)
- **IV. ozva** těsně před komplexem QRS
(splývá s I. ozvou)

Fonokardiogram - šelesty

Srdeční šelesty

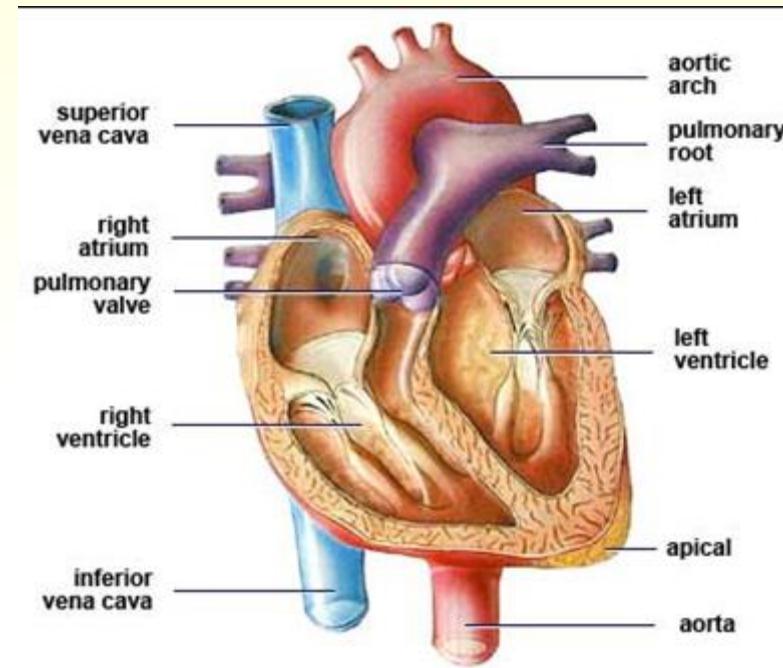
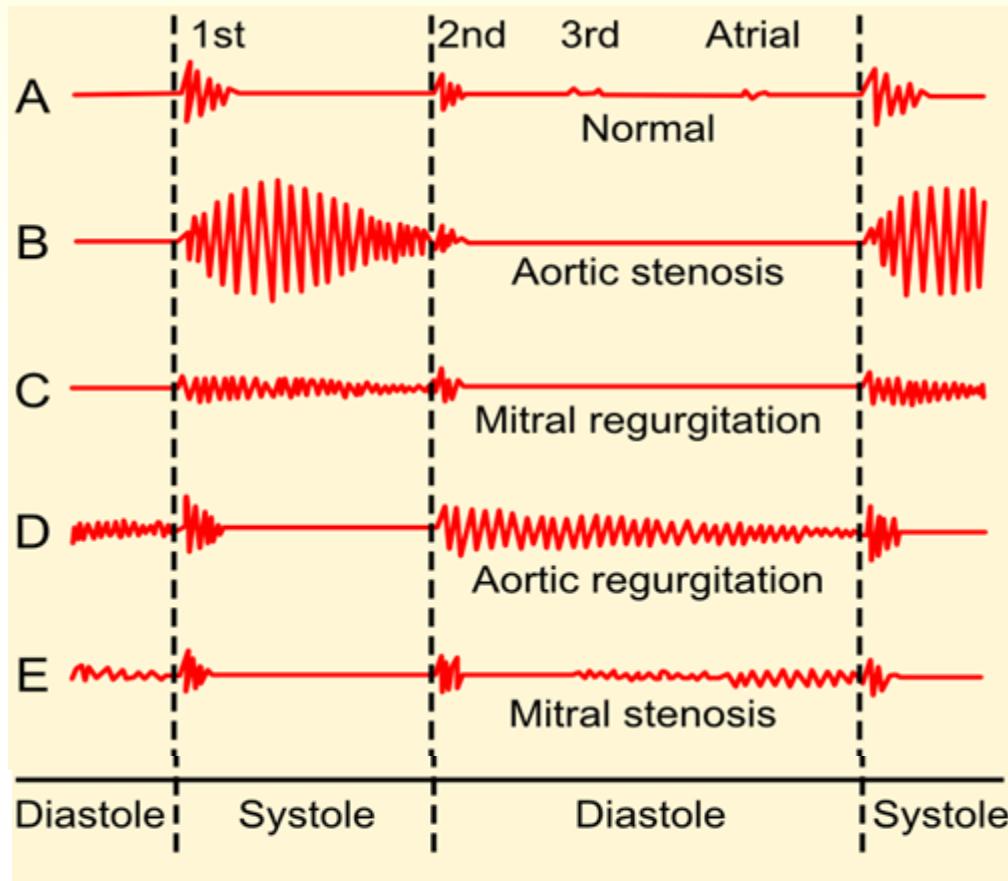
- vznikají jako důsledek víření krve;
trvají déle než normální ozvy
- **patologické** (chlopňové vady)
charakter je typický pro různé druhy srdečních vad
- **fyziologické**
  - nitrosrdeční a nitrocévní
(zrychlení krevního toku u mladých osob)
  - mimosrdeční (srdečně plicní, osrdečníkové)
vznikají v plicích, ale budí dojem srdečních šelestů

Fonokardiogram

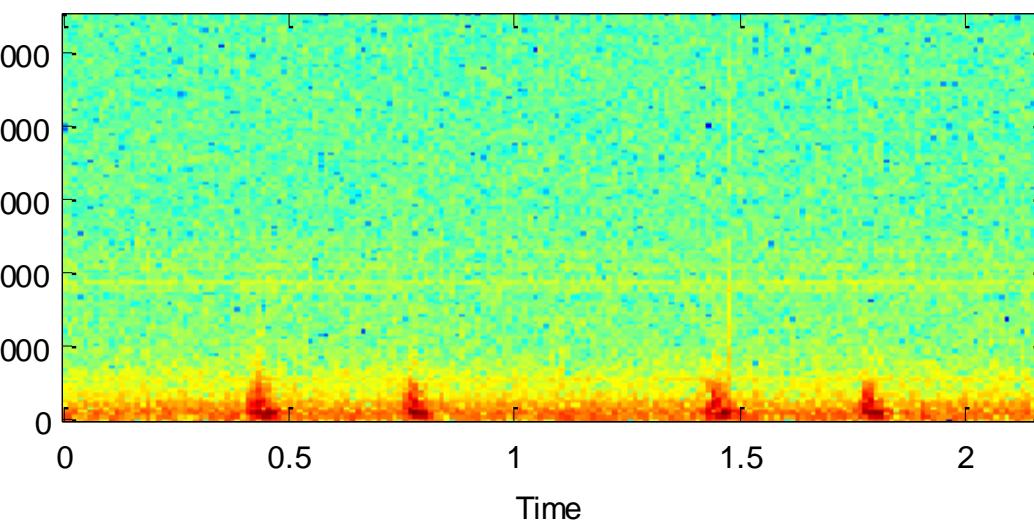
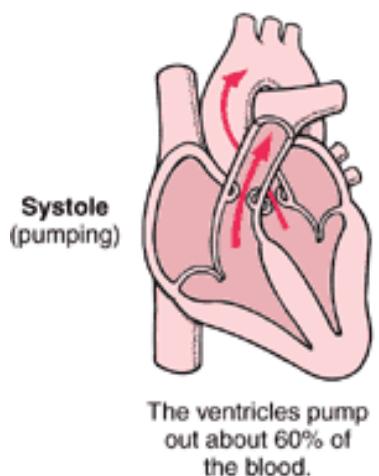
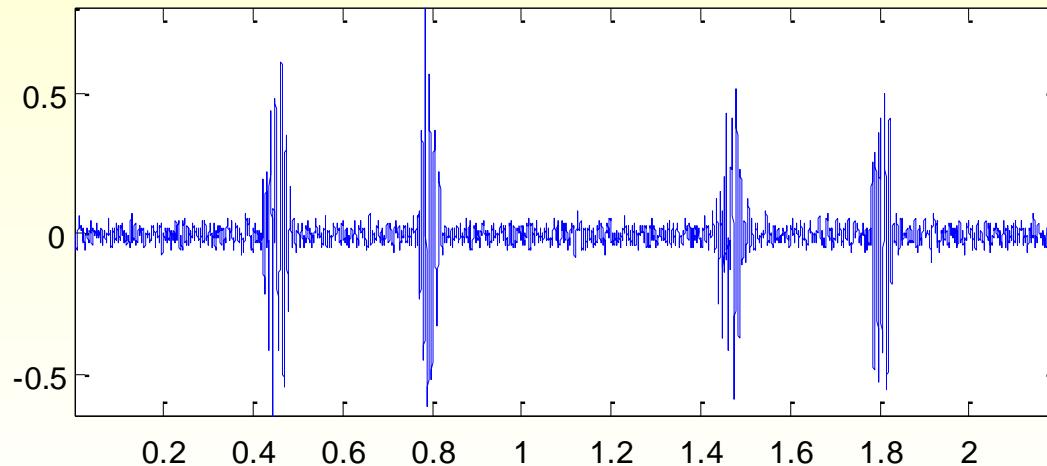
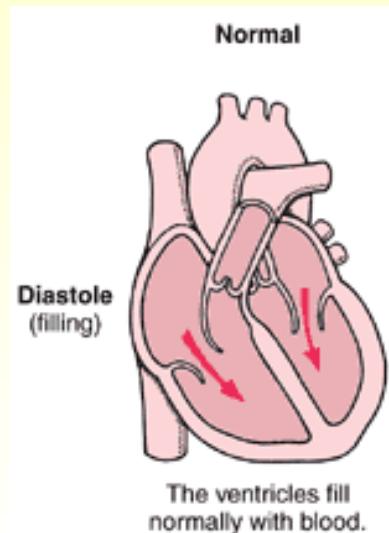

- Intenzita srdečních ozev a šelestů ve vztahu k prahu slyšitelnosti a k řeči

Fonokardiogram

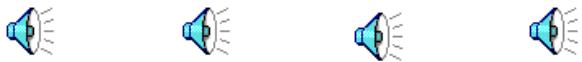
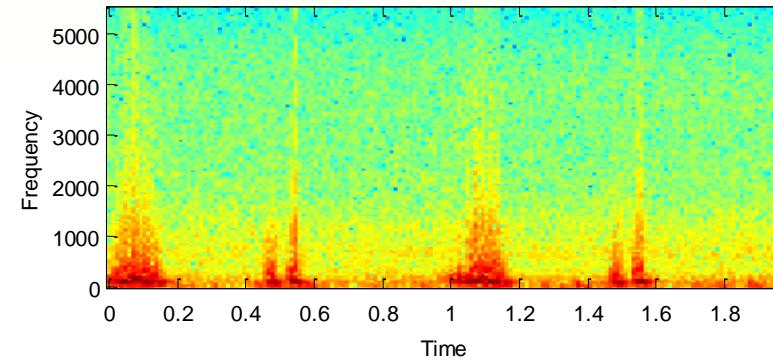
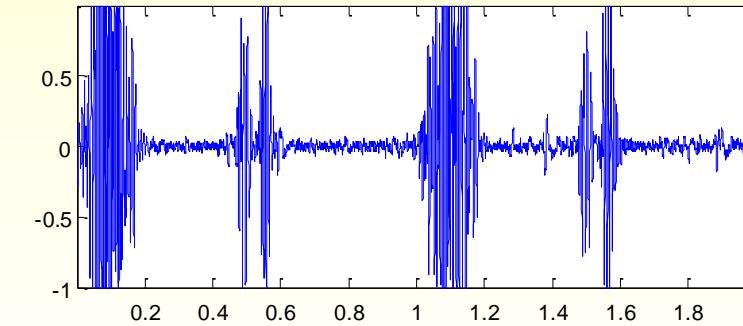
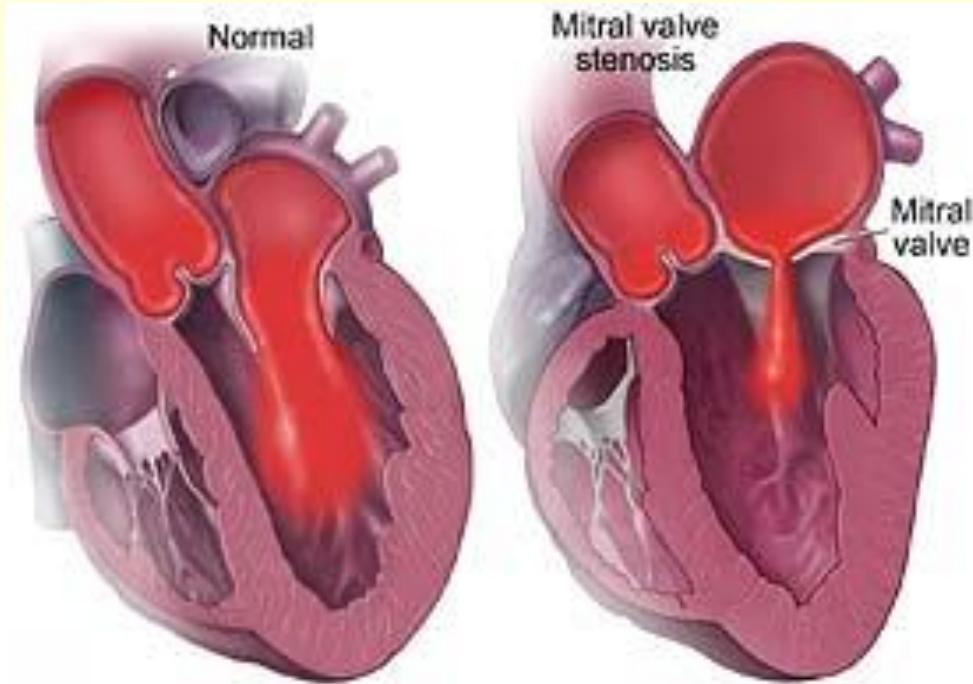

Normální

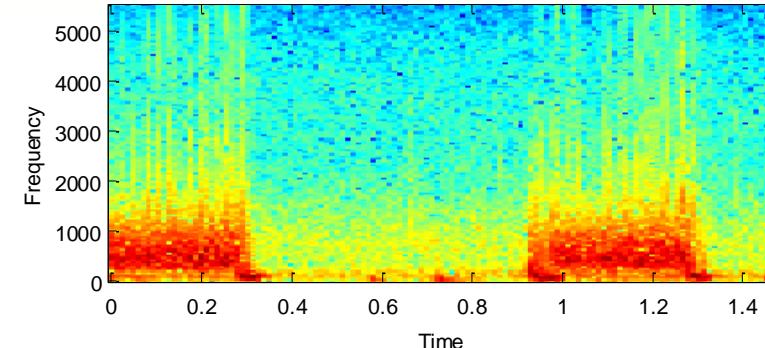
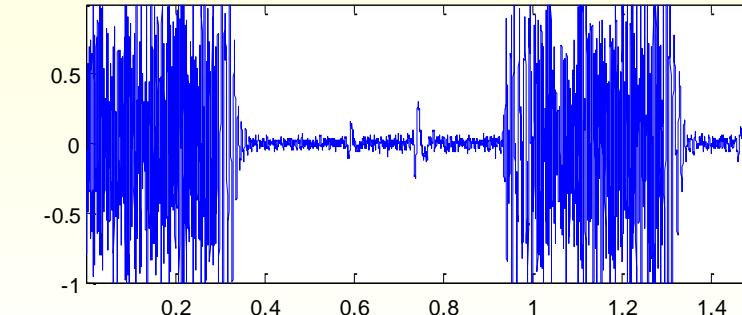
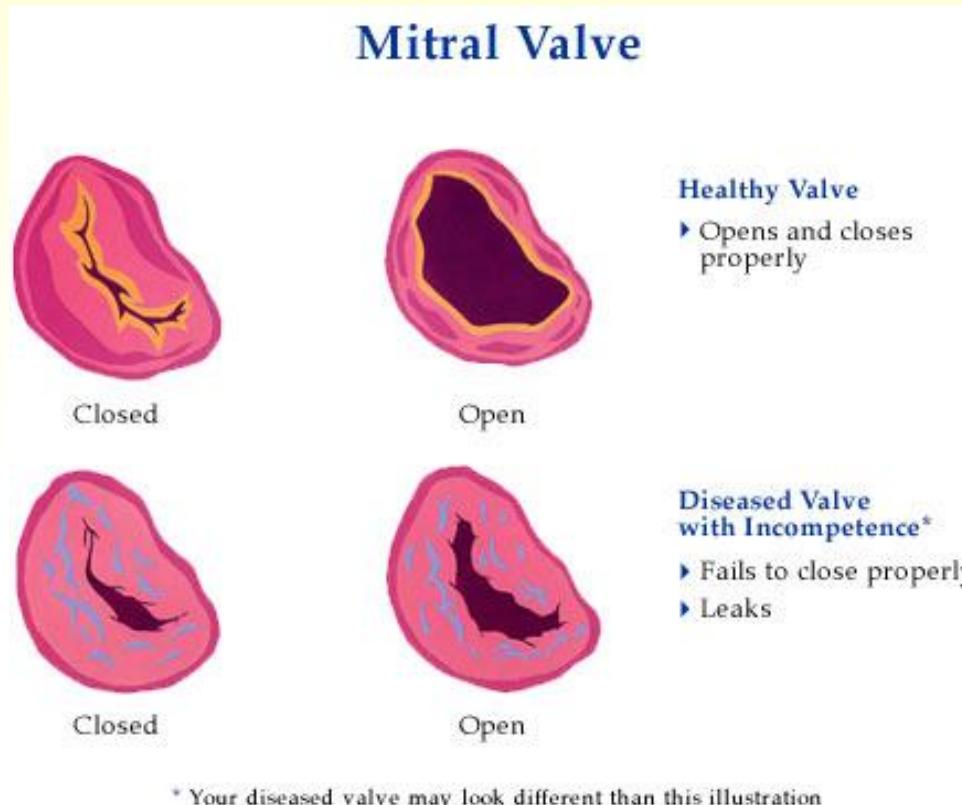
Normální srdeční ozvy

Mitrální stenóza

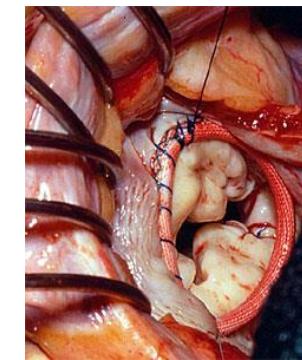

Zesílená první ozva zní klapavě

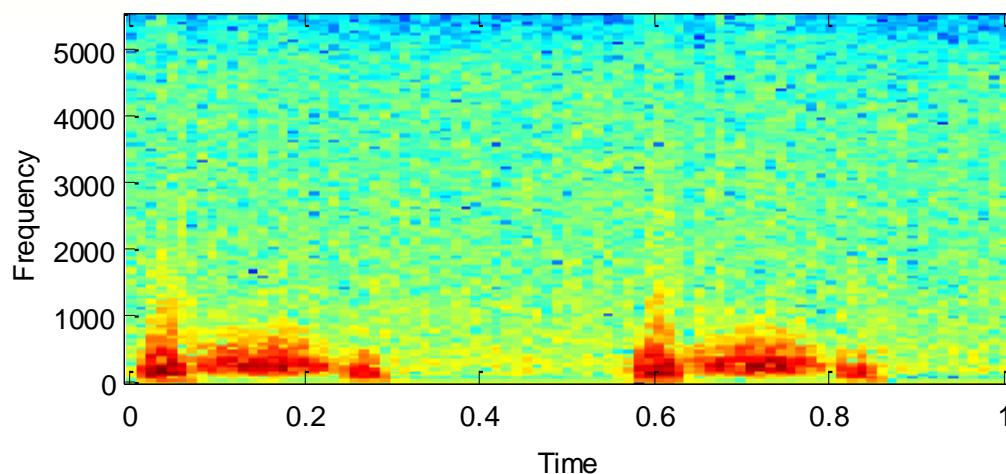
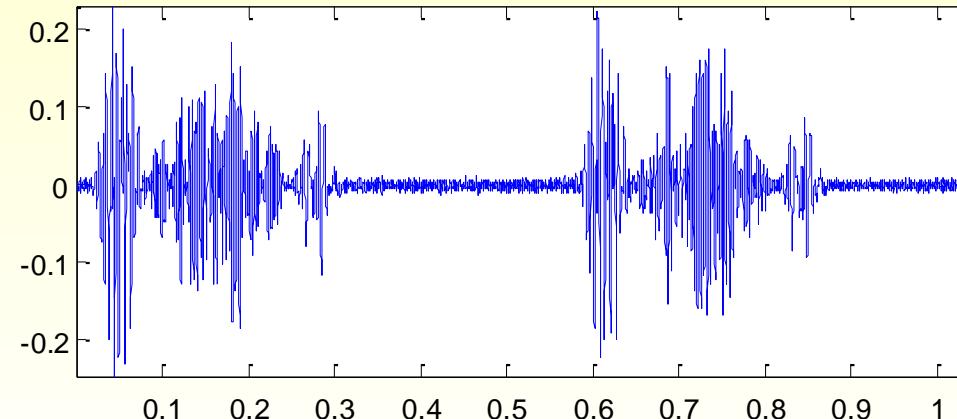
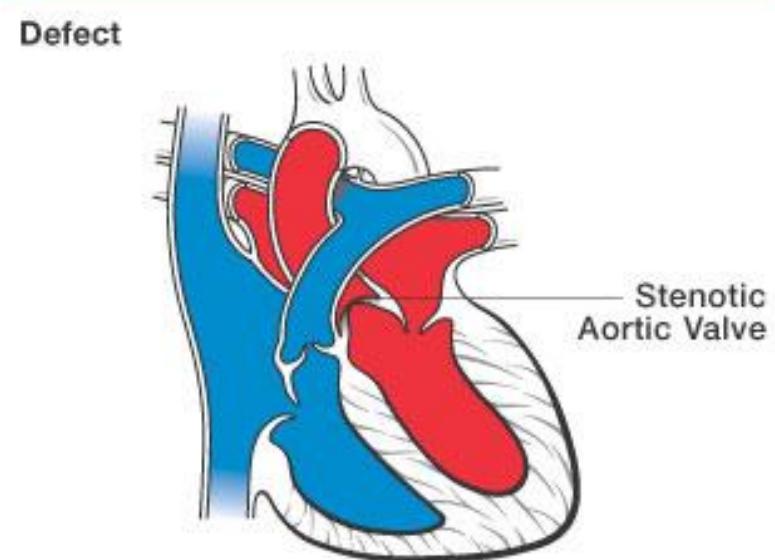
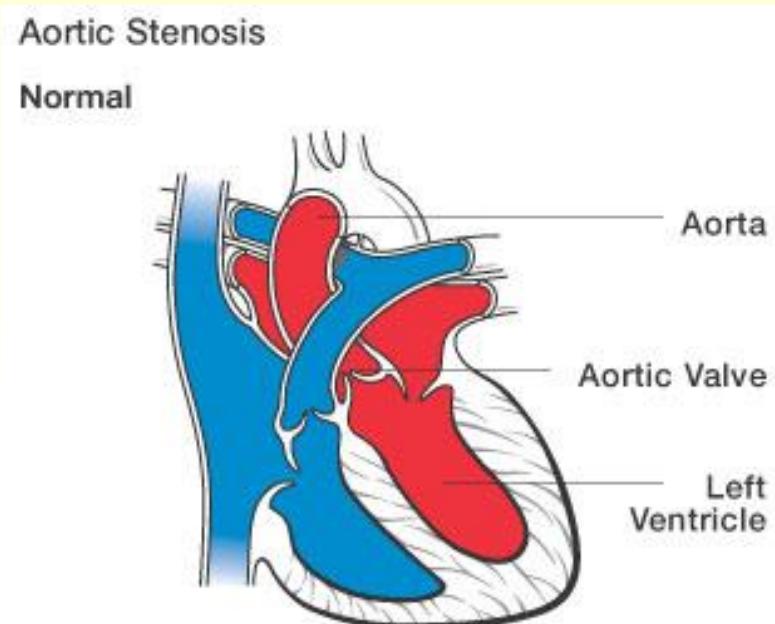
Mitrální regurgitace

Systolický šelesť

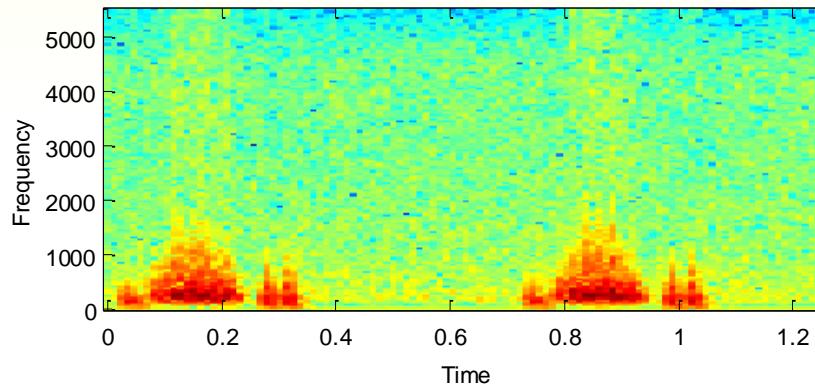
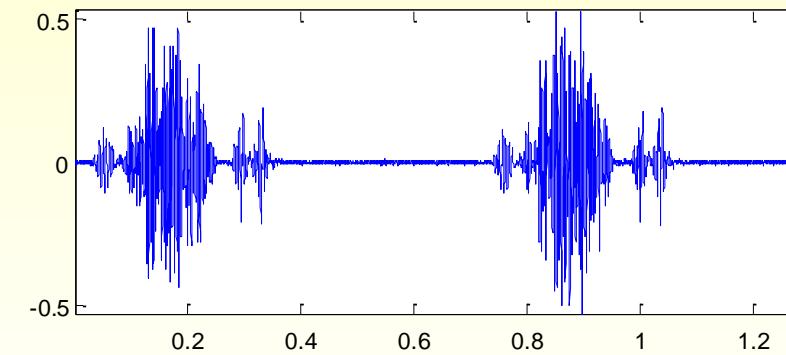
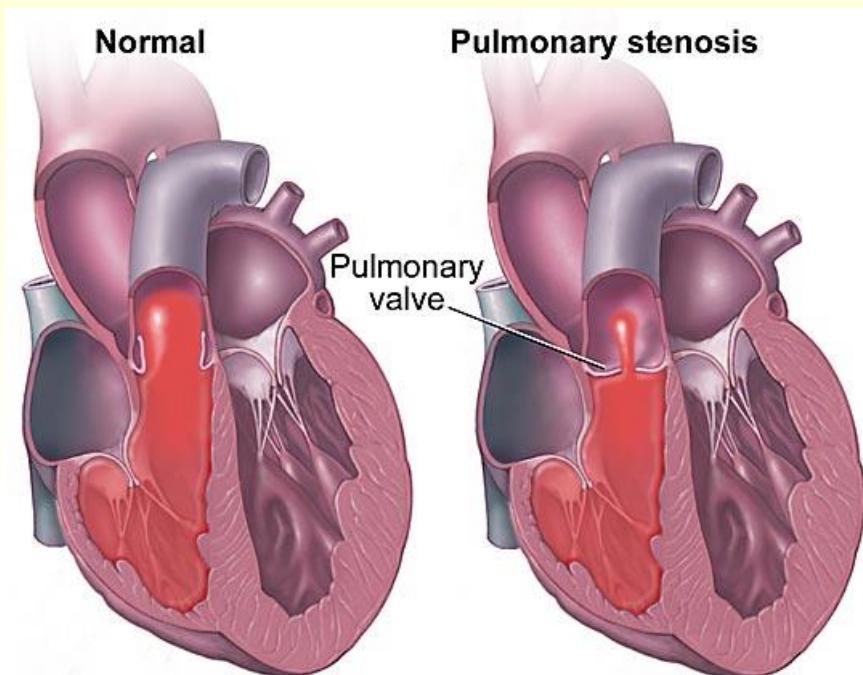

Aortální stenóza

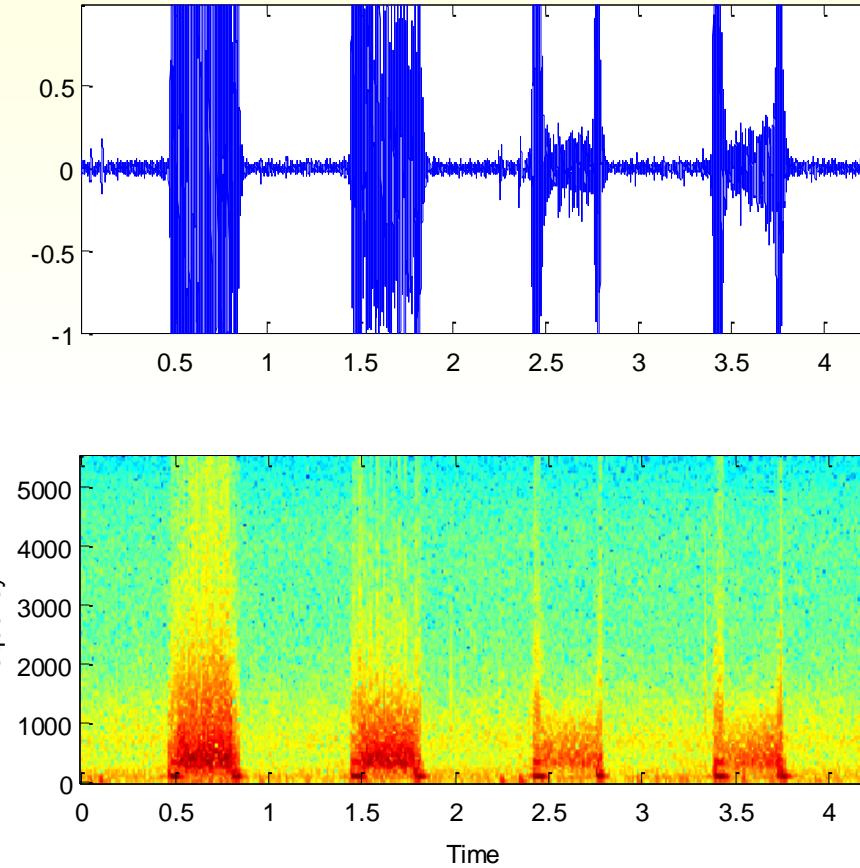
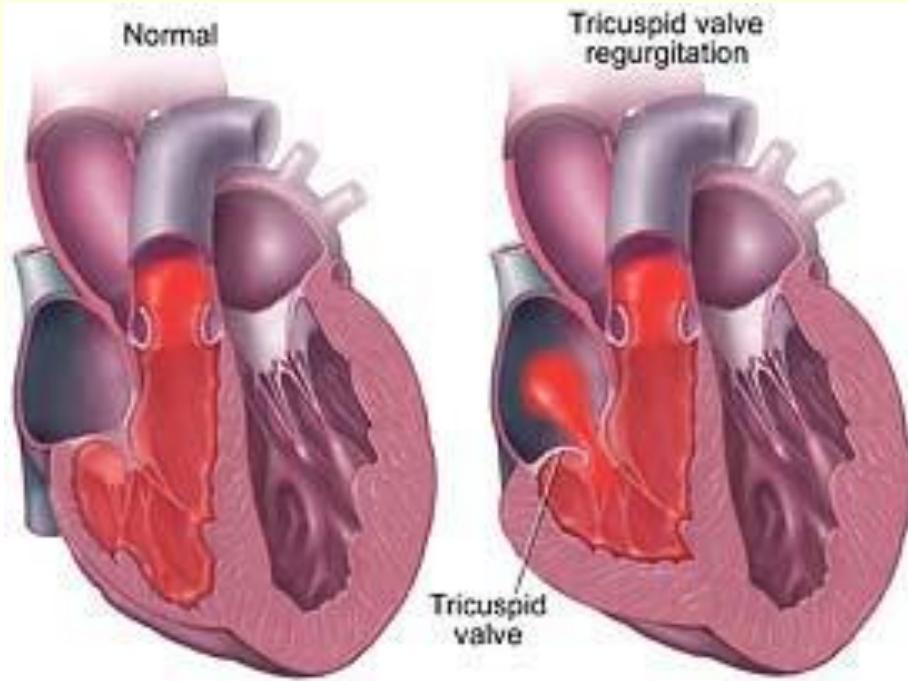
Otevření aorty, časné systolické ozvy

Pulmonální stenóza

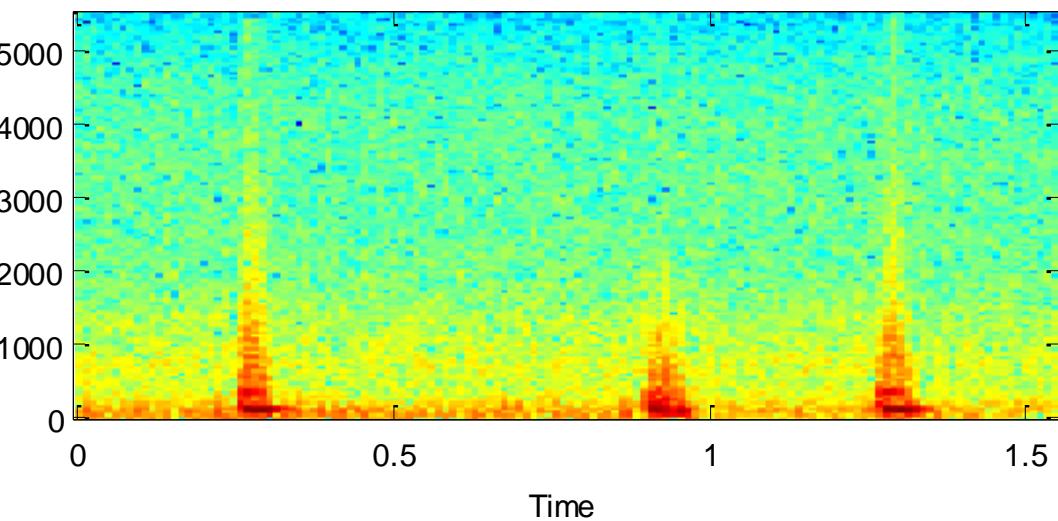
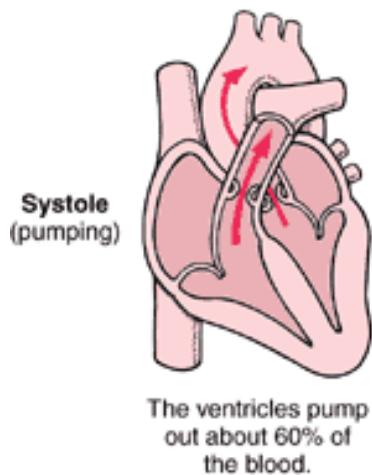
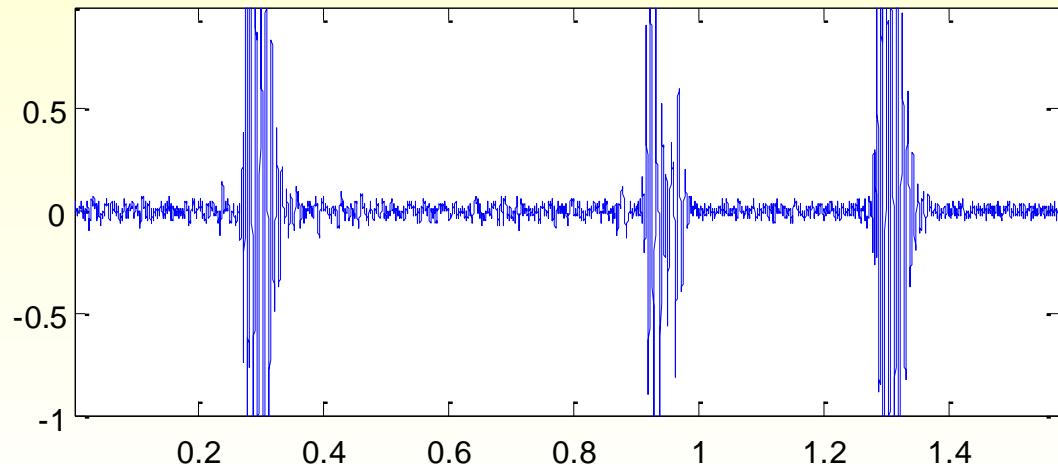
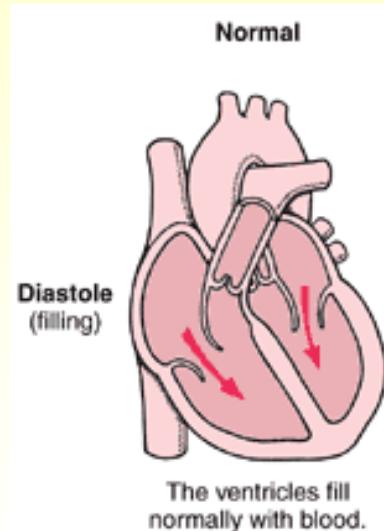
Systolický šelest

Trikuspidální nedomykavost

Systolický šelest, vysokofrekvenční, nižší během výdechu a silnější během nádechu

Systémová hypertenze

Zesílená druhá ozva

Zpracování FKG

PCG signál – nestacionární a skládá se z krátkých přechodných jevů s měnící se frekvencí

Segmentace pomocí EKG nebo PPG

Časově frekvenční analýzy:

- spektrogramy
- parametrické metody AR(2) spektra
- vlnková transformace

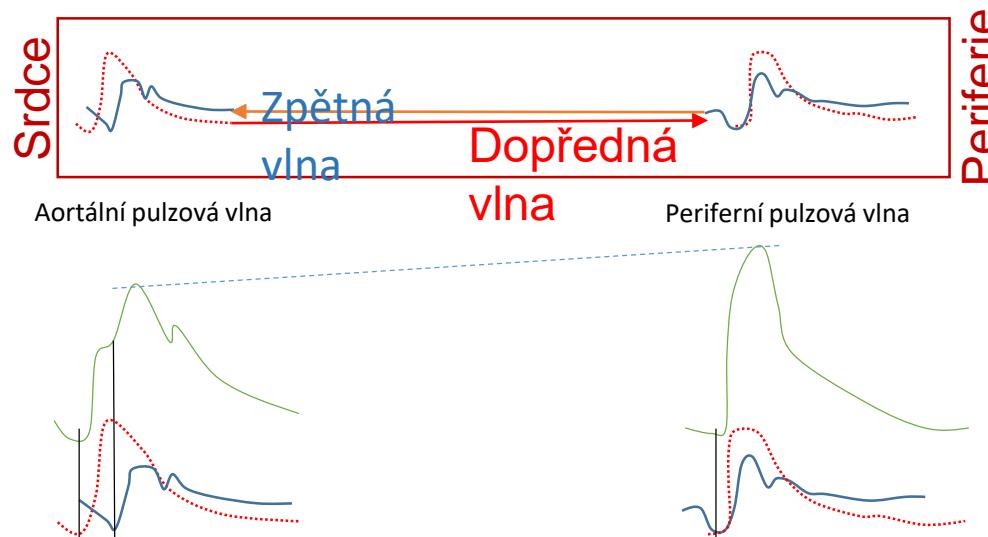
Pletysmogram

- Pletysmogram
  - pulsní vlna
  - charakteristiky pulsní vlny

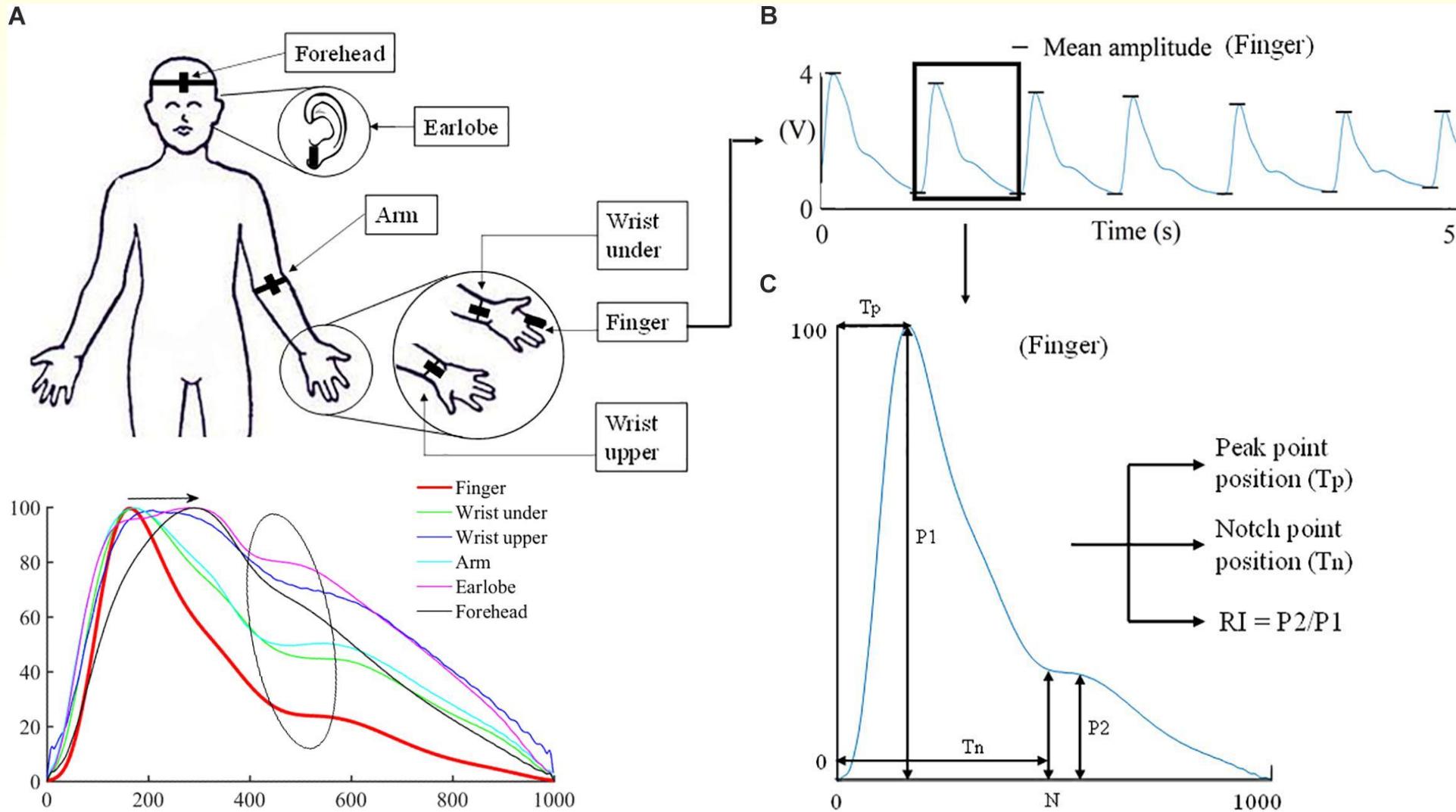
Pulzní vlna

- **Pulzní vlna**

- vzniká systoly (vypuzení krve z levé komory do velkého oběhu)
- arteriální systém se s tímto rychle vypuzeným objemem vyrovnává svou elasticitou
- pulz bezprostředně po systole prochází celým arteriálním systémem velkou rychlostí

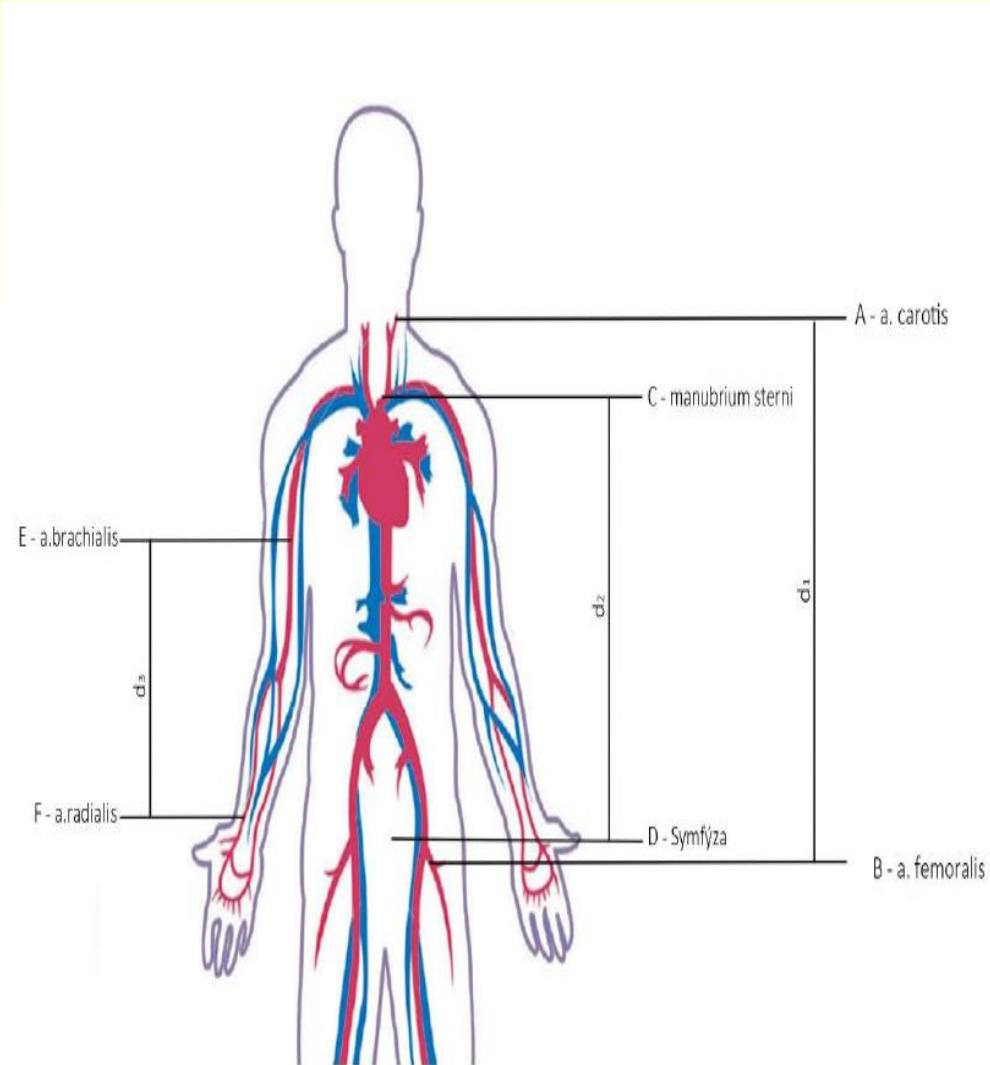

Pulzní vlna

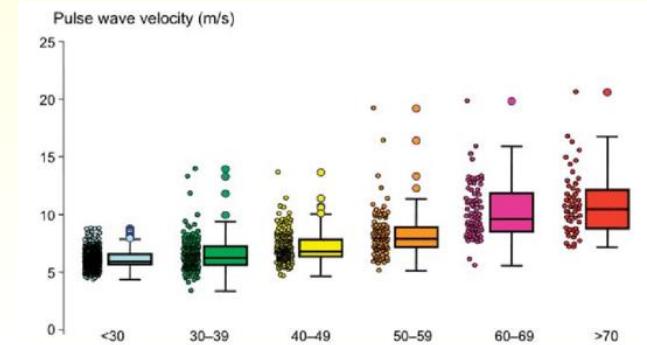

Faktory ovlivňující pulzní vlny

(rychlosť, tvar)

- Místo měření
- Věk
- Pohlaví
- Genetická zátěž
- Kouření
- Obezita
- Fyzická aktivita
- Diabetes Mellitus

Pletysmogram

- změna objemu tkáně v závislosti na okamžitých změnách krevního tlaku
- je to dáno pružností krevního řečiště včetně tkáně, která ho obklopuje
- z objemových změn tkáně v daném místě lze hodnotit změny jejího prokrvení

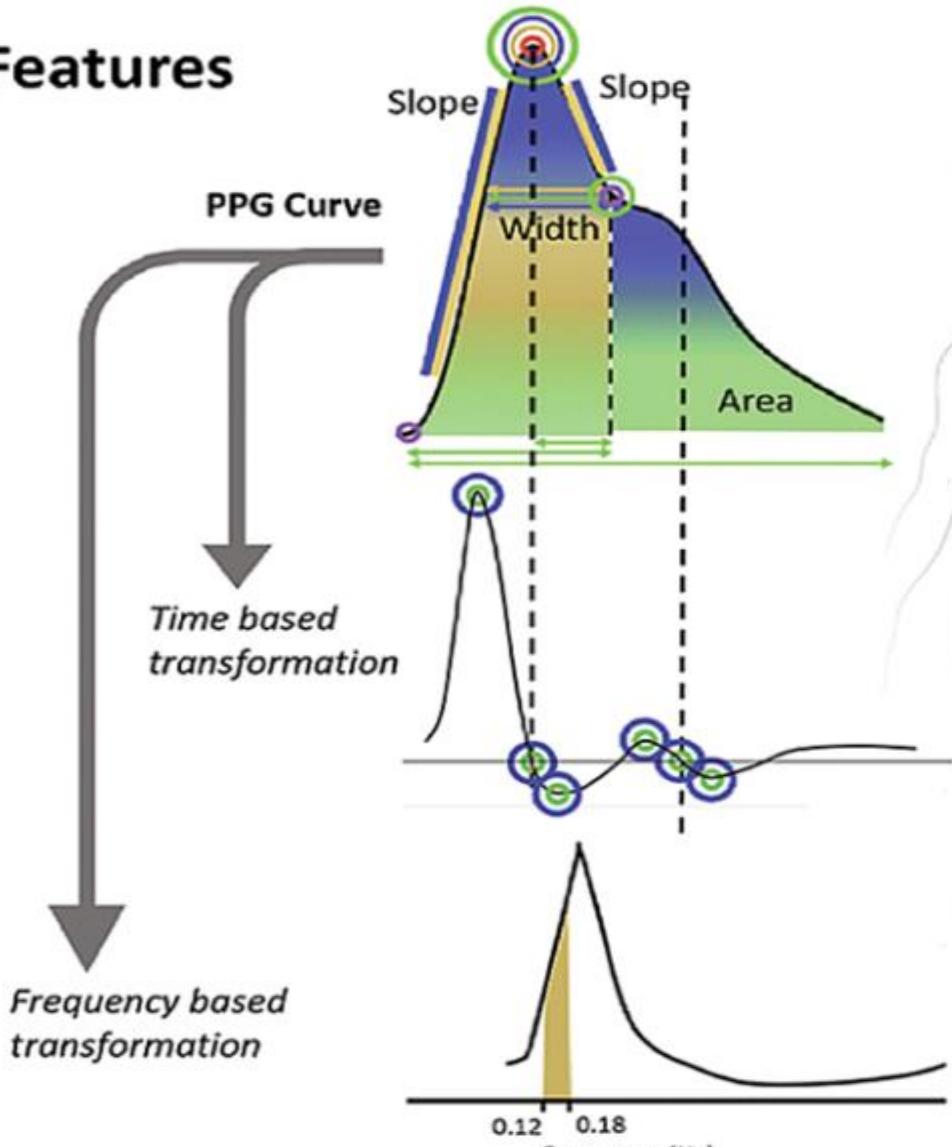
Pletysmogram

Princip

- pneumatické
- kapacitní
- impedanční
- **fotoelektrické**

Studie o měření pulzní vlny pomocí PPG

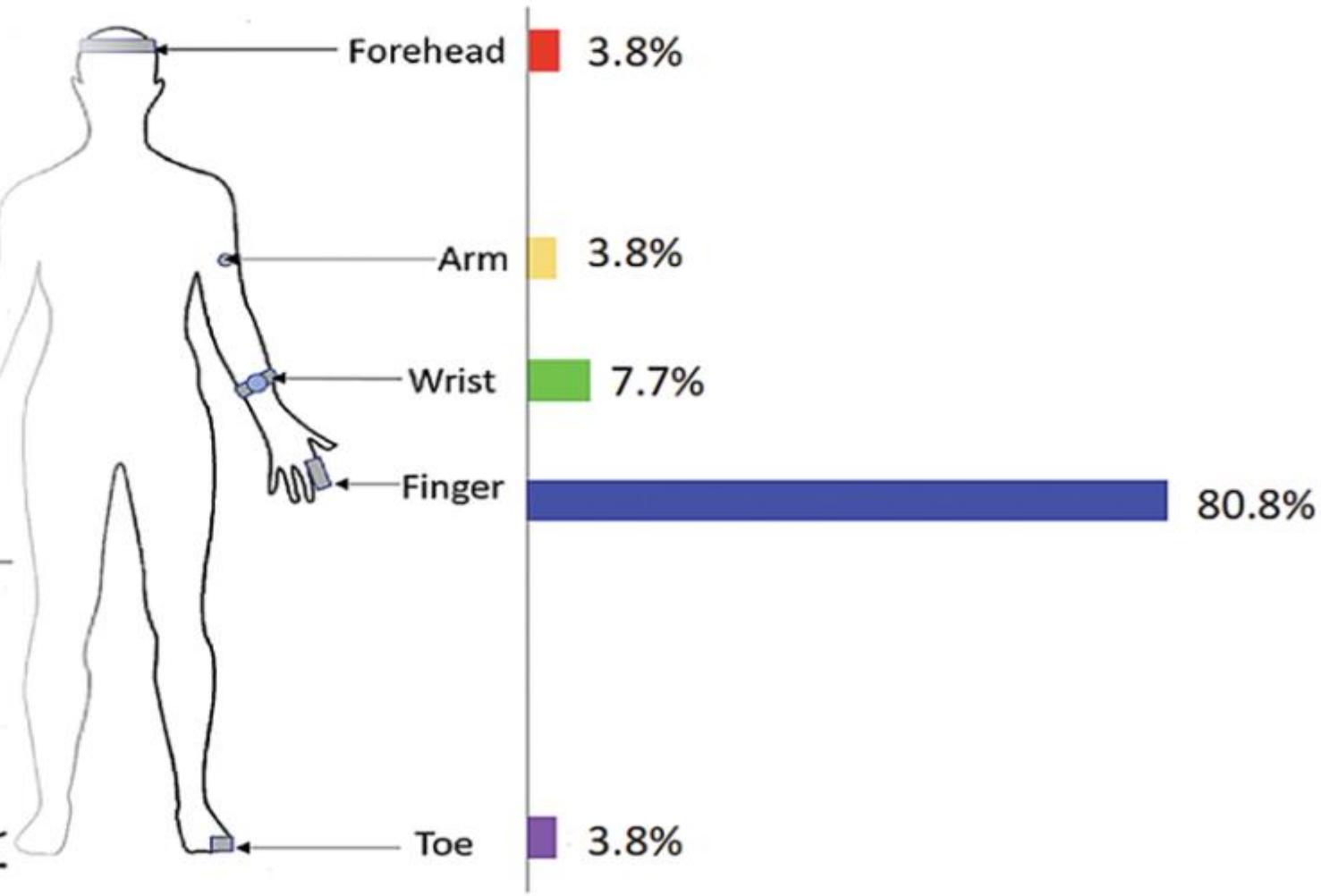
Features

*Time based
transformation*

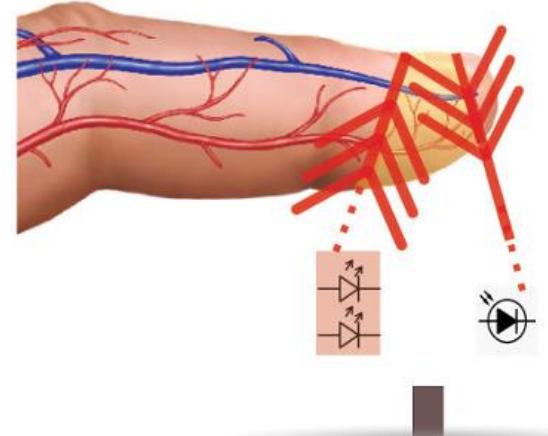
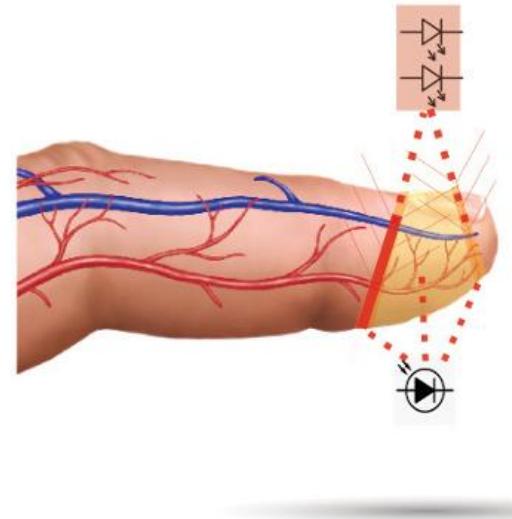
*Frequency based
transformation*

Sites

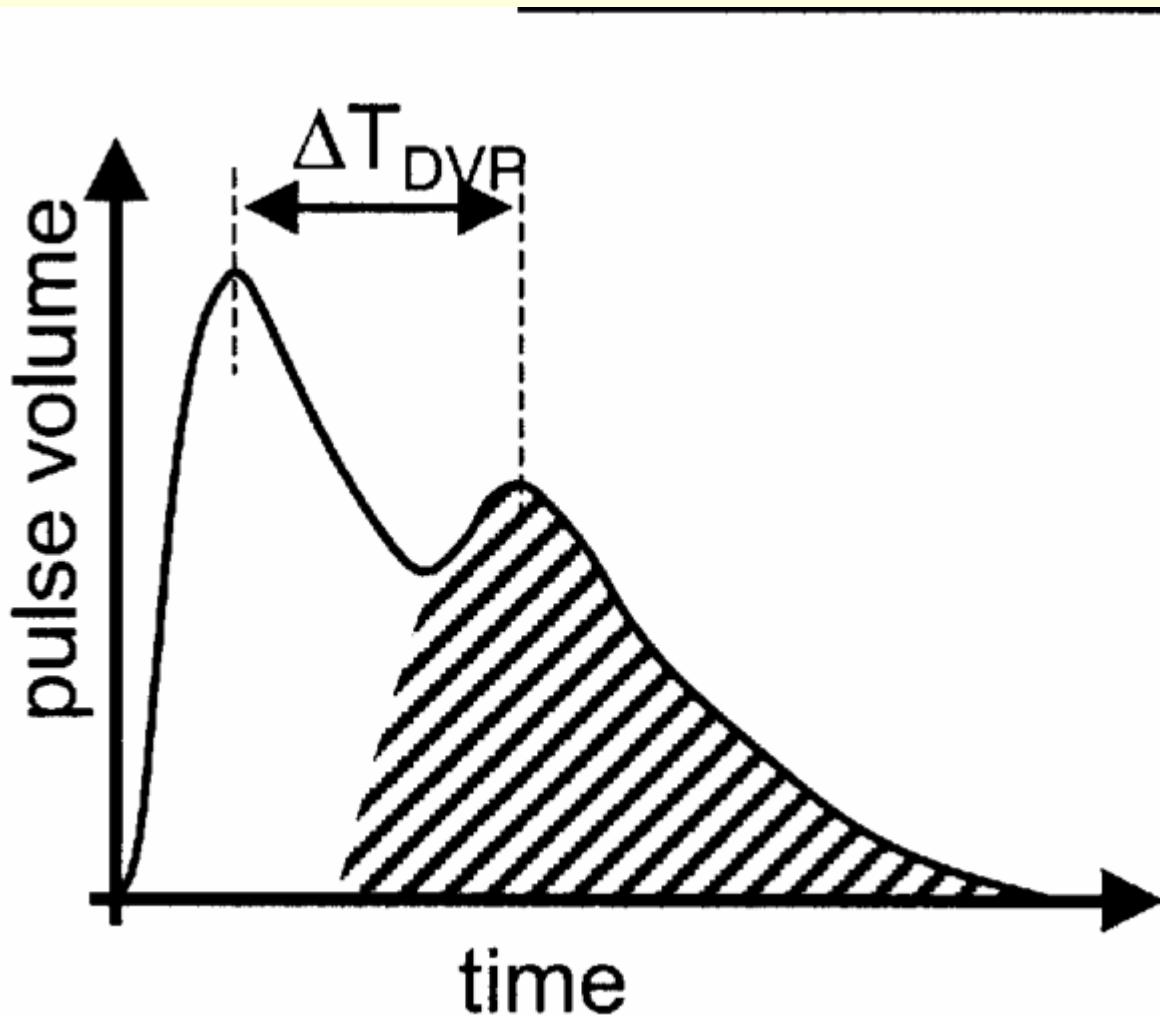

Fotoelektrický pletysmograf

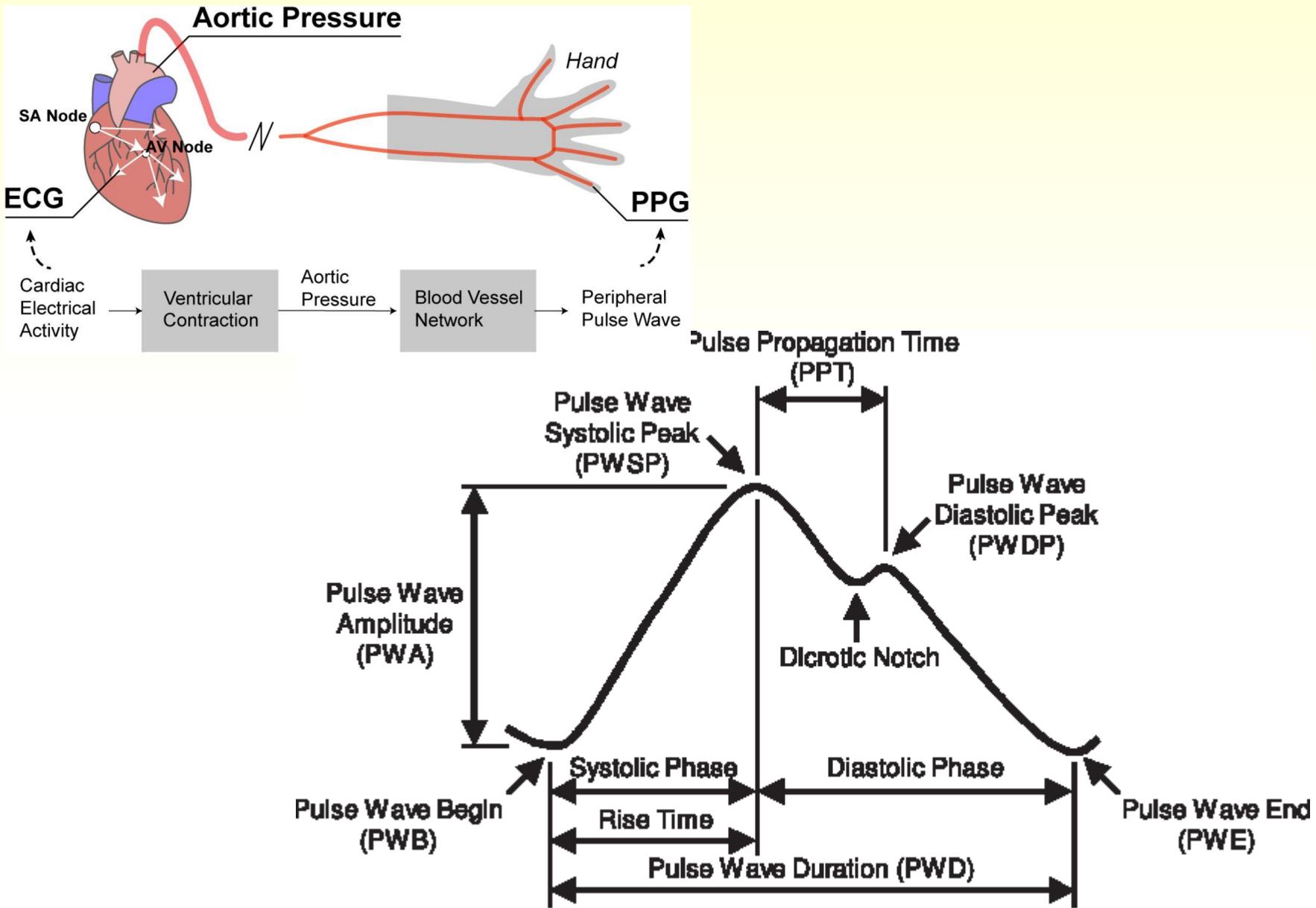
- průsvitový
- reflexní
  - světlo prochází přes kapilární řečiště
  - změny tlaku krve souvisejících s činností srdce
  - mění se objem kapilár a způsobuje změnu absorpce, odrazu a rozptylu světla

Fotopletysmogram

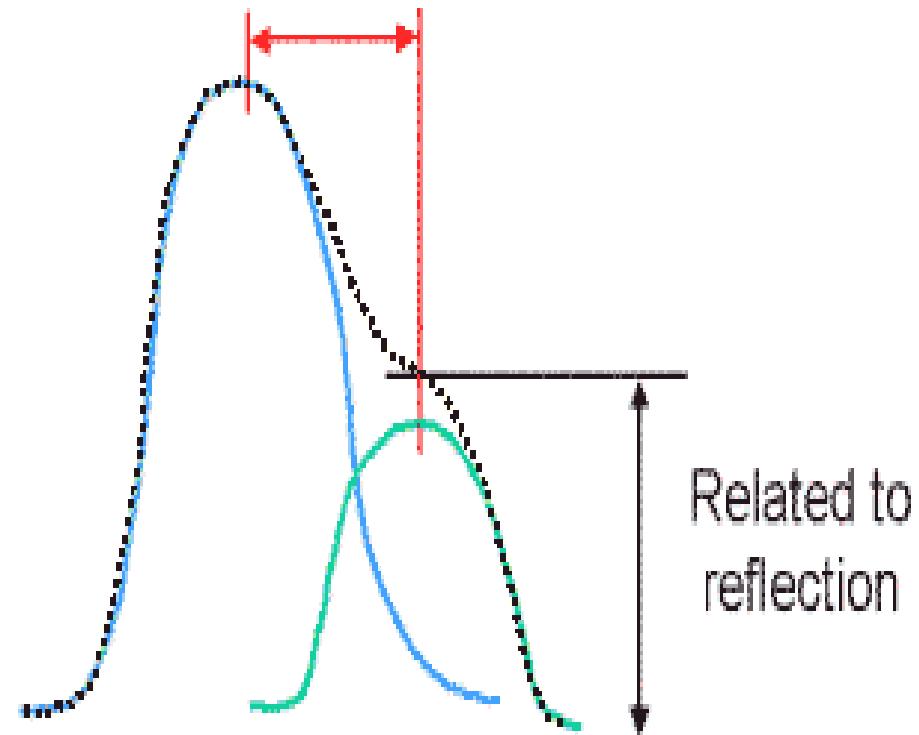

Fotopletysmogram

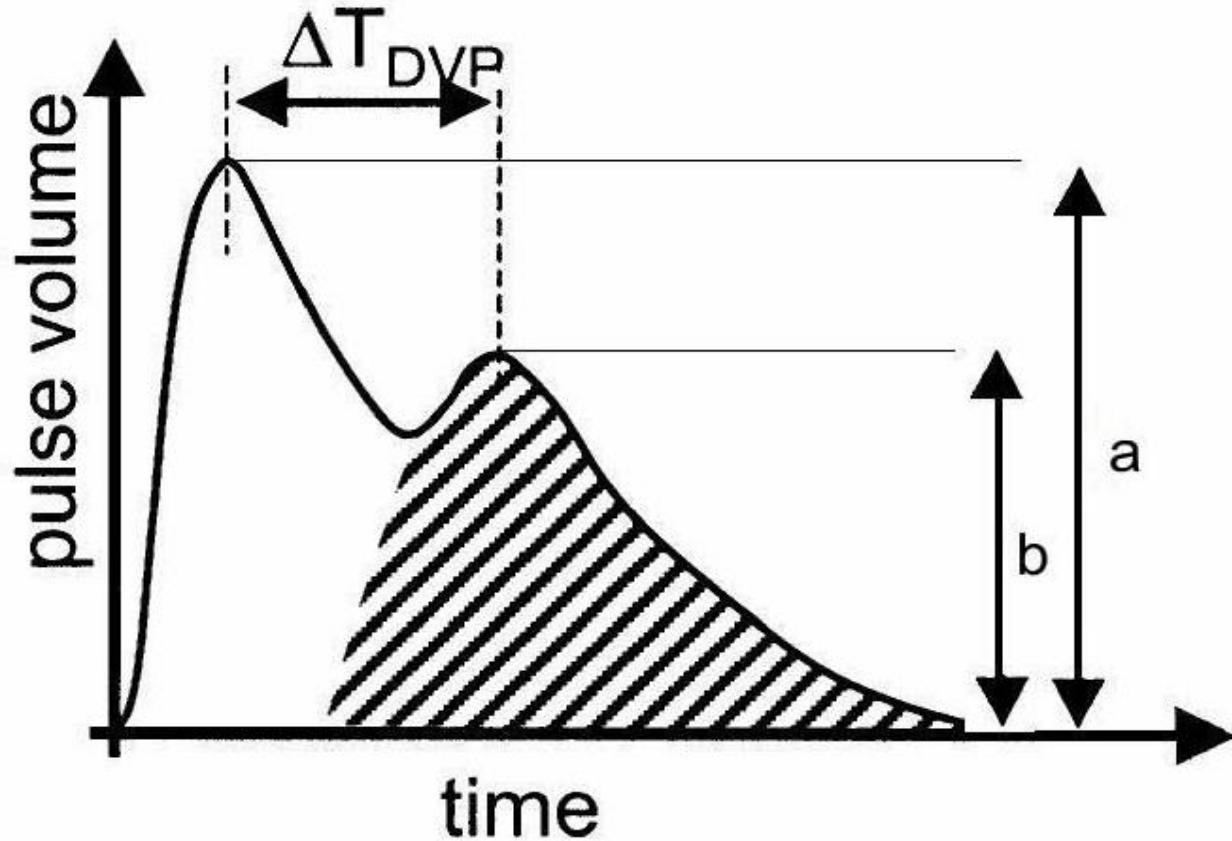

Fotopletysmogram

Related to arterial stiffness

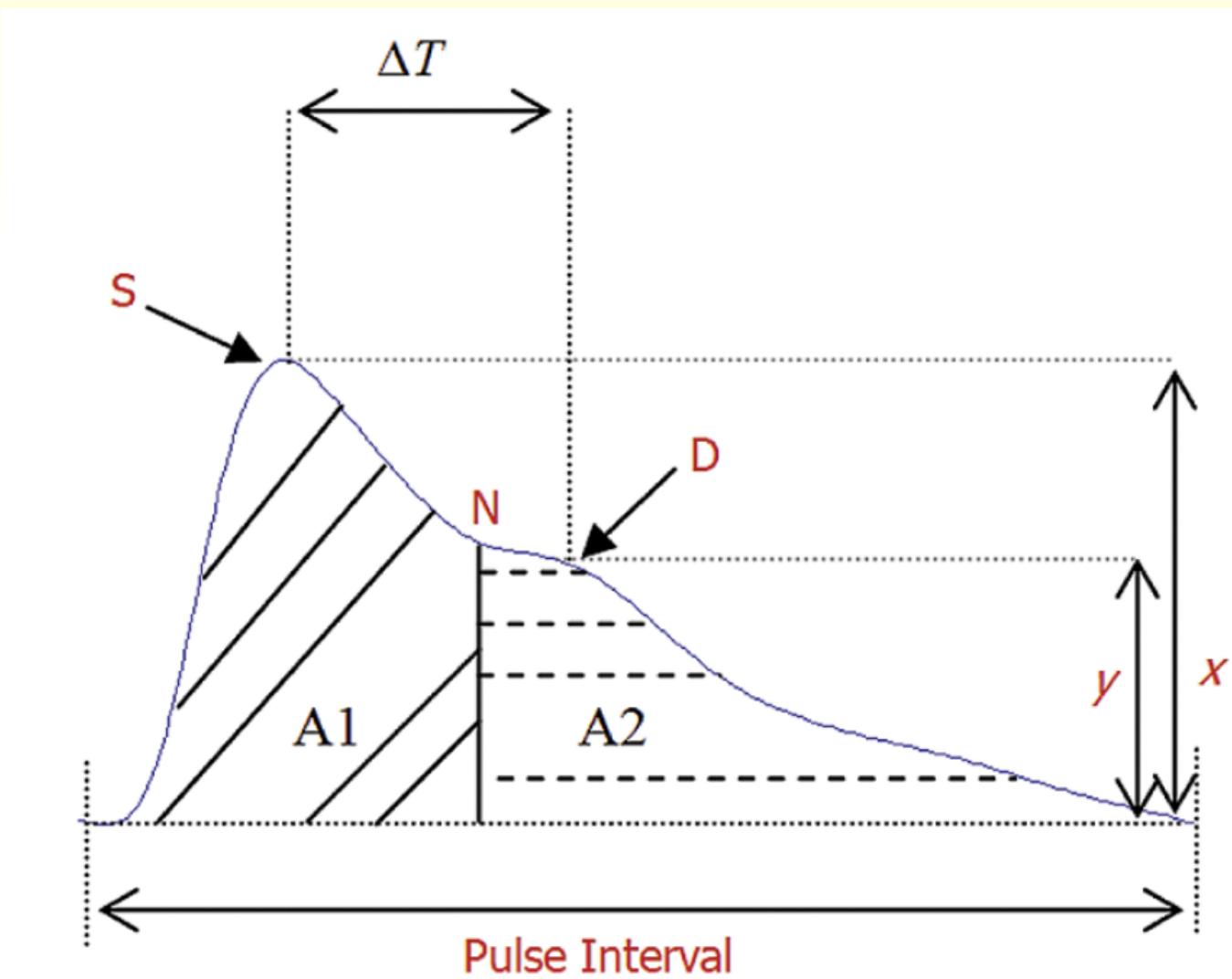

Fotopletysmogram

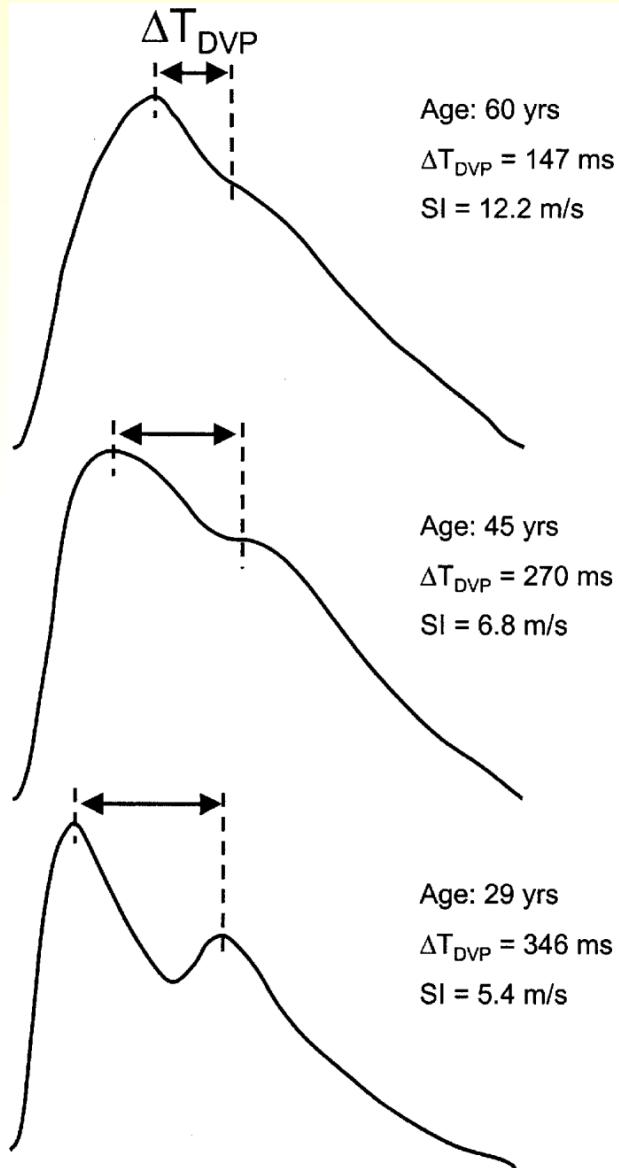

$$RI = \frac{b}{a} \cdot 100$$

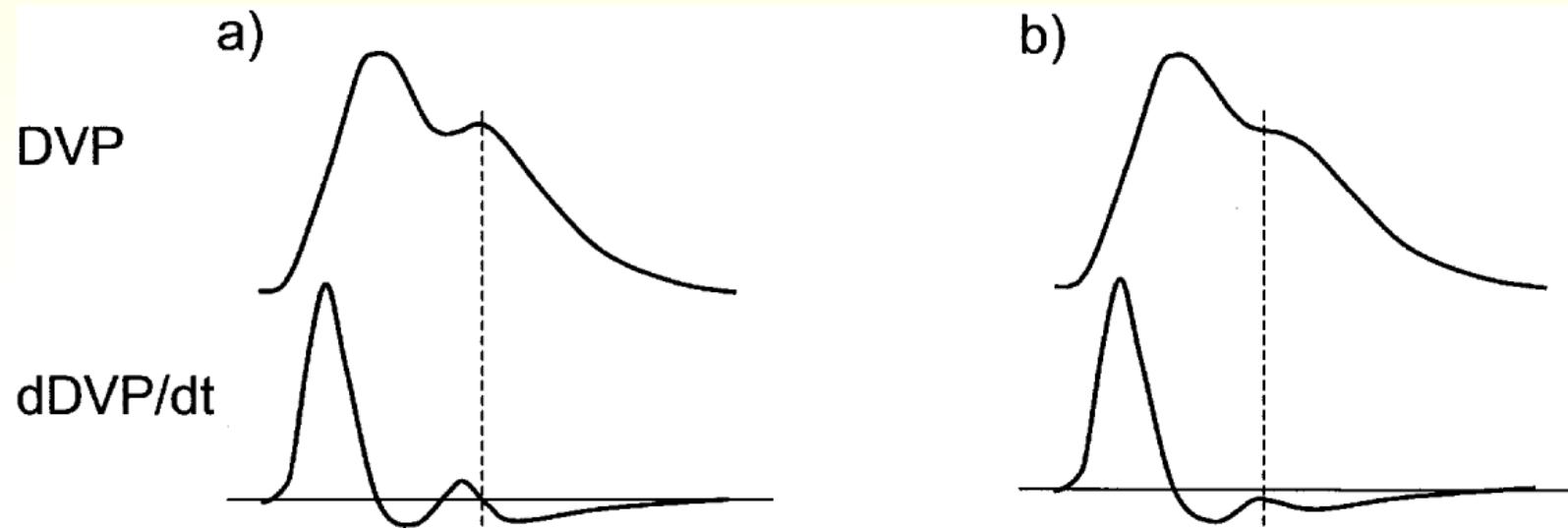
$$SI = \frac{h}{\Delta T}$$

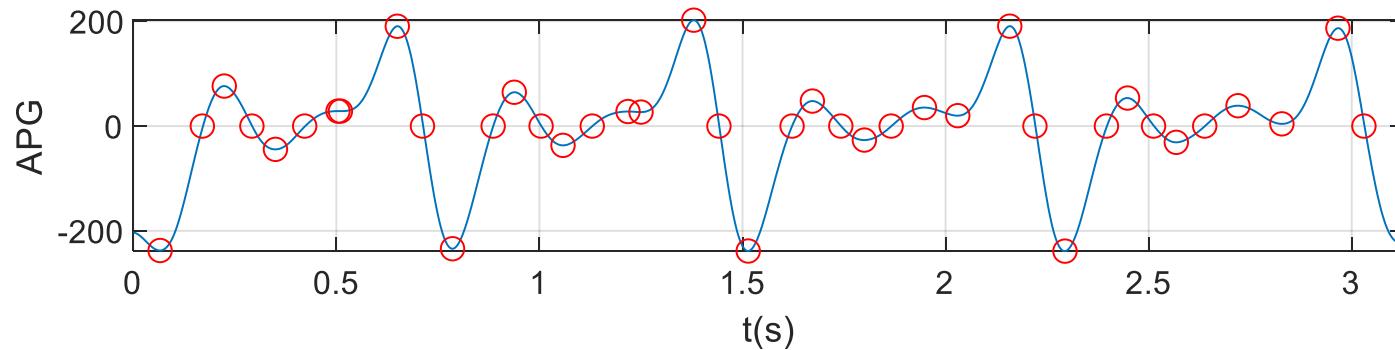
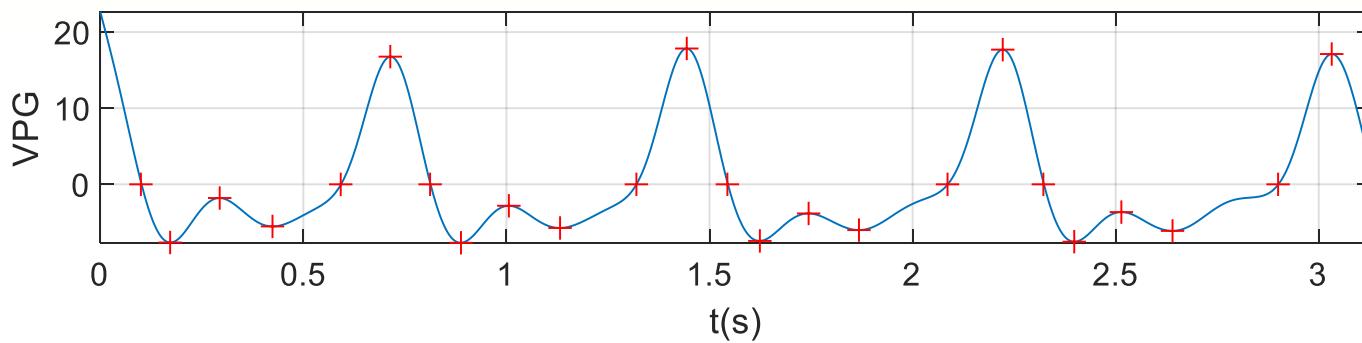
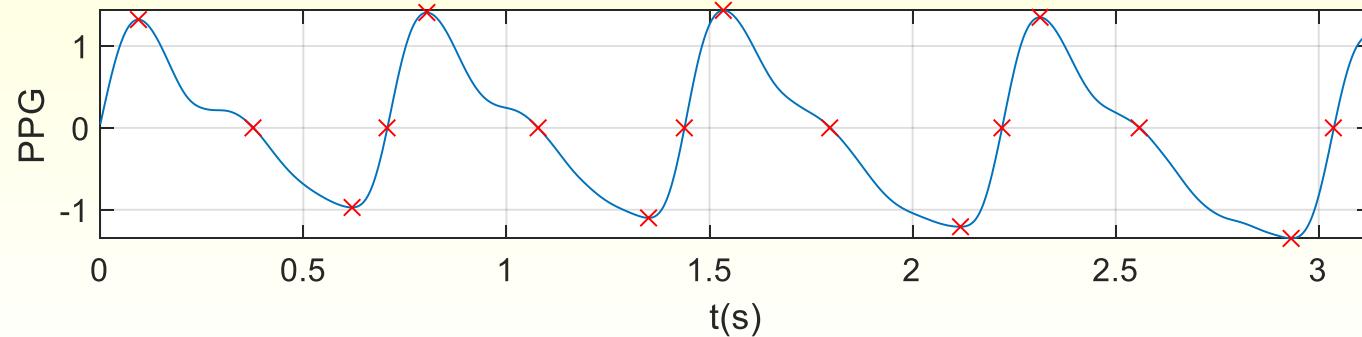
Fotopletysmogram

Fotopletysmogram

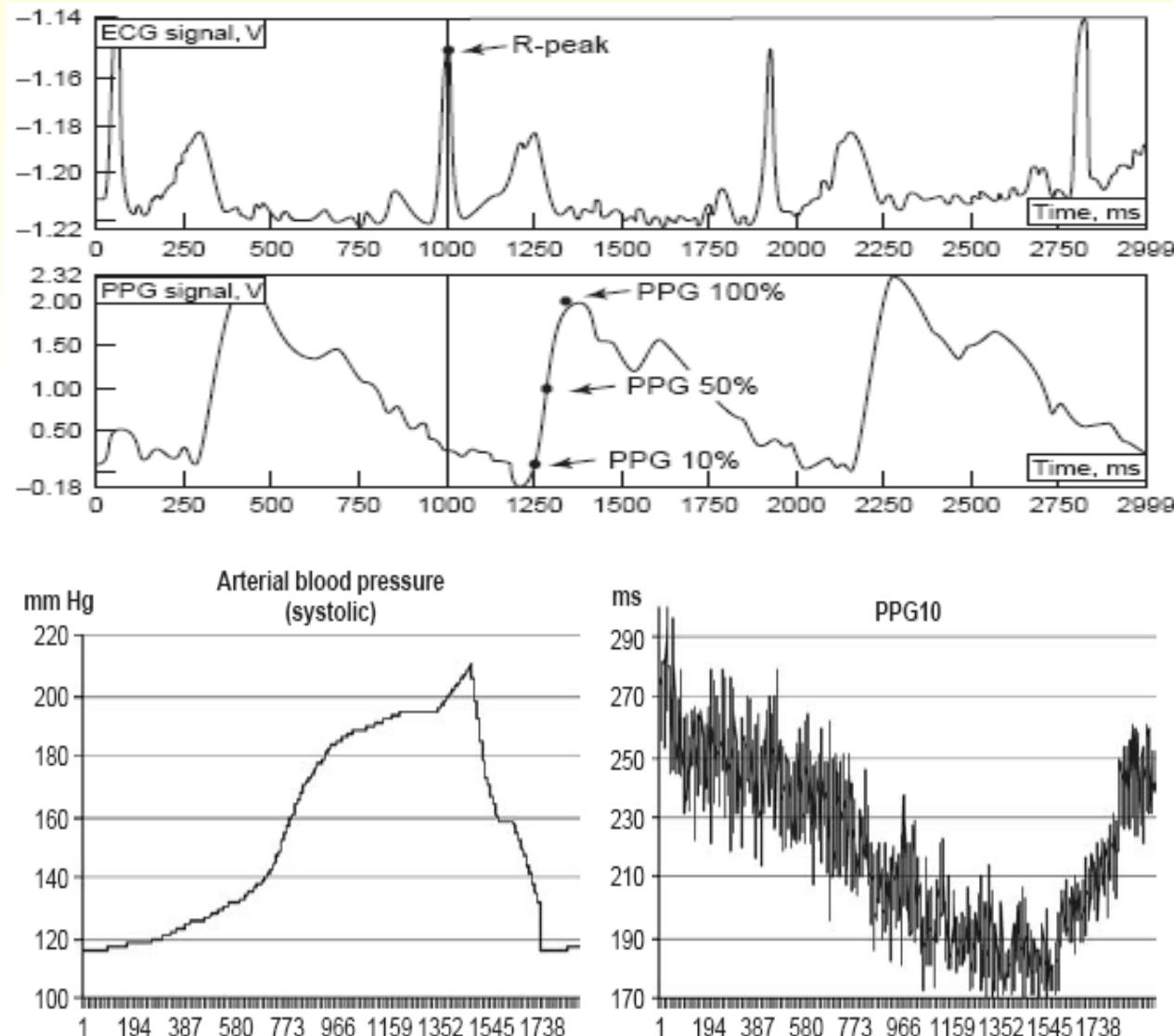

Fotopletysmogram

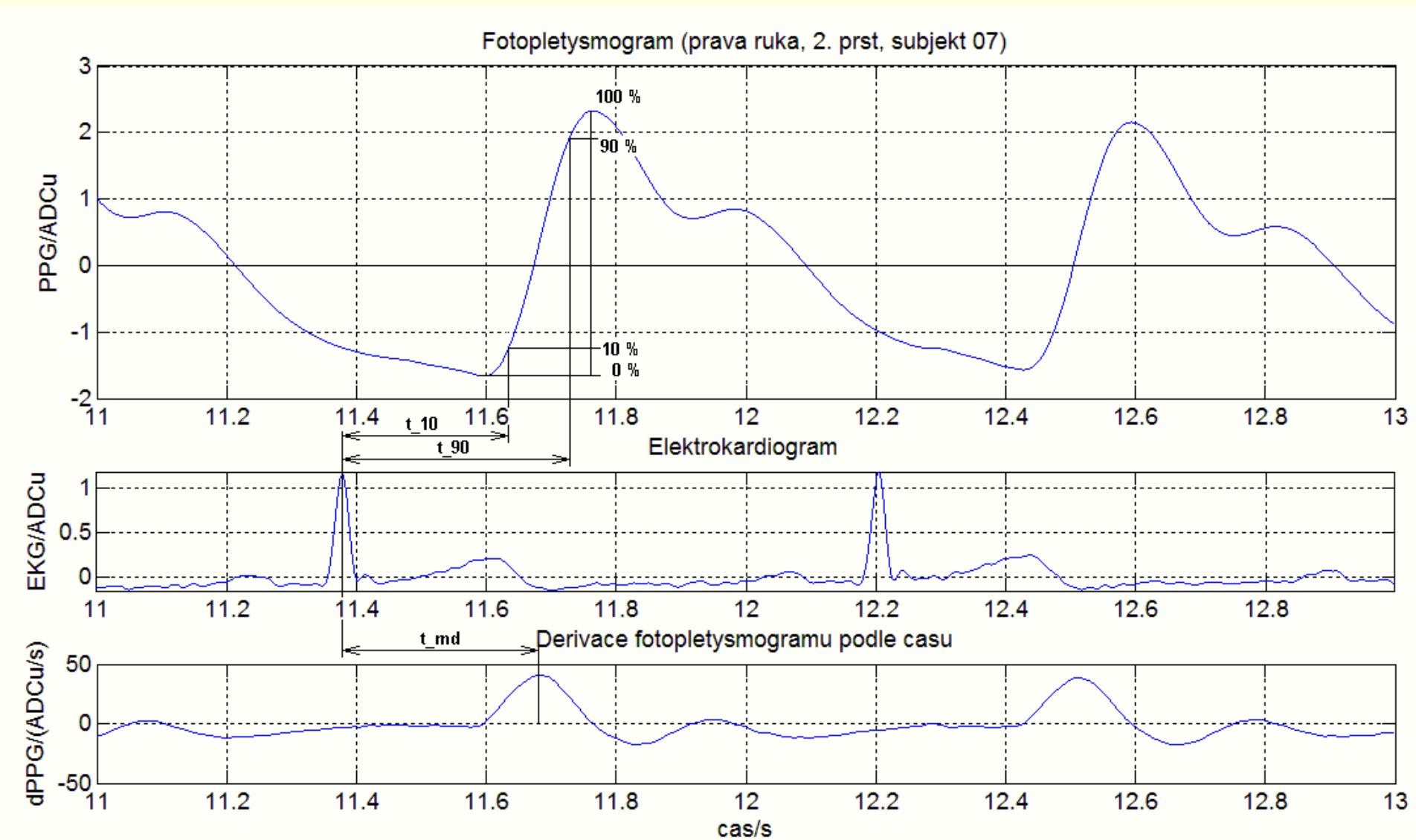

Fotopletysmogram

- korelace PPG10% a systolického TK

Šíření pulsní vlny

Kontinuální měření krevního tlaku

- s využitím Finapresu
- s využitím invazivního měřiče krevního tlaku
- aparatura použitá při měření ve FN Motol

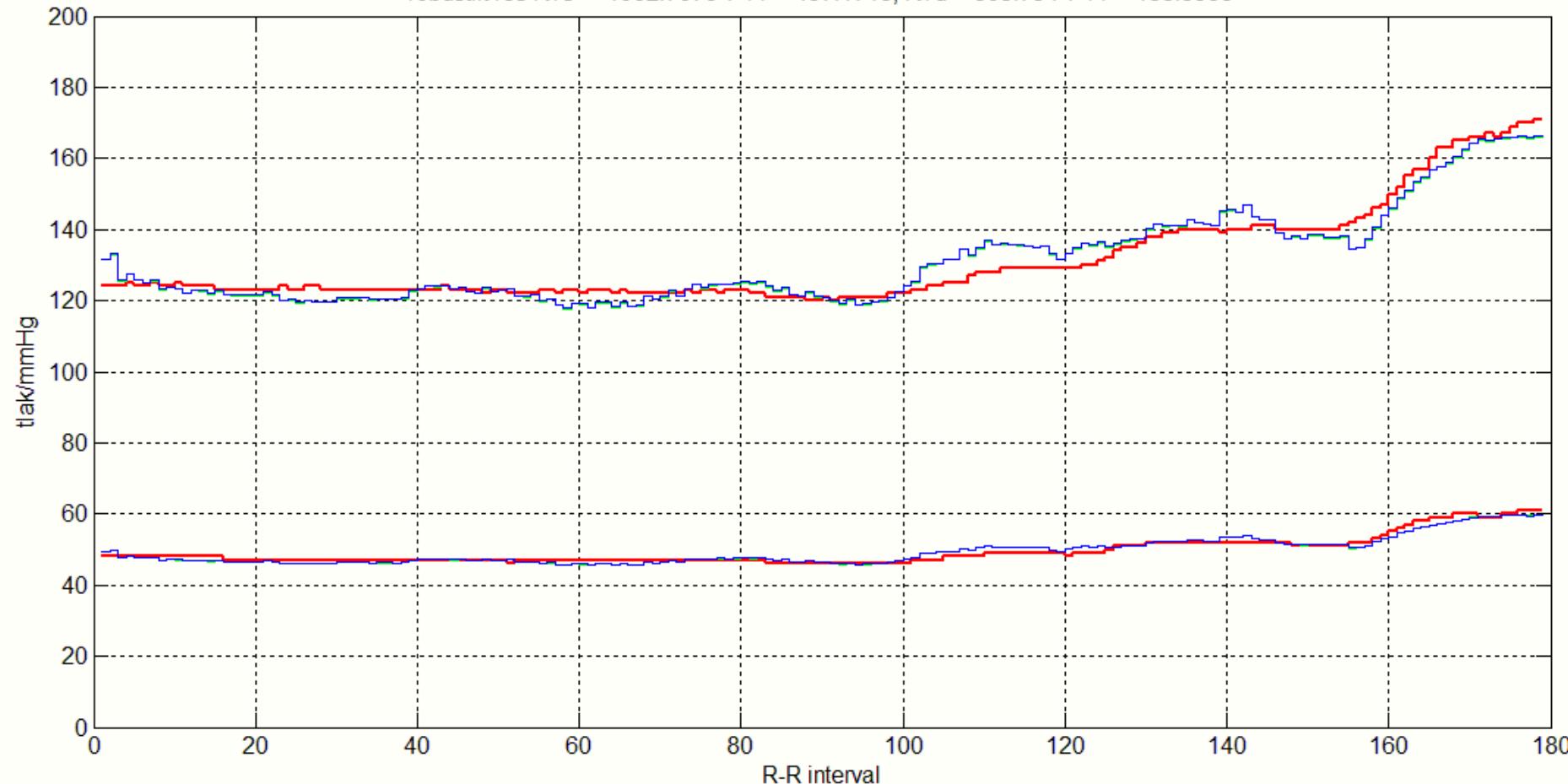
Odhad tlaku na základě doby šíření (příklad)

Syst. a diast. KT, zelené je aproximace průběhu polyfit a modré robustfit. Soubor tlakc_m_0.txt, Prumer casu do 90 % a 10 %

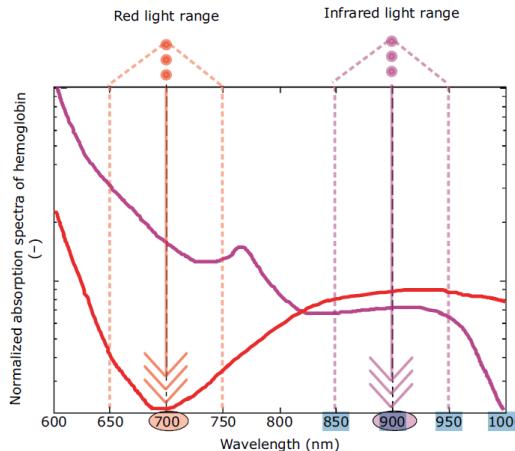
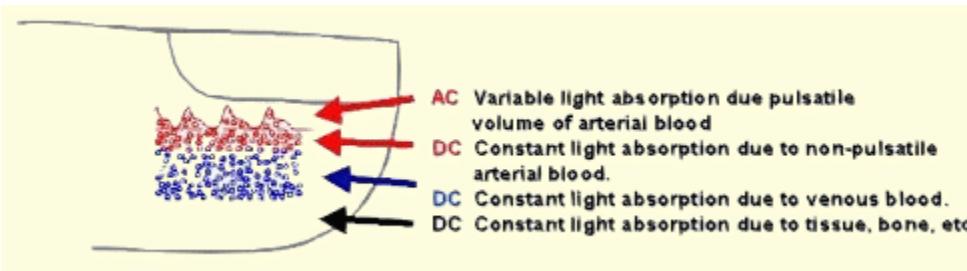
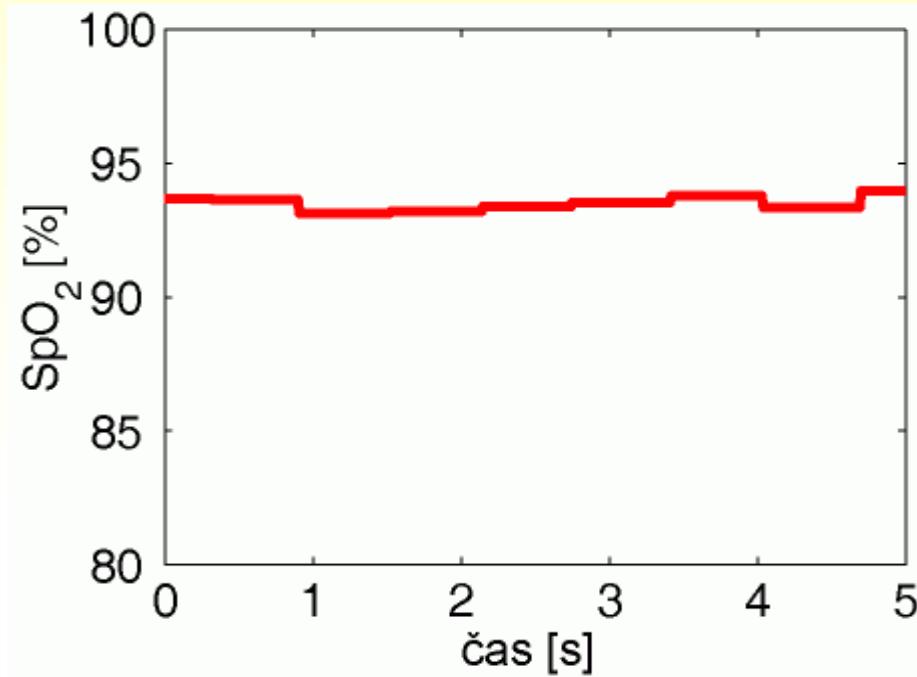
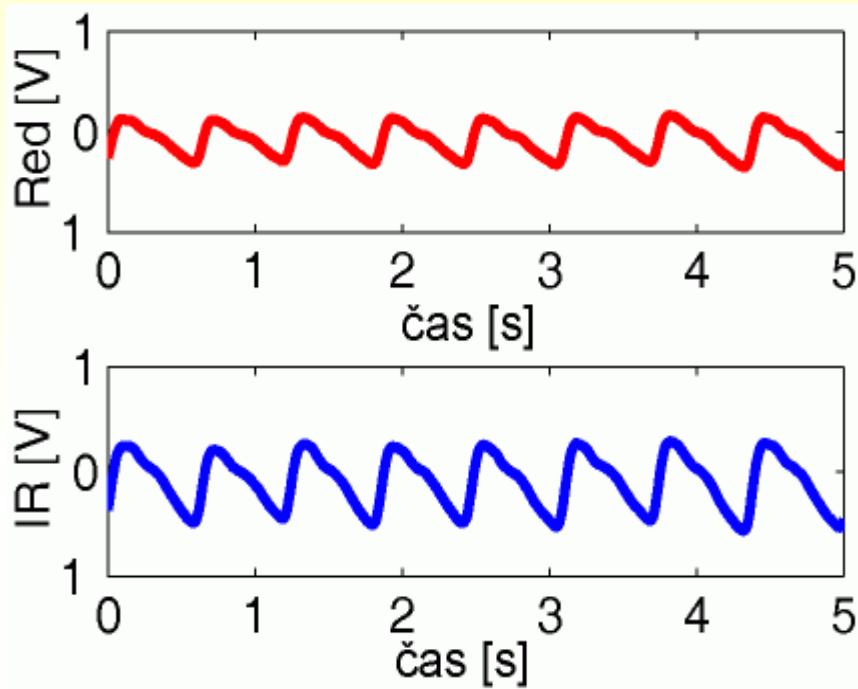
pred = 15, zac = 1, cast = 100

polyfit rce KT_s = -1059.9108*PTT + 436.1435, KT_d = -312.0537*PTT + 139.216

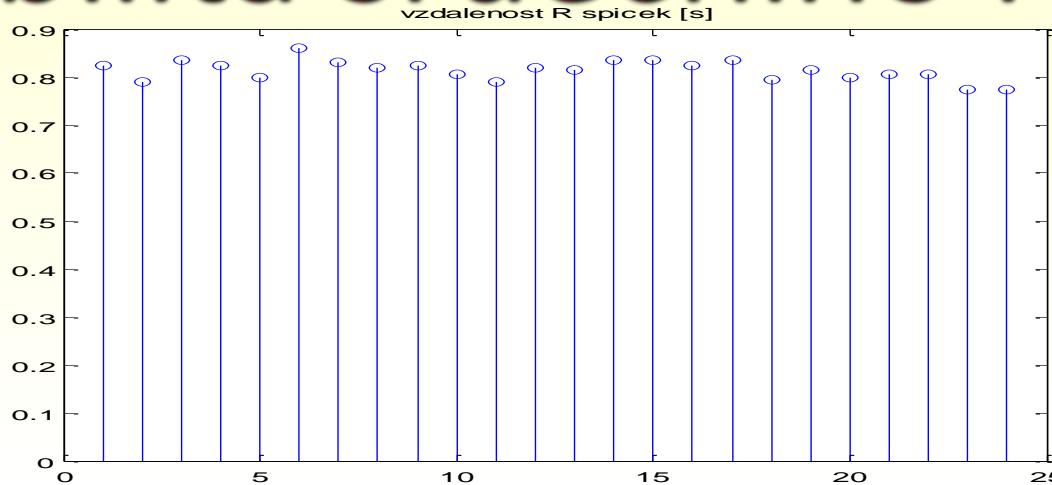
robustfit rce KT_s = -1062.7675*PTT + 437.1715, KT_d = -309.794*PTT + 138.5938

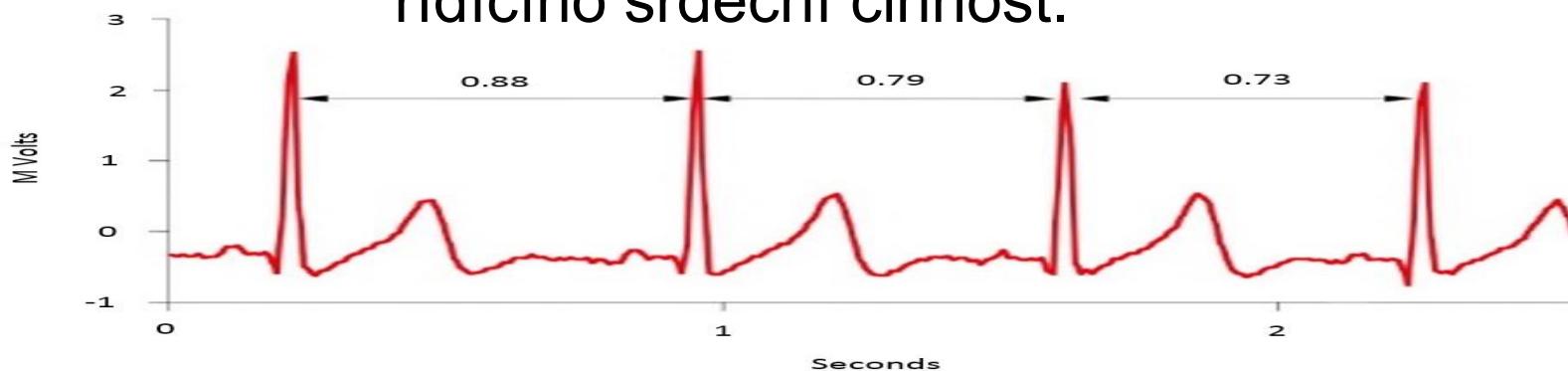
Pozn.: pulsní oxymetrie

Variabilita srdečního rytmu

VARIABILITA SRDEČNÍHO RYTMU
je jev, který reprezentuje stav
autonomního nervového systému
řídícího srdeční činnost.

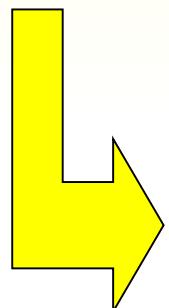

Autonomní nervový systém

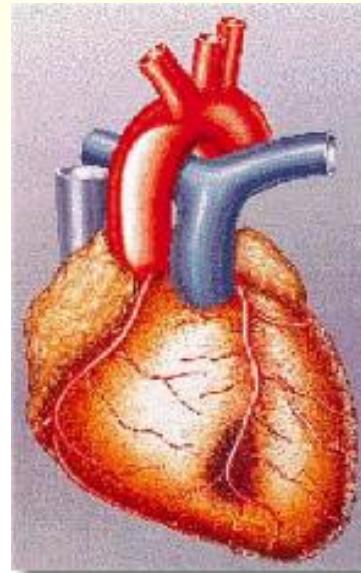
velmi citlivý zpětnovazebný indikátor změn v organismu

ANS lze rozdělit do dvou větví

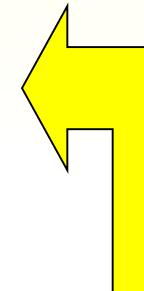
sympatikus

Zrychluje SF

a parasympatikus
(n. vagus)

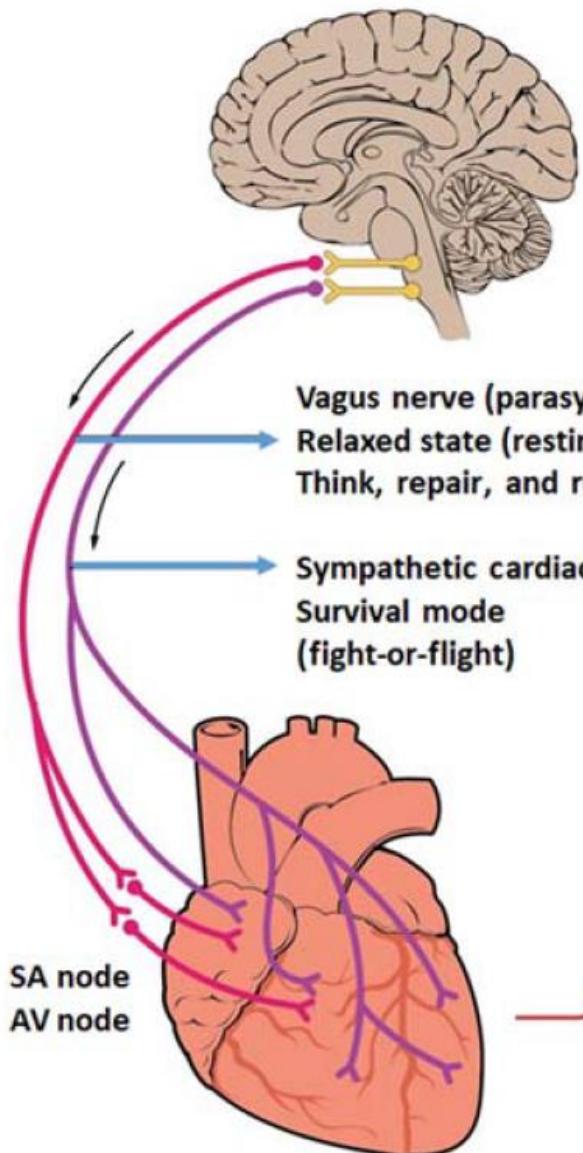

Zpomaluje SF

VARIABILITA SRDEČNÍ FREKVENCE (HRV)

Autonomní nervový systém

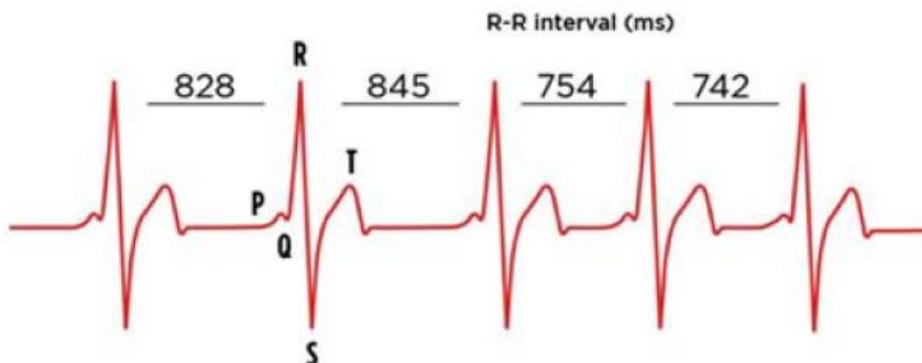

Parasympathetic nervous system (PSNS):

- Reduced heart rate
- Increased HRV
- Respiration slows
- Low stress hormone level

Sympathetic nervous system (SNS):

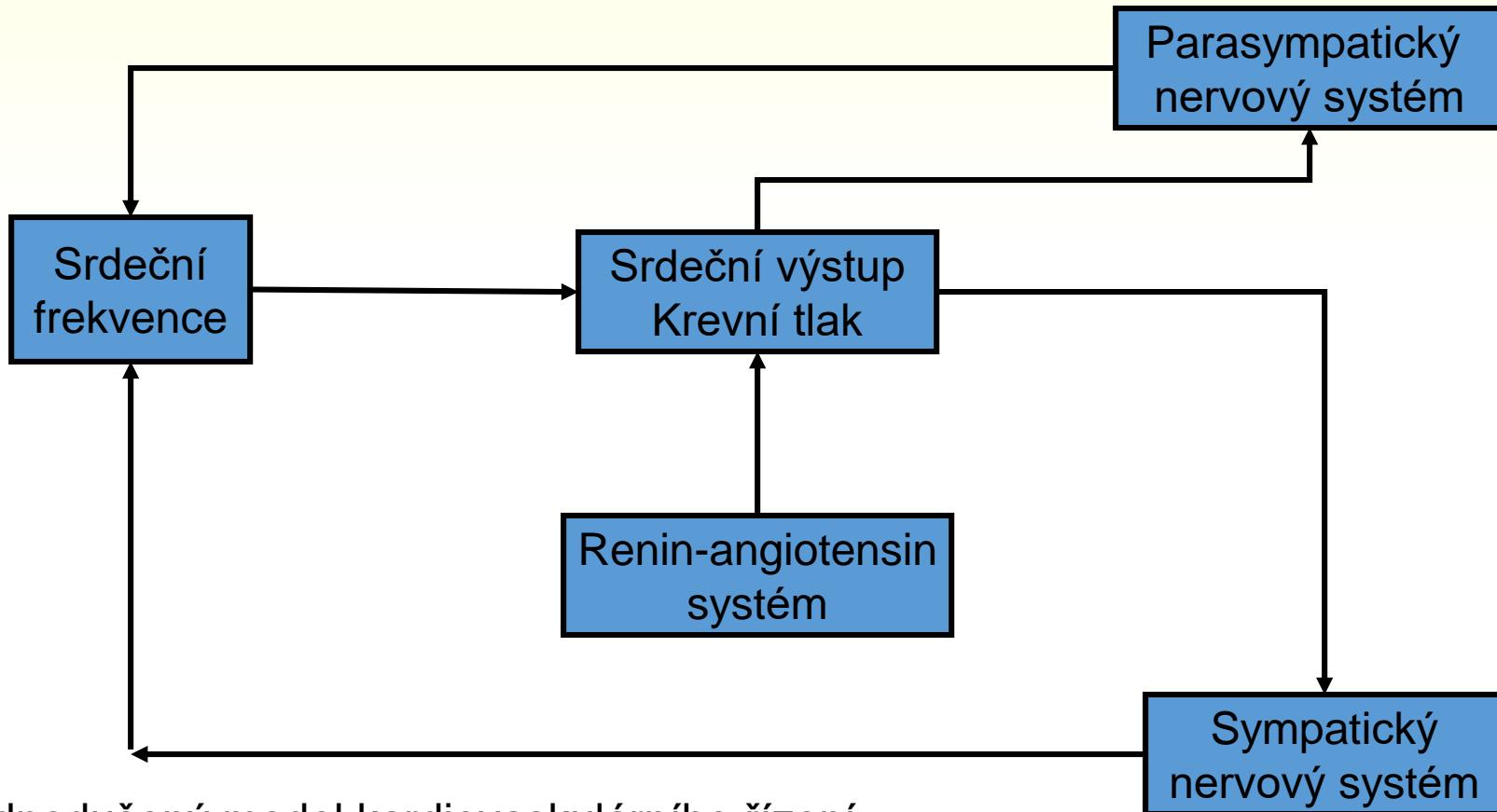
- Increased heart rate
- Reduced HRV
- Respiration speeds up
- High stress hormone level

Intervals between each heart beat vary and
this variation constitutes HRV

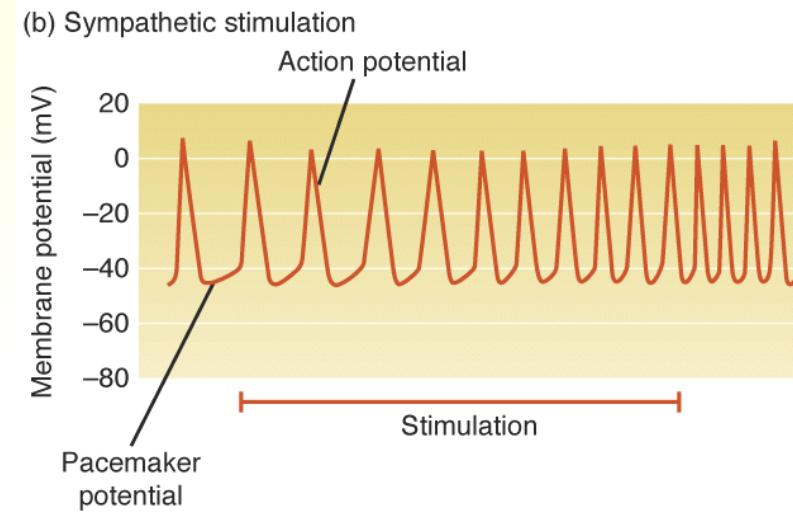
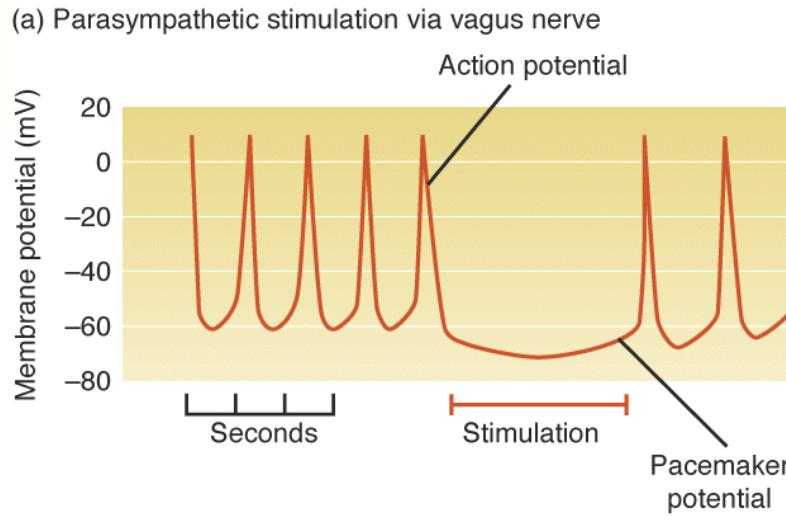
Autonomní nervový systém

https://cs.wikipedia.org/wiki/Autonomn%C3%AD_nervov%C3%A1_soustava

Zjednodušený model kardiovaskulárního řízení

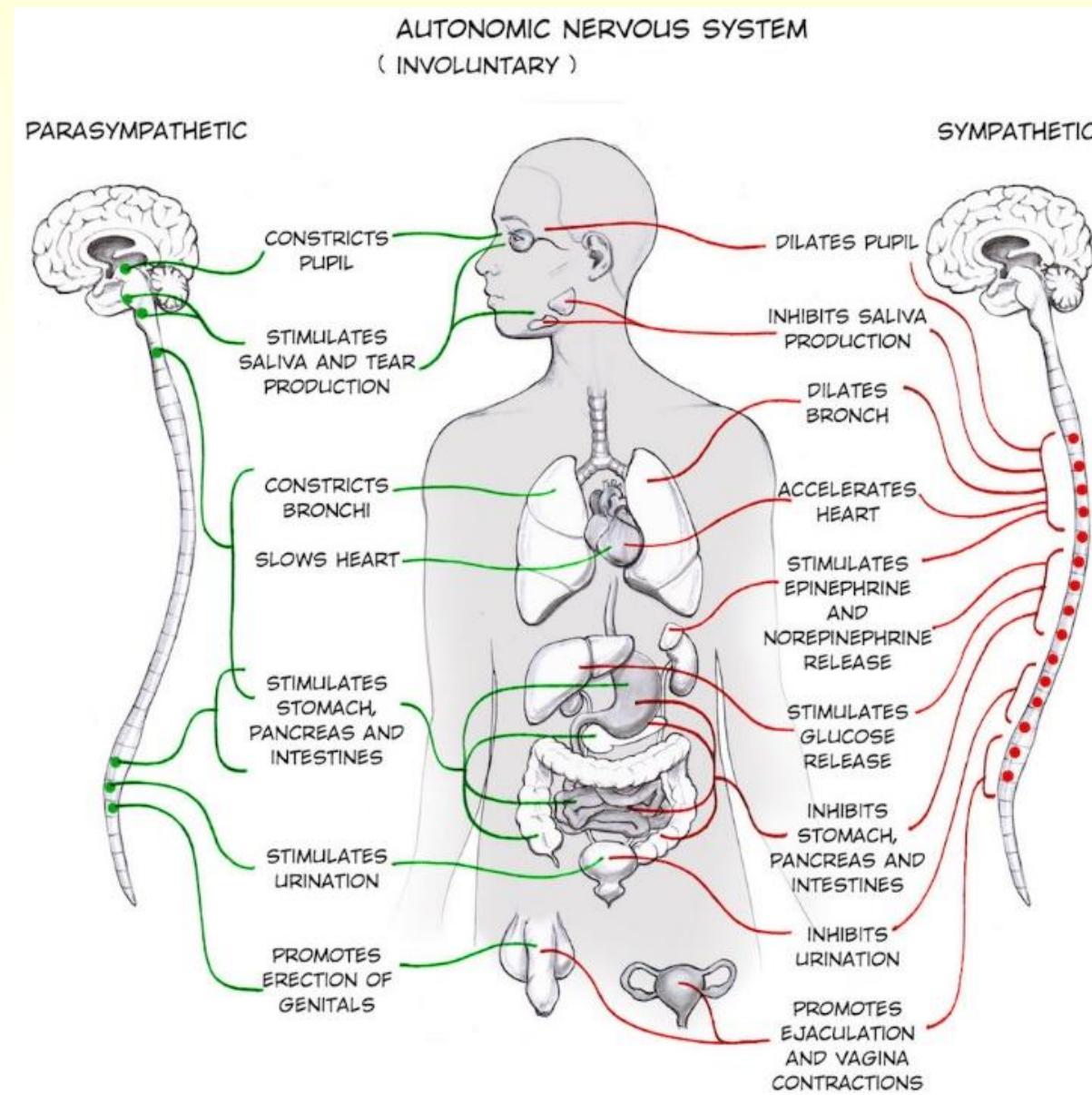
Autonomní nervový systém

Parasympathetic Nervous System
(PNS),
inhibits cardiac action potentials

Sympathetic Nervous System (SNS),
stimulates cardiac action potentials

Autonomní nervový systém

Autonomní nervový systém

Variabilita srdečního rytmu

v závislosti na **stavu a zatížení nervového a kardiovaskulárního systému** se srdeční rytmus mění v rozsahu 5 ÷ 15 %

vnější faktory (svalové a psychické zatížení, trávení, poloha, hluk, podnebí, počasí);

vnitřní faktory (dány autonomní fyziologickou aktivitou – dýchání, oscilace tlaku krve, termoregulace);

Zdroje HRV

- **vnější**

- pohybová aktivita
- duševní stres
- fyzický stres
- spánková apnoe
- kouření

- **vnitřní**

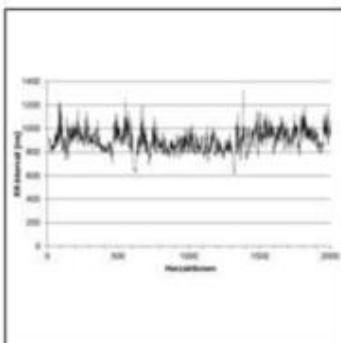
- respirační sinusová arytmie
- regulace baroreceptorového reflexu
- termoregulace
- neuroendokrinní sekrece
- cirkadiánní rytmy
- další neznámé rytmy

Analýza HRV

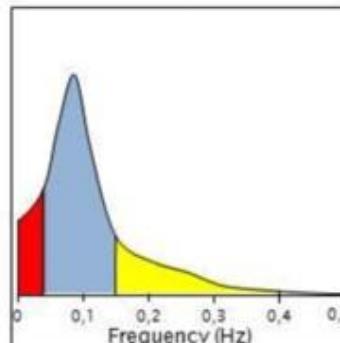
Heart rate variability (HRV)

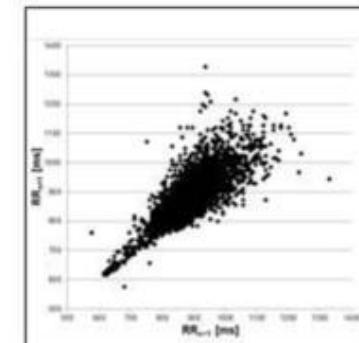
Time domain
methods

Frequency domain
methods

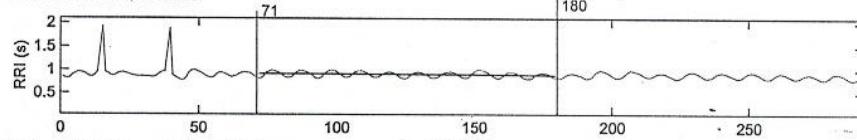
Non-linear
methods

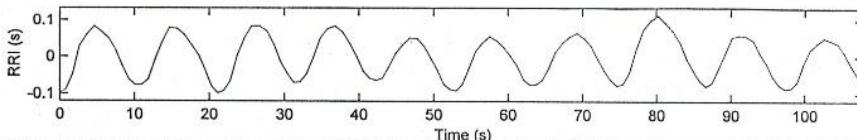
Heart Rate Variability Analysis

9.8.2008 _23.20.46_suunto.txt
Page 1/1

RR Interval Time Series

Selected RR Interval Time Series

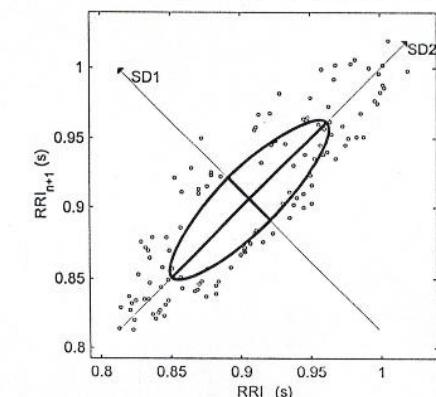

Time Domain Results

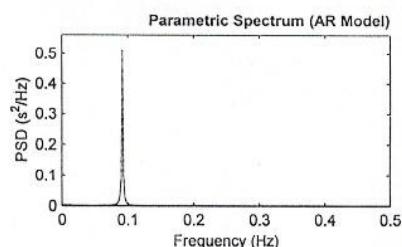
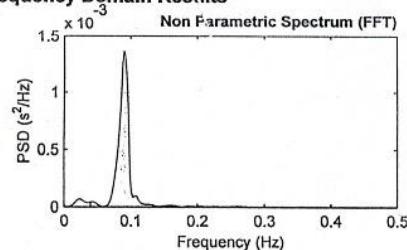
Variable	Units	Value
Statistical Measures		
Mean RR*	(s)	0.906
STD	(s)	0.057
Mean HR*	(1/min)	66.48
STD	(1/min)	4.18
RMSSD	(ms)	29.8
NN50	(count)	6
pNN50	(%)	5.0
Geometric Measures		
RR triangular index		0.105
TINN	(ms)	255.0
Distributions*		
	RRI (s)	
	HR (beats/min)	

Poincare Plot*

SD1 = 21.2 ms ↔ (Short-term HRV)
SD2 = 78.4 ms ↔ (Long-term HRV)

Frequency Domain Results

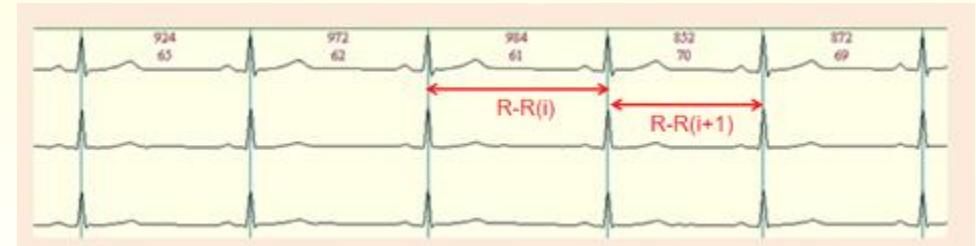
Frequency Band	Peak (Hz)	Power (ms^2)	Power (%)	Power (n.u.)
VLF	0.0234	1	5.3	
LF	0.0898	23	91.5	96.6
HF	0.1621	1	3.2	3.4
LF/HF		28.326		

Frequency Band	Peak (Hz)	Power (ms^2)	Power (%)	Power (n.u.)
VLF	0.0000	59	3.8	
LF	0.0918	1480	95.4	99.0
HF	0.1953	13	0.8	0.9
LF/HF		116.261		

Analýza HRV v časové oblasti

- **SDNN** – standardní směrodatná odchylka intervalů NN v ms (často za 24 h)

$$SDNN = \sqrt{\frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N (RR_i - \bar{RR})^2}$$

$$SDNN = \text{std(intervals)} * 1000;$$

- **SDANN** – směrodatná odchylka průměrných intervalů (obvykle za 5 minut)

$$SDANN = \sqrt{\frac{1}{m-1} \sum_{s=1}^m (\bar{RR}_s - \bar{RR}_{all})^2}$$

Analýza HRV v časové oblasti

- **RMSSD** – druhá odmocnina ze střední hodnoty druhých mocnin po sobě jdoucích rozdílů mezi sousedními intervaly

$$RMSSD = \sqrt{\frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^{N-1} (\Delta RR_i)^2}$$

diff NN = diff(intervals) * 1000; % v milisekundách
RMSSD = rms(diffNN);

- **SDSD** – standardní směrodatná odchylka rozdílů intervalů NN v ms

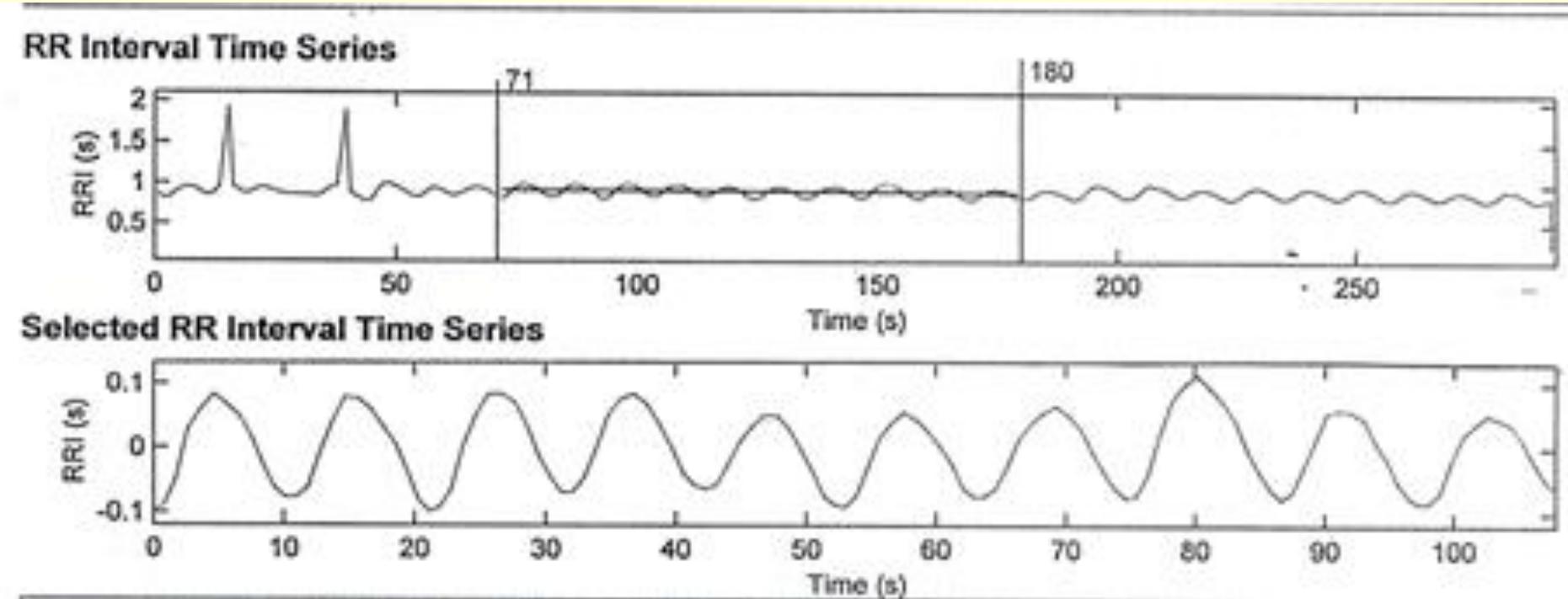
$$SDSD = \sqrt{E\{\Delta RR_i^2\} - \{E\Delta RR_i\}^2}$$

SDSD = std(diffNN);

Analýza HRV v časové oblasti

- **NN50** – počet rozdílů po sobě jdoucích intervalů, které se liší více než 50 ms
 $\text{length}(\text{find}(\text{abs}(\text{diffNN}) > 50))$;
- **pNN50** – podíl NN50 dělený celkovým počtem intervalů
 $\text{pNN50} = \text{NN50}/\text{length}(\text{intervals})$;
- **NN20** – počet rozdílů ntervalů, které se liší o více než 20 ms
 $\text{NN20} = \text{length}(\text{find}(\text{abs}(\text{diffNN}) > 20))$;
- **pNN20** – podíl NN20 dělený celkovým počtem interval
 $\text{pNN20} = \text{NN20}/\text{length}(\text{intervals})$;

Parametry HRV v časové oblasti

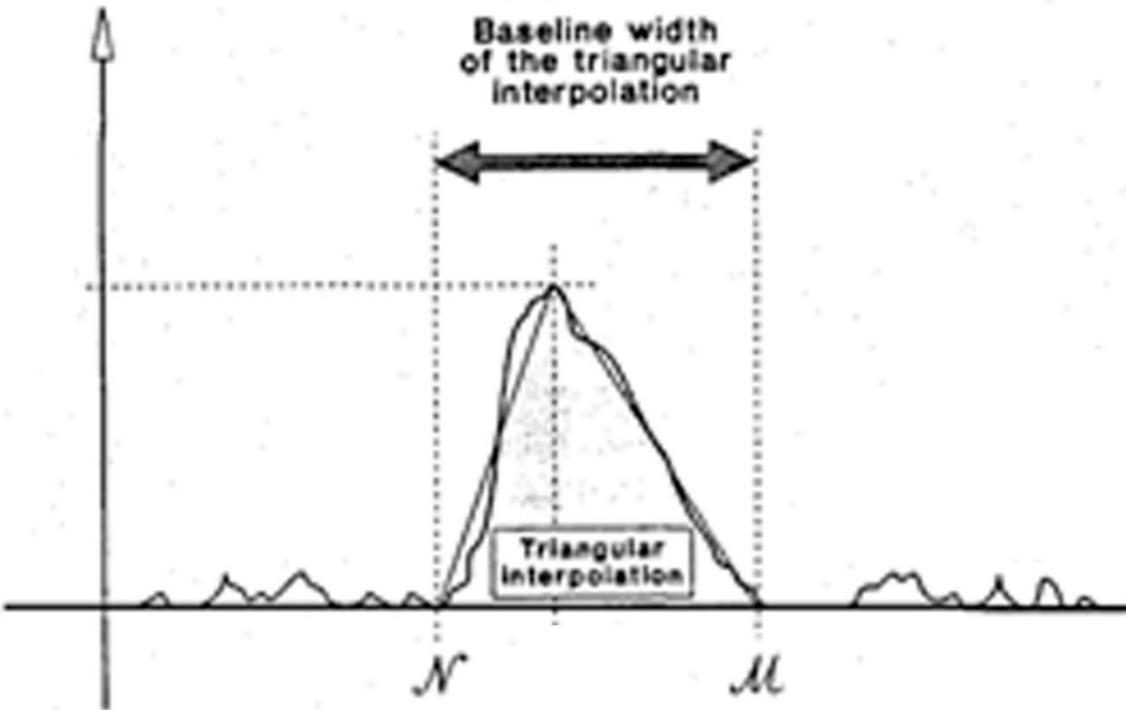

Time Domain Results

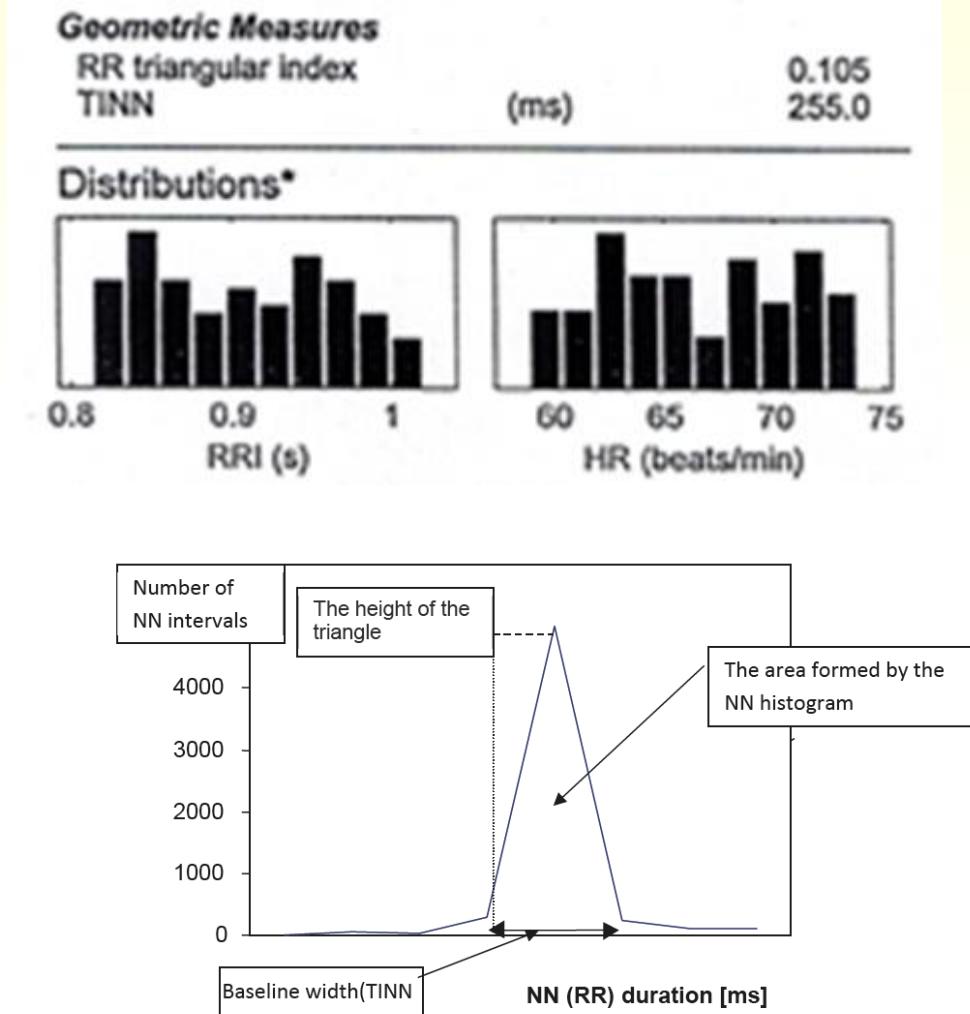
Variable	Units	Value
Statistical Measures		
Mean RR*	(s)	0.906
STD	(s)	0.057
Mean HR*	(1/min)	66.48
STD	(1/min)	4.18
RMSSD	(ms)	29.8
NN50	(count)	6
pNN50	(%)	5.0

*Results are calculated from the non-detrended selected RRI signal.

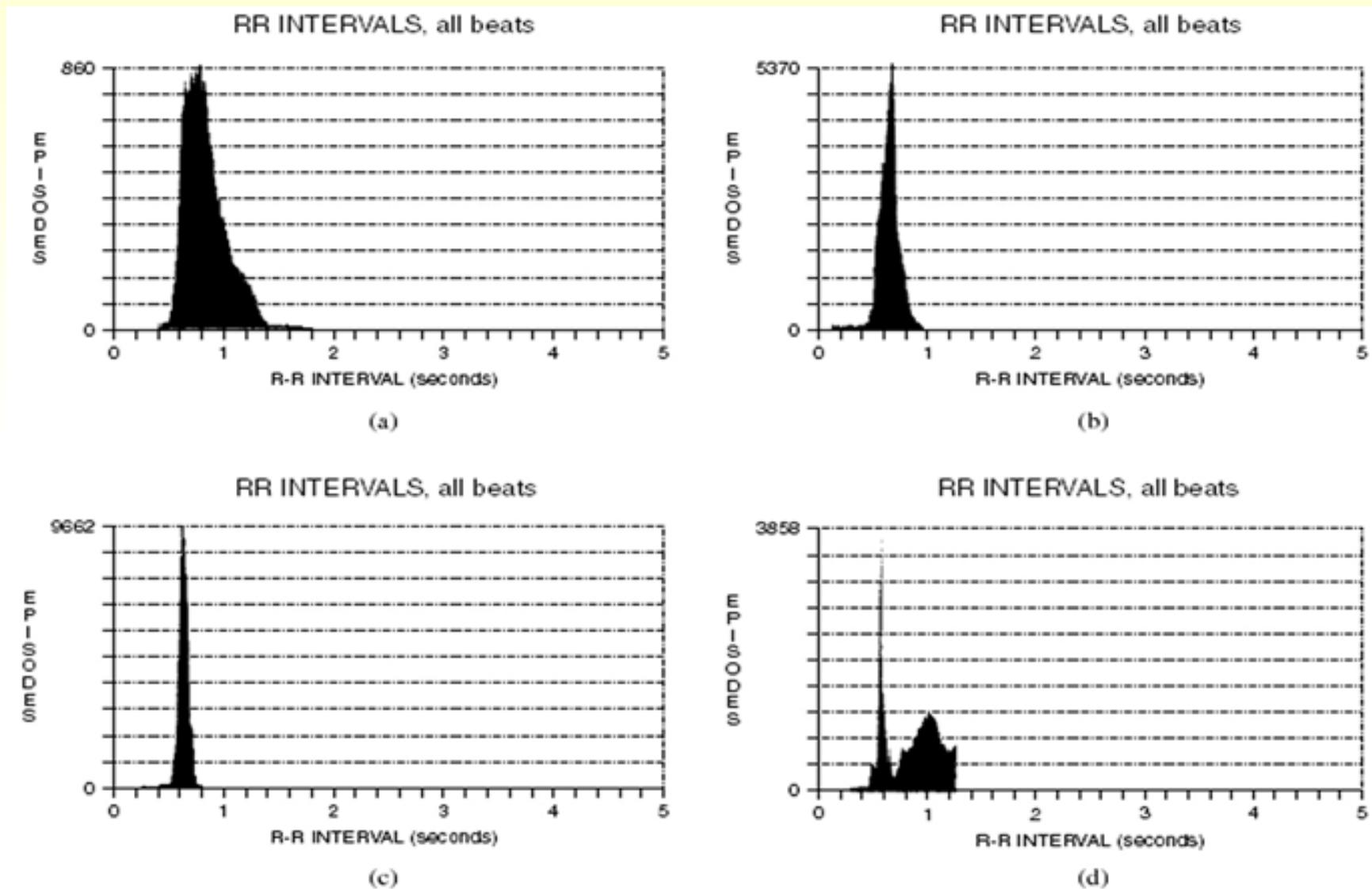
Geometrické míry HRV

HRV Index-Measure of longer-term HRV

Geometrické míry HRV

Příklady normálního a abnormálního geometrického HRV

Parametry HRV ve spektrální oblasti

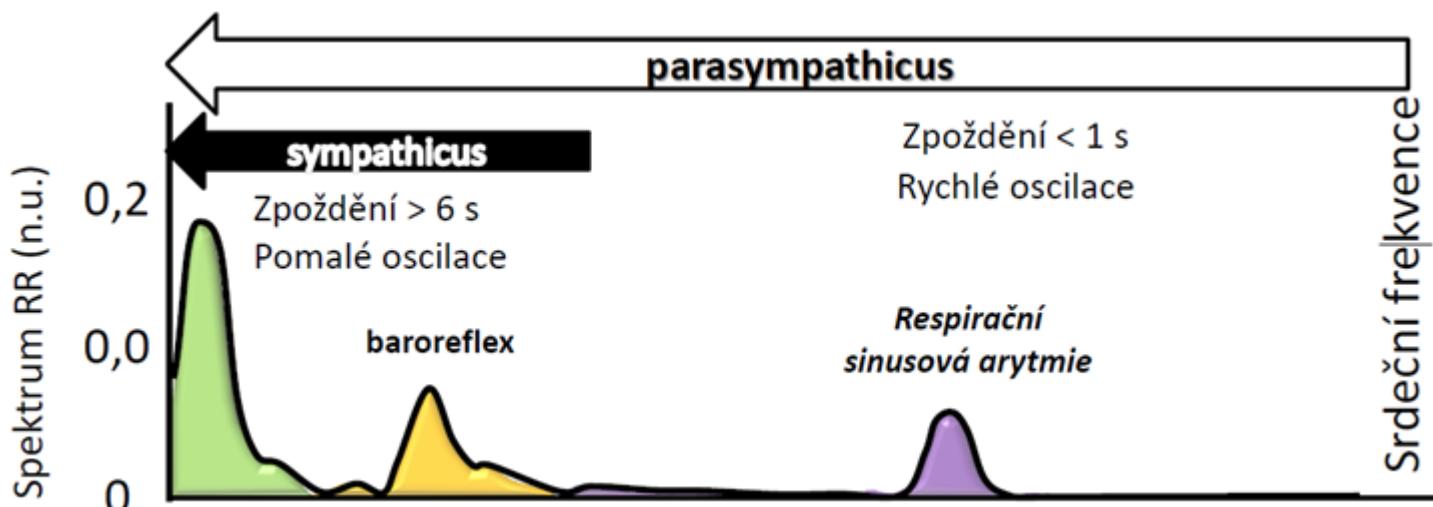
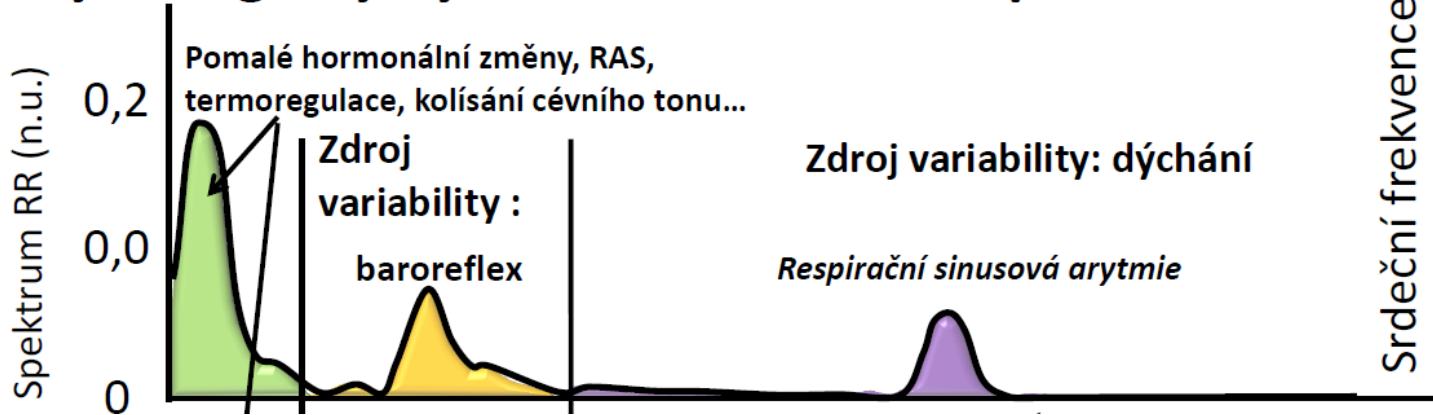
- ULF   spektrální výkon v pásmu ultra nízkých frekvencí   pod 0.003 Hz
- VLF   spektrální výkon v pásmu velmi nízkých frekvencí: 0.003–0.04 Hz
- LF   spektrální výkon v pásmu nízkých frekvencí: 0.04–0.15 Hz
- HF   spektrální výkon v pásmu vysokých frekvencí: 0.15–0.4 Hz
- LF/HF   poměr spektrálních výkonů

Vztah časové a frekvenční domény HRV

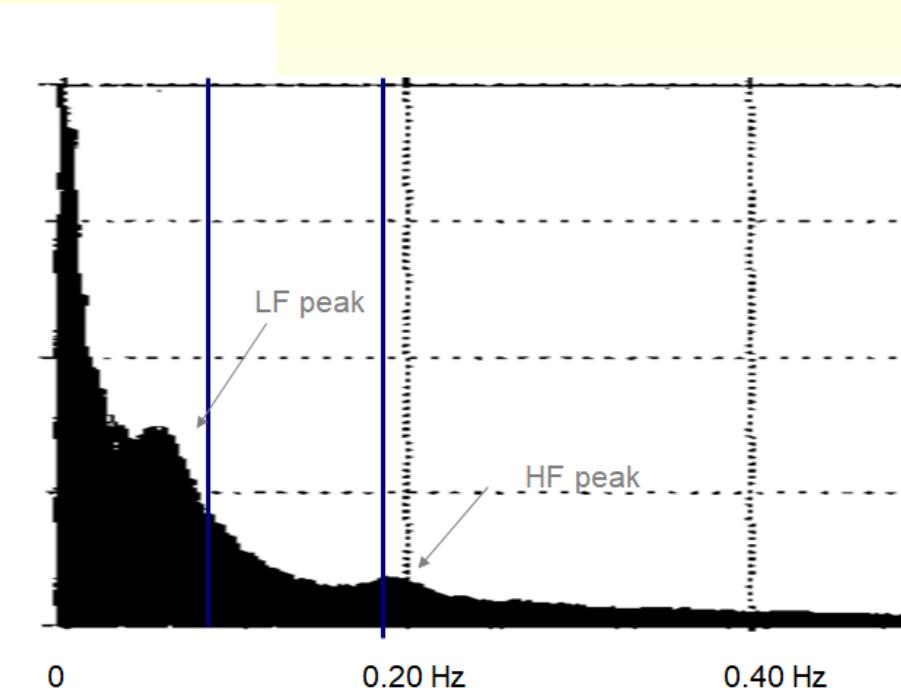
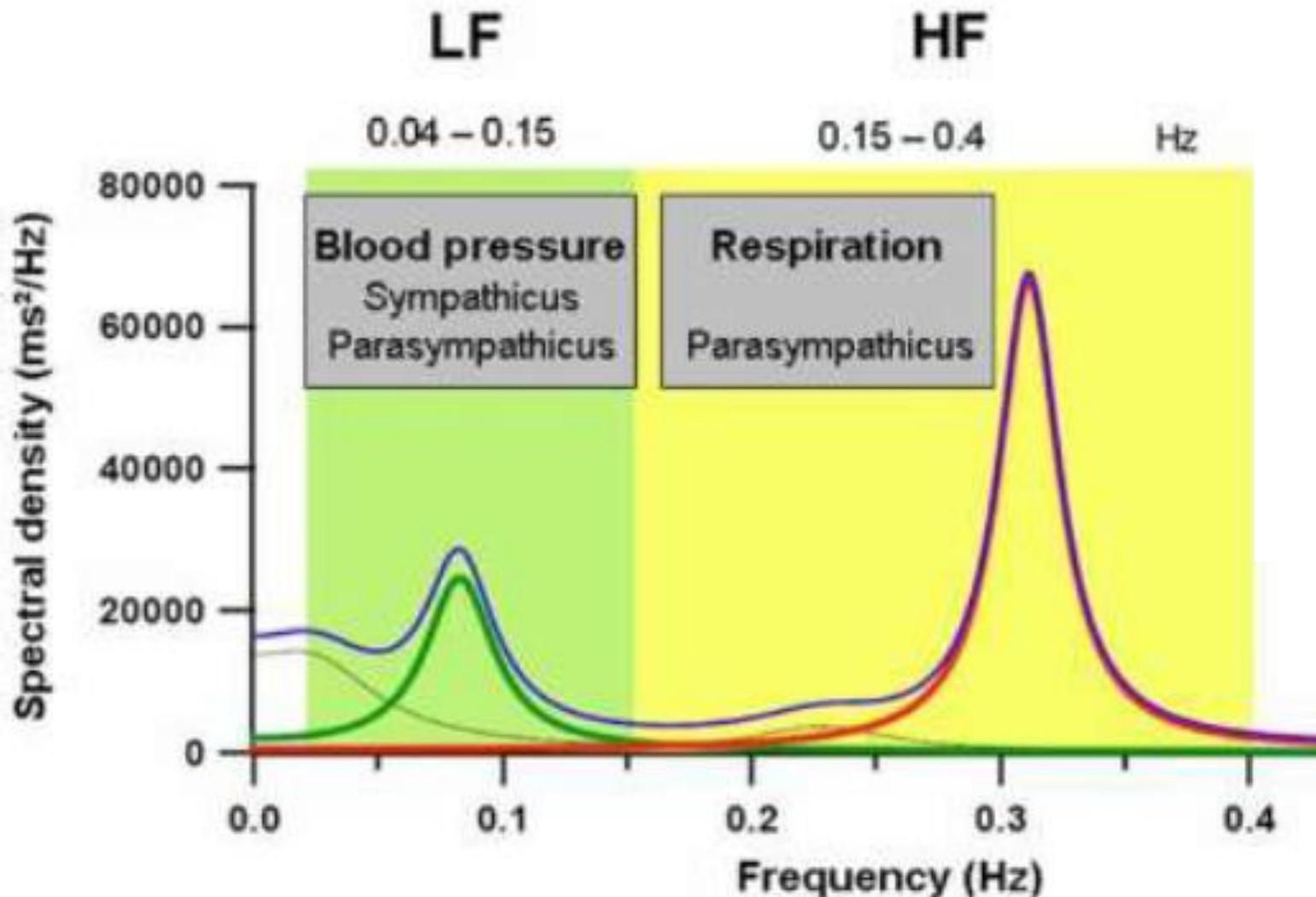
- SDNN, TINN, HRV   korelují s celkovým výkonem TP
- SDSD, počet NN50 a pNN50   korelují s výkonem HF
- SDANN   korelují s výkonem ULF

Parametry HRV ve spektrální oblasti

Fyziologický význam – frekvenční pásma

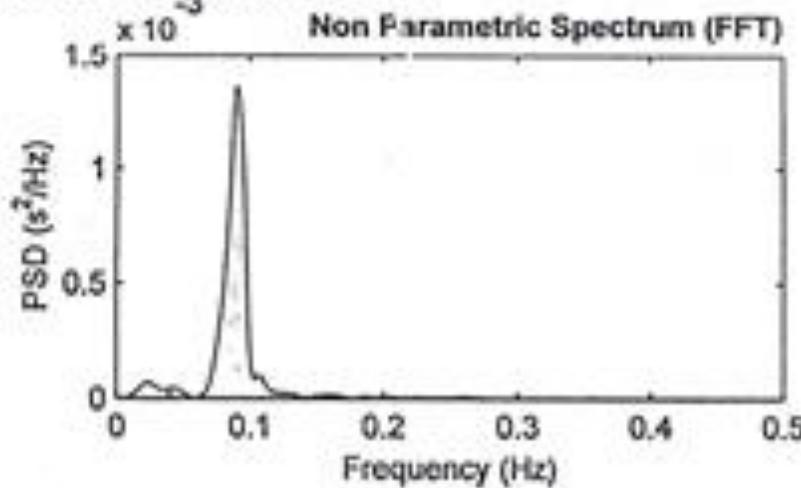
Parametry HRV ve spektrální oblasti

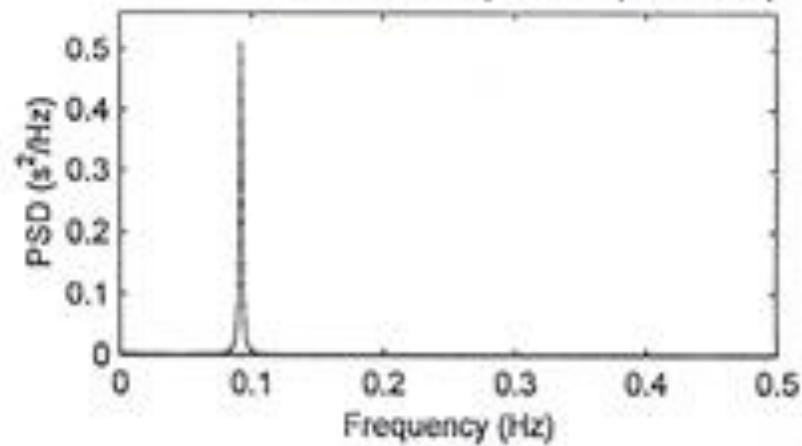
- Špičky (maxima)
- Výkony v pásmech
- Normované výkony v pásmech
  - $\text{LF}_{\text{norm}} = \text{LF}/(\text{TP-VLF})$
  - $\text{HF}_{\text{norm}} = \text{HF}/(\text{TP-VLF})$

Parametry HRV ve spektrální oblasti

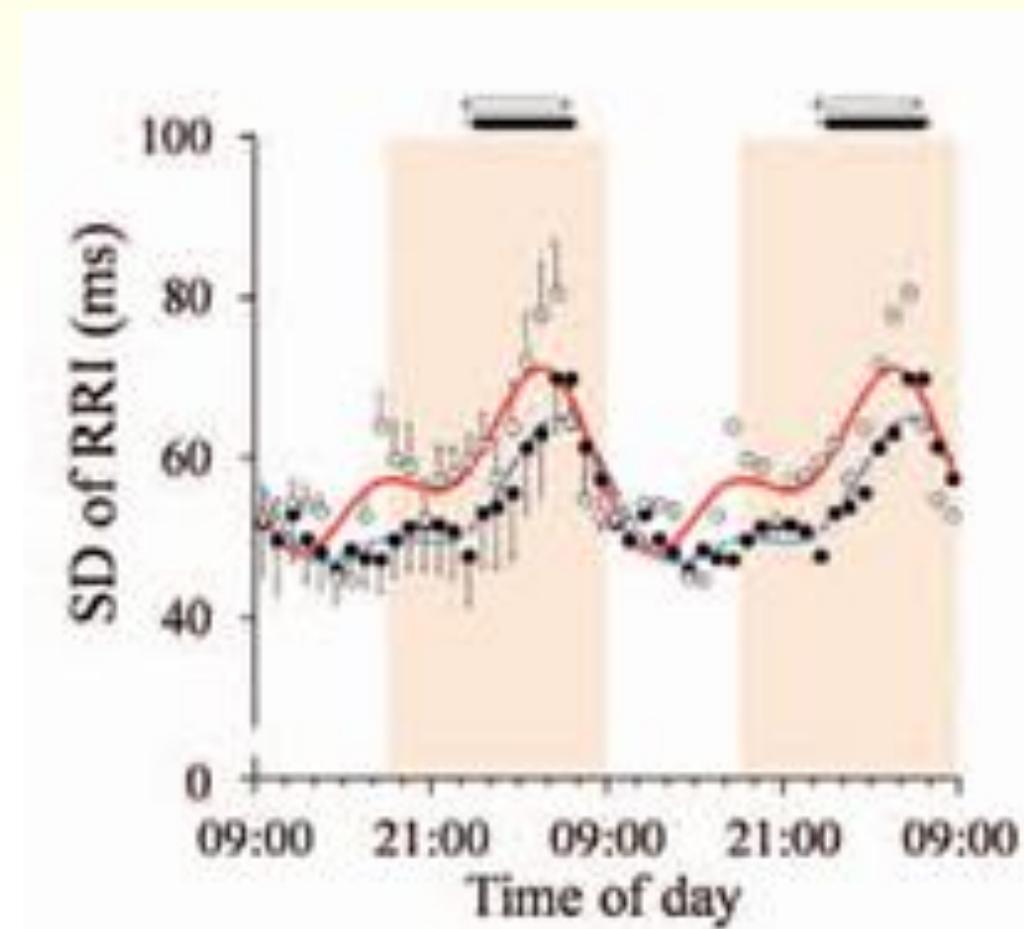
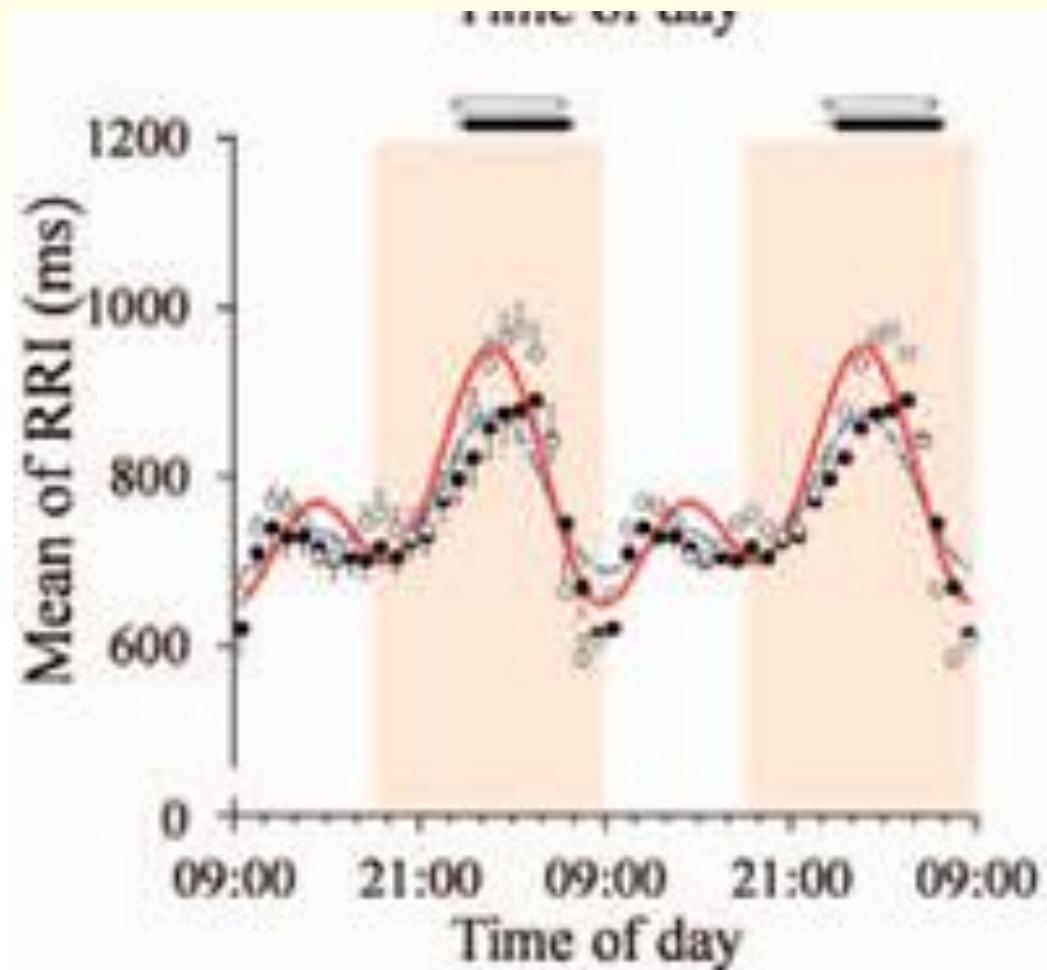
Frequency Domain Results

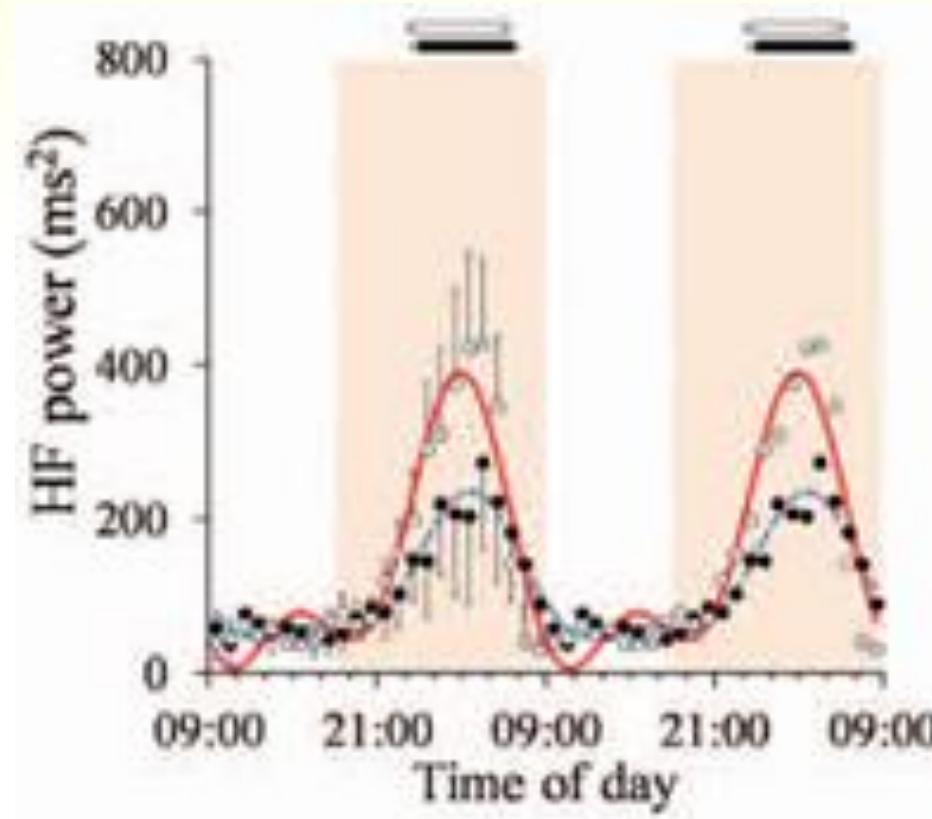
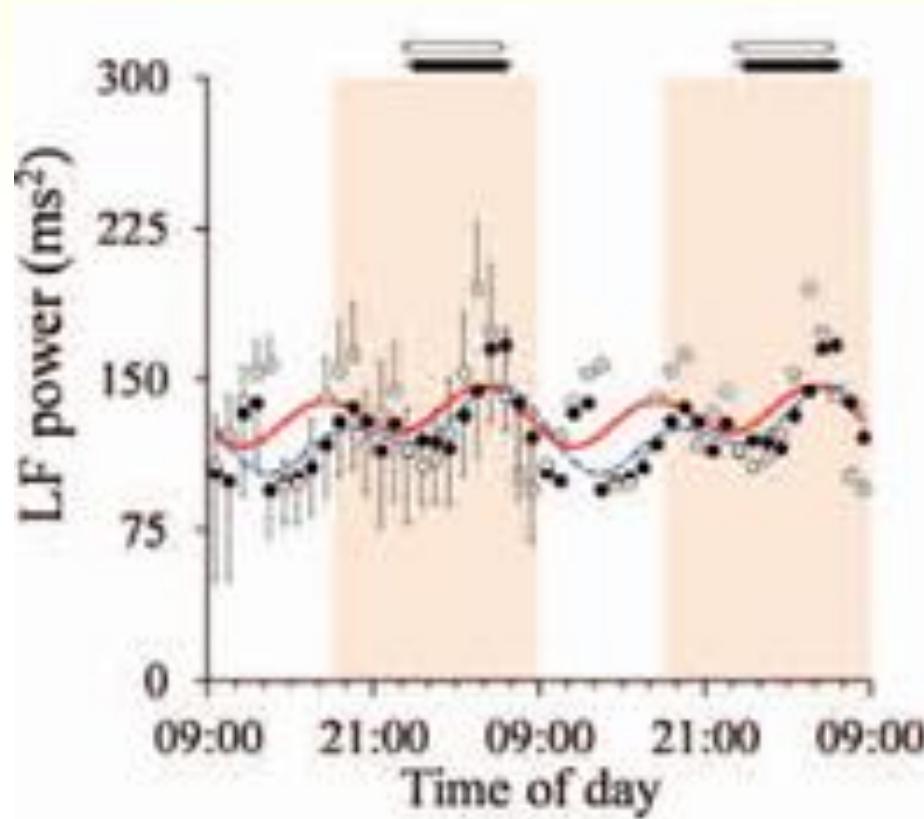
Parametric Spectrum (AR Model)

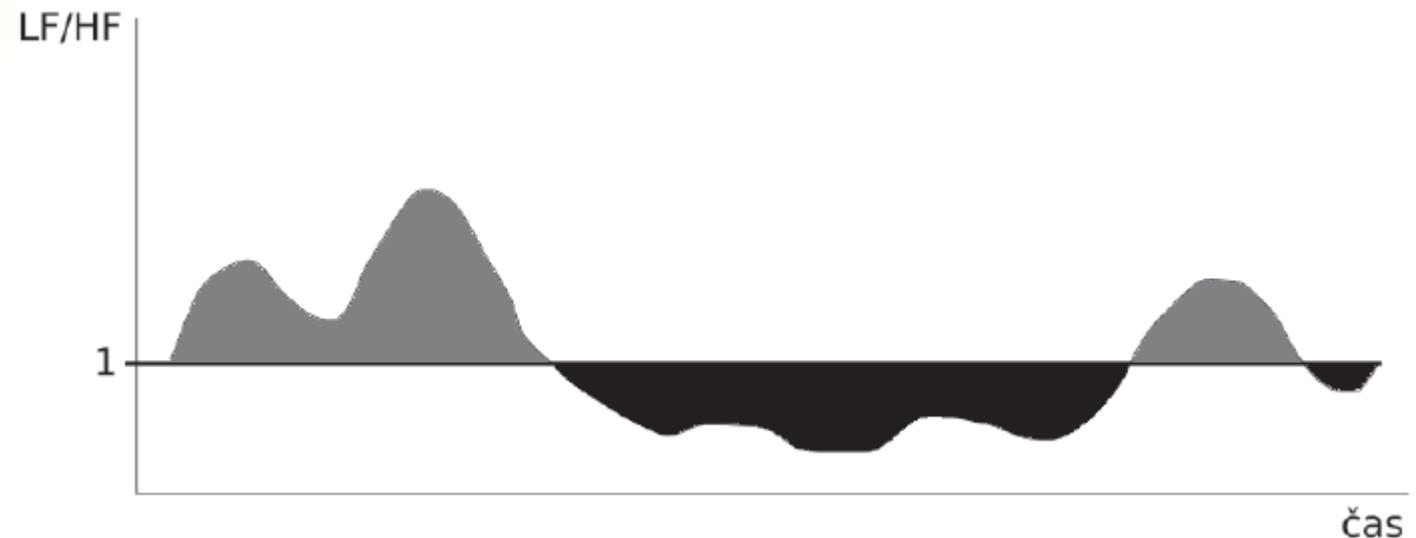
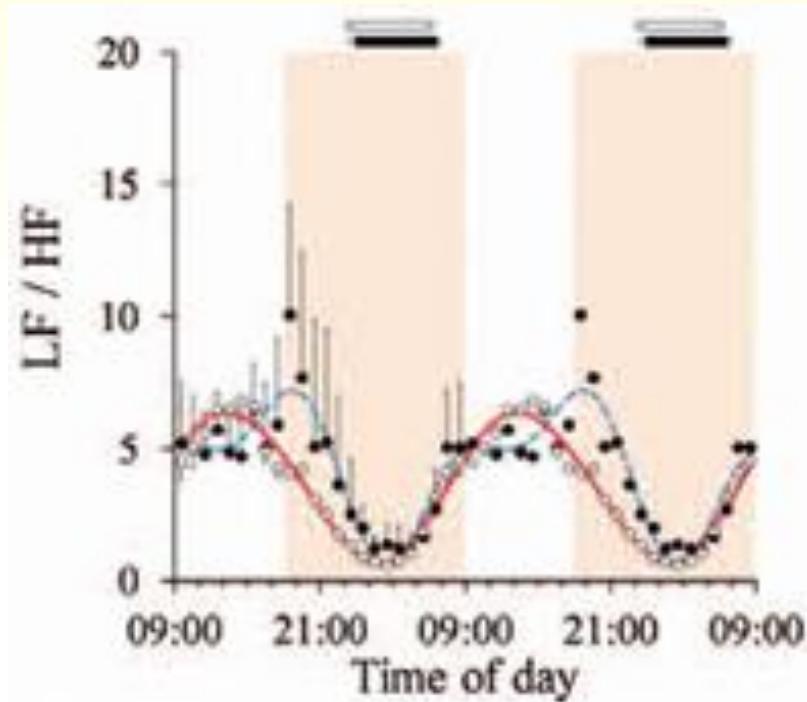
Parametry HRV ve spektrální oblasti

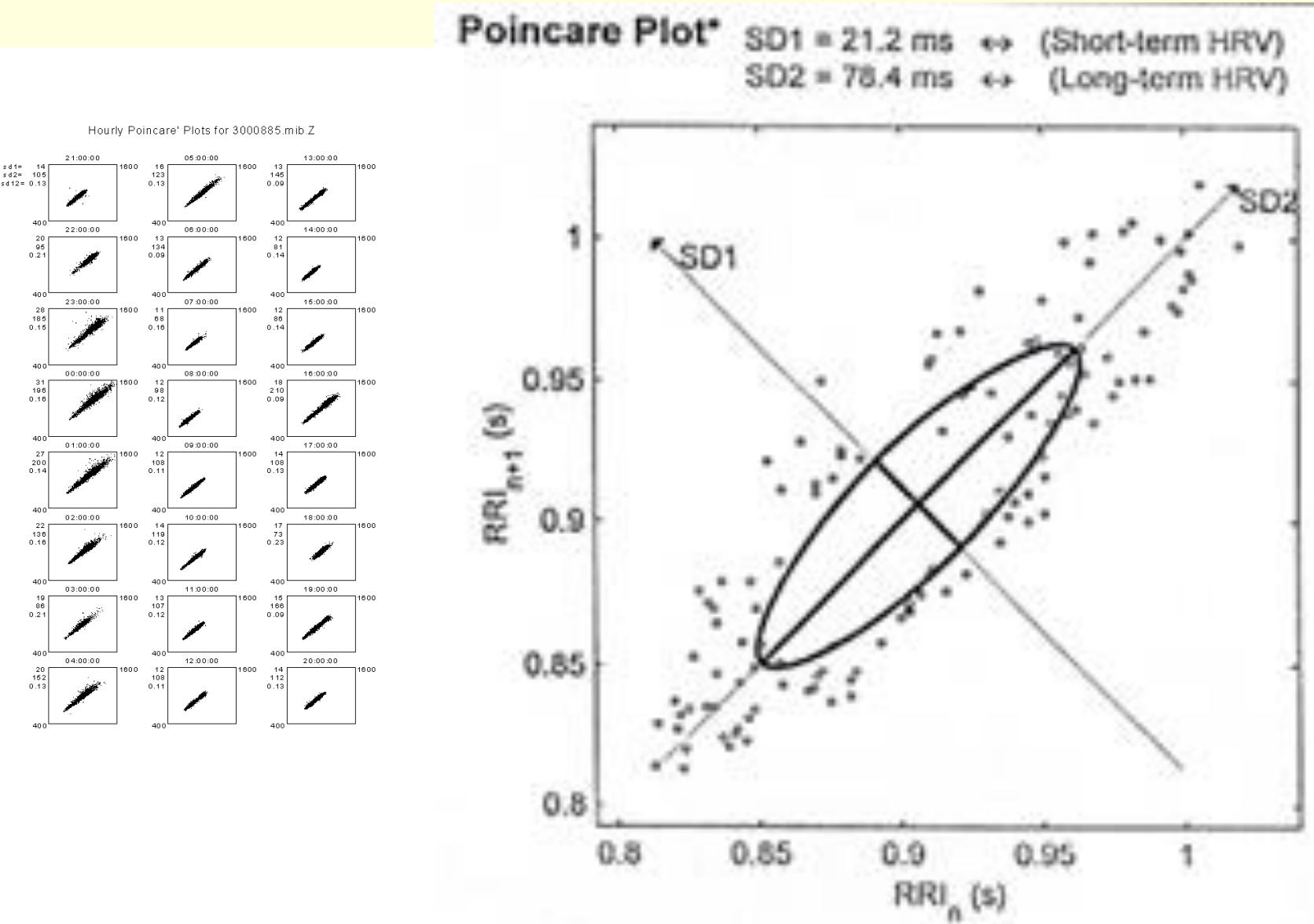
Parametry HRV ve spektrální oblasti

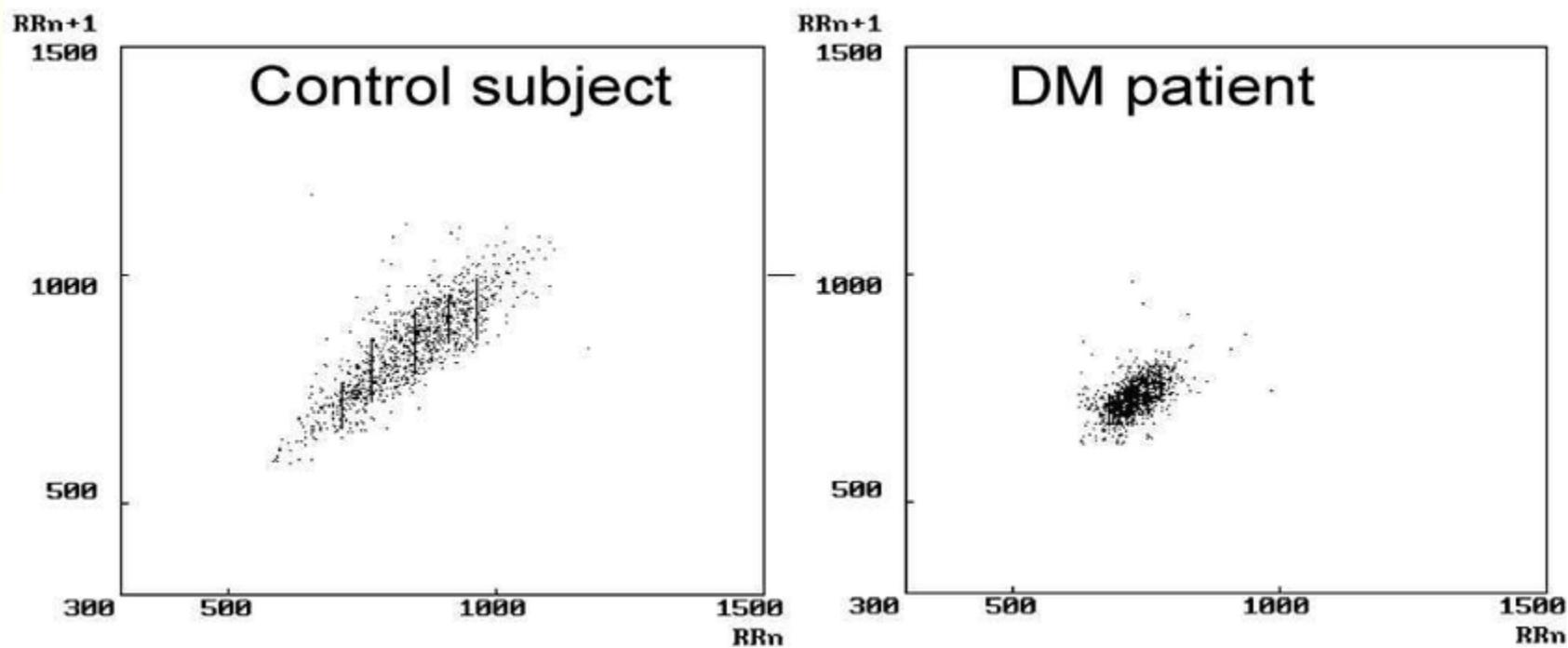
Parametry HRV ve spektrální oblasti

Nelineární metody – Poincare plot

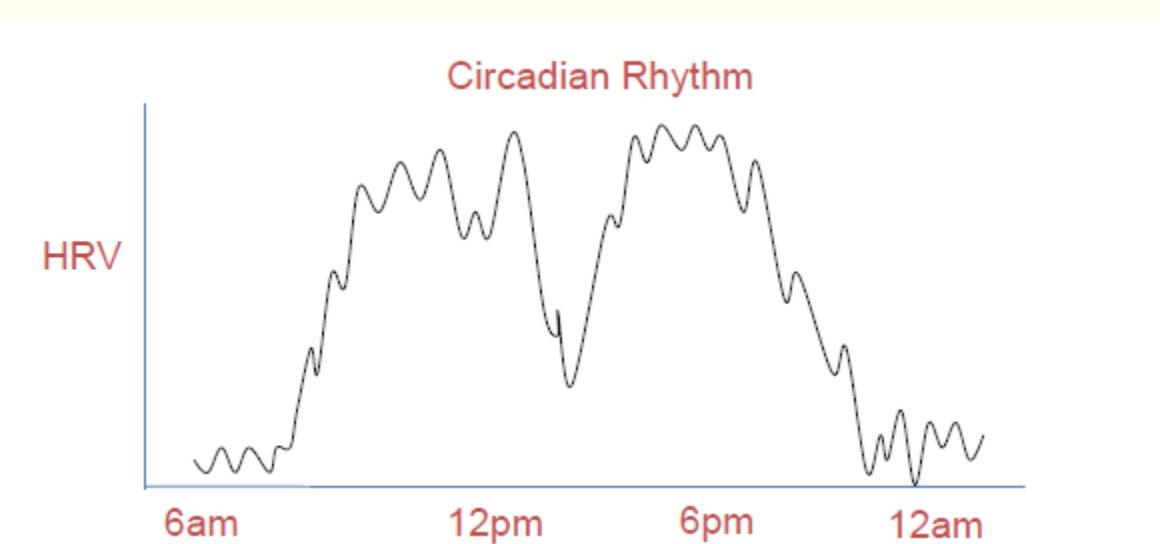

HRV a DM1

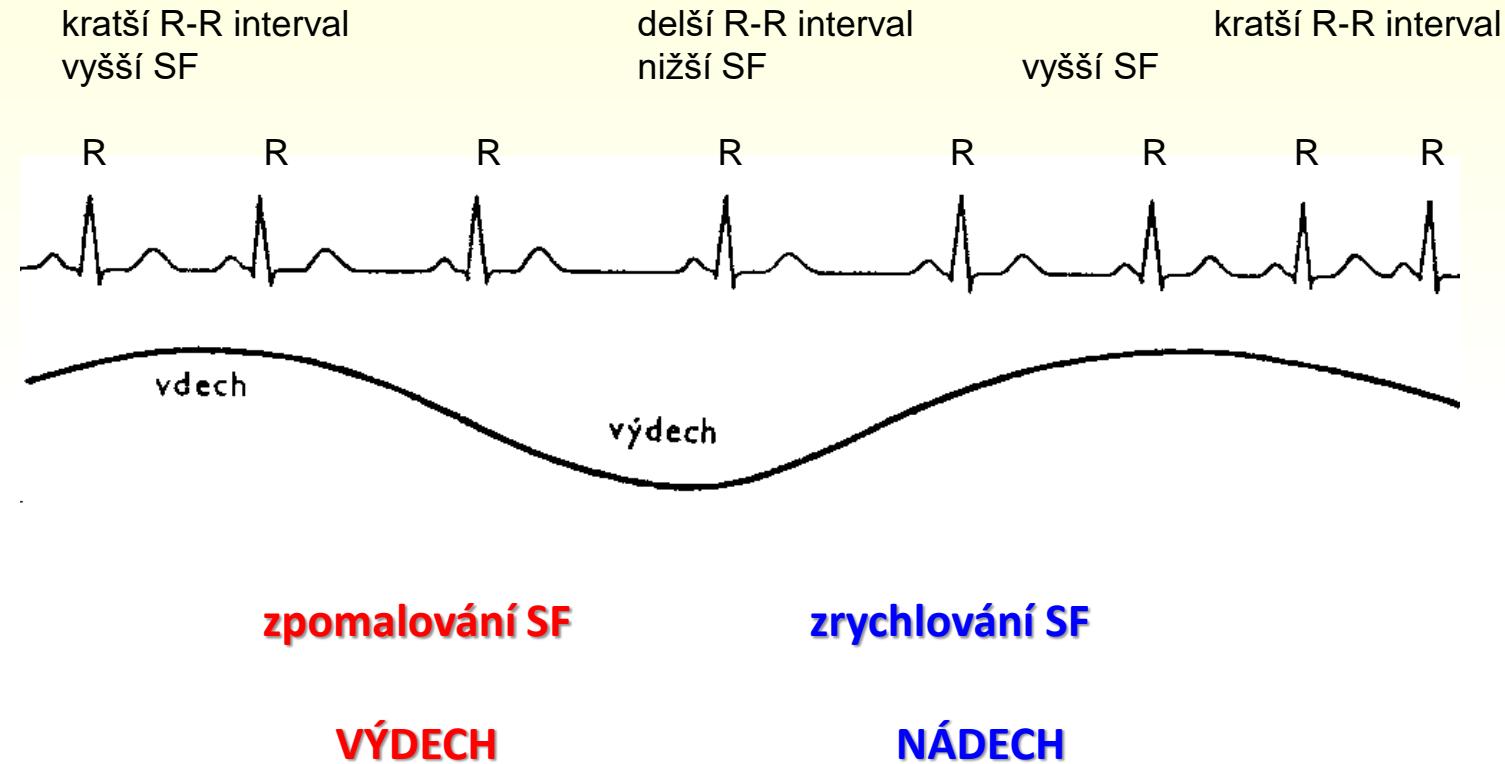

Závislost parametrů HRV

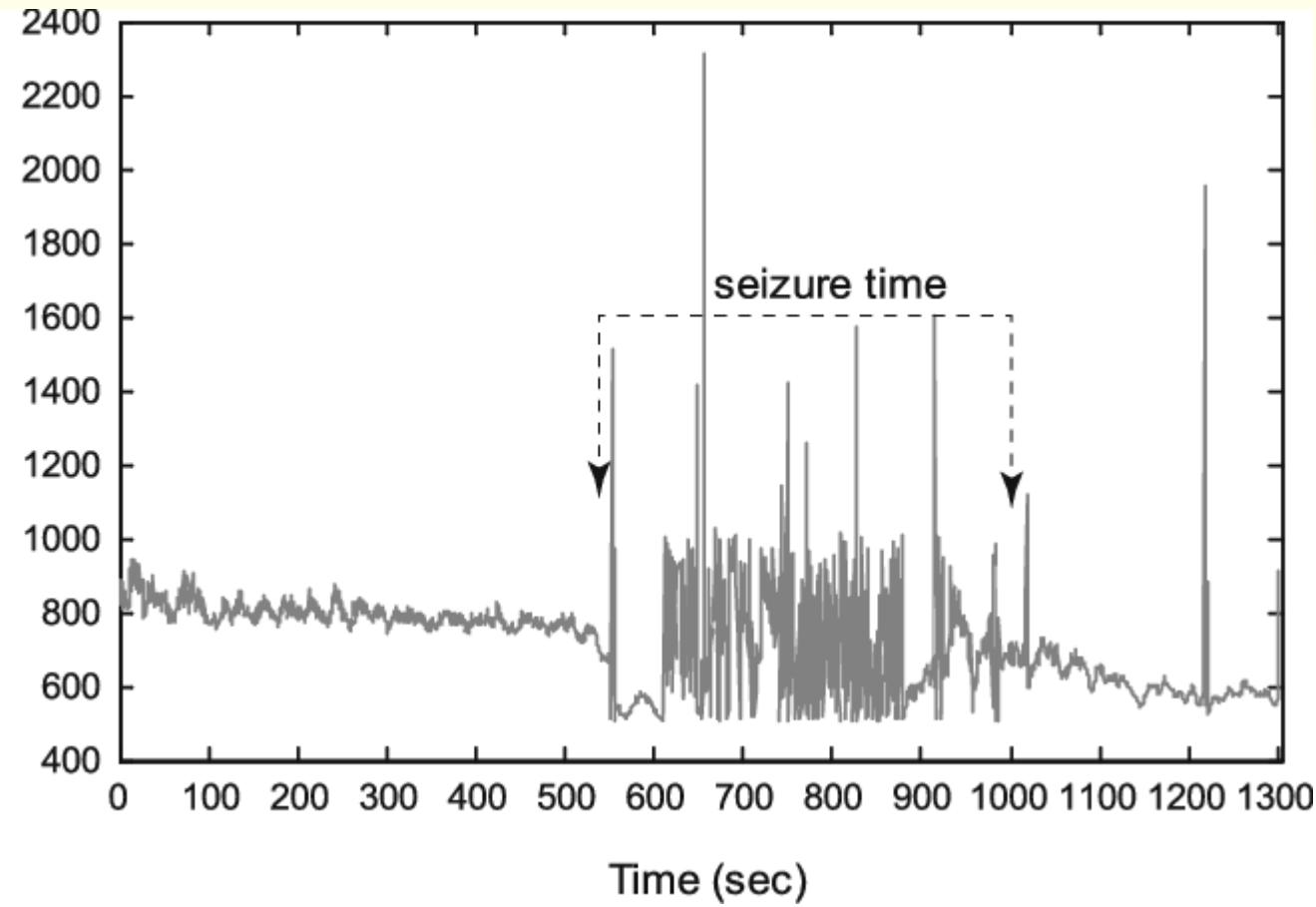
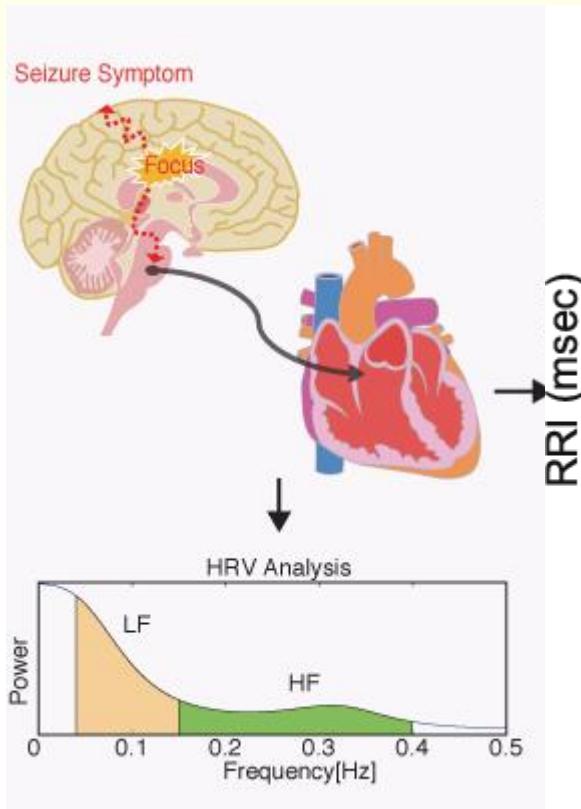
- věk
- pohlaví
- krátkodobé
- dlouhodobé

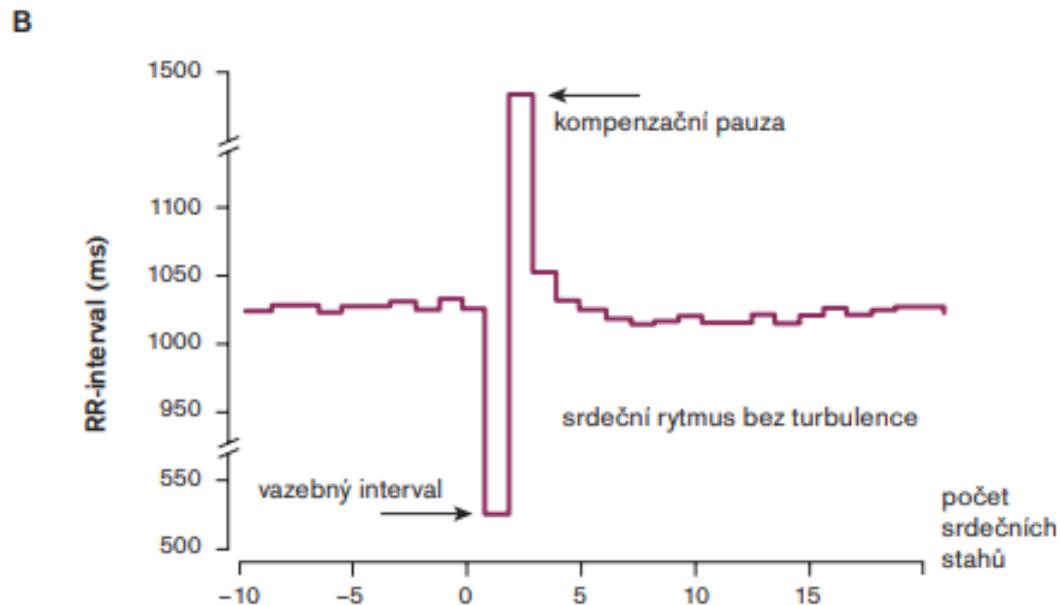
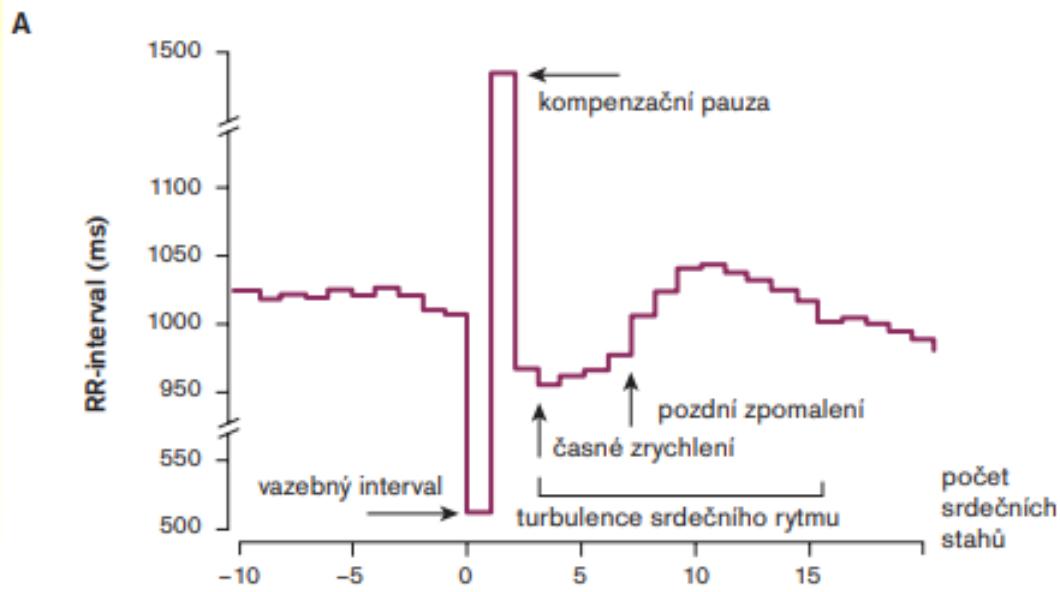
Variabilita srdeční frekvence

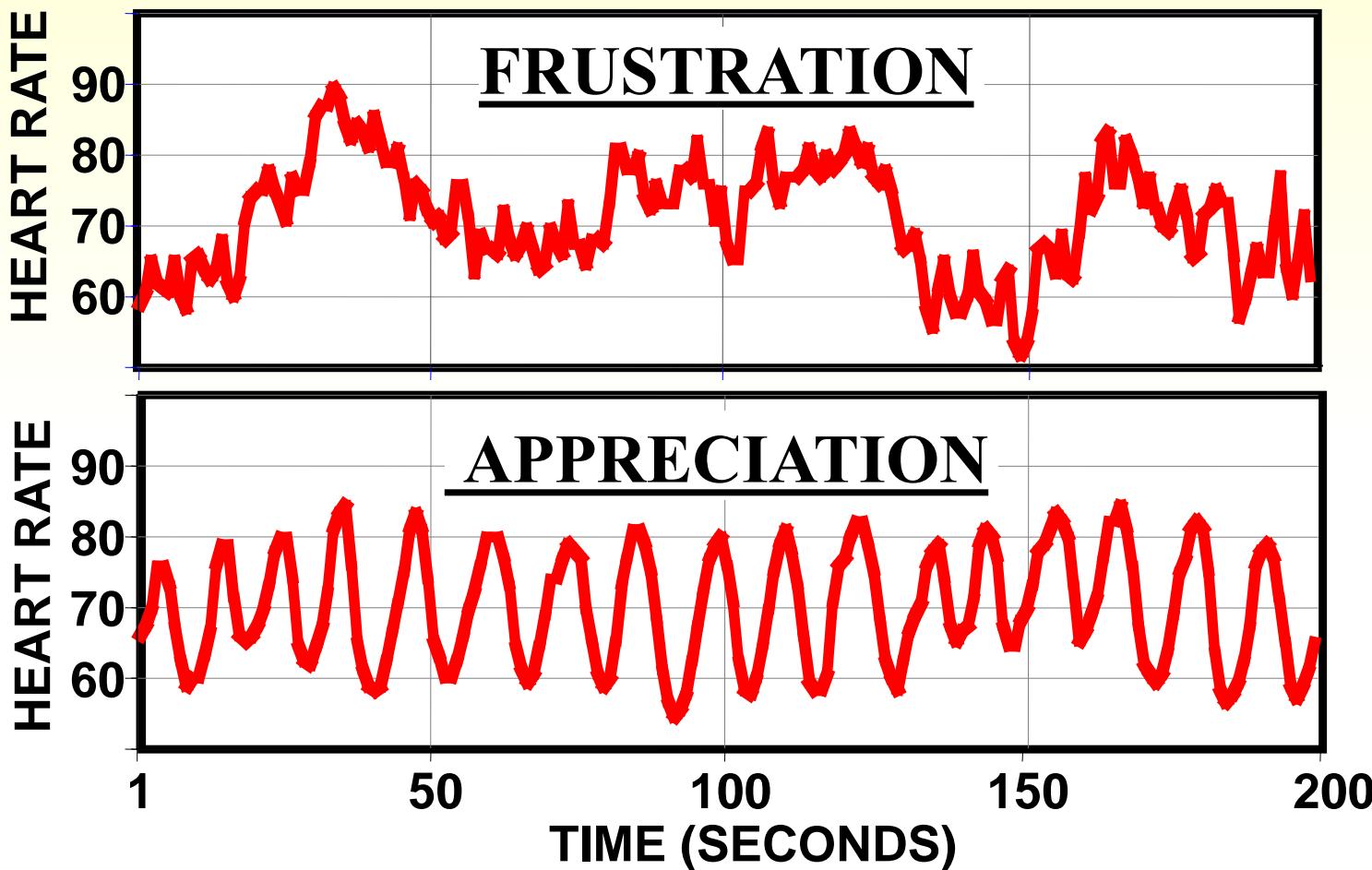
HRV a epilepsie

Turbulence srdečního rytmu

Emoce ve vzorcích srdečního rytmu

HRV s PPG i s EKG

- jednoduché
- levné
- snadné
- neinvazivní

	Subject 1		Subject 2		Subject 3	
	ECG signal	Carotid pulse	ECG signal	Carotid pulse	ECG signal	Carotid pulse
Heart rate (bpm)	93.68	93.78	82.04	82.16	91.67	91.71
Mean RR (s)	0.6403	0.6401	0.7324	0.7304	0.6543	0.6540
RMSSTD	0.6403	0.6402	0.7325	0.7317	0.6552	0.6544
SDNN	0.0067	0.0052	0.0495	0.0492	0.0271	0.0262
SDNN index	0.0067	0.0052	0.0495	0.0492	0.0271	0.0262

HRV, heart rate variability.